

Trygghet och möjligheter
för oss i Dalarna.
Sedan 1846 - och för all tid.

LF Dalarnas

Års- och hållbarhetsredovisning

2023

Innehåll

3

Inledning

Ledningen har ordet	3
Vi vill göra skillnad	4
Vd har ordet	6
Året i korthet	8

10

Verksamheten

Samverkan	10
Hållbarhetsrapport	13

Bolagsstämma 2024: Ordinarie bolagsstämma hålls torsdagen den 11 april 2024 i Falun.

Redaktionell text och produktion: LF Dalarnas i samarbete med Confetti.

Foto och illustrationer: Confetti och LF Dalarnas bildbank.

Tryck: Henningsons Tryckeri.

Fotograf omslag: Johan Stolpe

26

Finansiella rapporter

Förvaltningsberättelse	24
Femårsöversikt	29
Resultaträkning för koncernen och moderbolaget	30
Balansräkning för koncernen och moderbolaget	31
Rapport över förändring i eget kapital	33
Resultatanalys	34
Noter till finansiella rapporter	34

66

Övrig information

Revisionsberättelse	70
Bolagsstyrningsrapport	74
Styrelse och revisorer	78
Fullmäktige	80
Företagsledning	81
Ordlista	82

”

Vi på LF Dalarnas känner ett stort ansvar för att inom våra verksamhetsområden bidra till ett mer hållbart län. En del i det är att löpande investera i ökad trygghet och färre skador. Vi gör även insatser på ett bredare plan i samhället, där vi ser att behoven finns och våra insatser är relevanta.

Anders Grånäs,
ud Dalarnas Försäkringsbolag

Ett händelserikt år

LEDNINGEN HAR ORDET

2023 har präglats av inflation och stigande räntor. Samtidigt har LF Dalarnas presterat bra givet förutsättningarna. Året har haft många ljuspunkter såsom betydelsefulla möten med dalfolket och en ny gemensam målbild som engagerar medarbetarna. Ledningsgruppen blickar tillbaka på året som gått och tittar framåt mot 2024. **Längre intervjuer med ledningen hittar du på dalarnas.se.**

”

Under 2023 tog vi fram ett nytt mentorskapsprogram. Alla våra nyanställda chefer kan få en mentor som redan jobbar inom bolaget. Tanken är att ha någon att bolla saker med och att få kunskap och inspiration av en kollega på LF Dalarnas.

Anette Nelefeldt, HR-chef

”

I tider av osäkerhet känns det som att efterfrågan på personliga kundmöten, liksom värdet av lokal närvaro ökar. Vi gläds över att vårt varumärke står starkt och att kundnöjdheten ökat ytterligare under året. Vi har mycket på gång som känns spännande och arbetar engagerat vidare med målsättning att växa med nya kunder samtidigt som vi utvecklar vår relation och affär med befintliga kunder.

Mats Johansson, Affärsområdeschef Bank & Liv

”

Bolaget förvaltar portföljen med medelrisk och det långsiktiga målet är att åstadkomma stabil avkastning över tid. Detta gör vi genom god riskspridning och vi är nöjda med finansresultatet 2023. Under 2024 förväntar vi oss att inflationen och räntenivån kommer sjunka. Vi kommer successivt placera en större andel av kapitalet i ränteplaceringar för att dra fördel av den utvecklingen.

Anders Saeter, CIO Kapitalförvaltning

”

Förra året var ett händelserikt år internt hos oss på LF Dalarnas. Affärsområdena Privat och Företag & Lantbruk slogs ihop till ett och samma: Affärsområde Försäkring. Vår ambition med förändringen är att bredda vår kärnaffär samtidigt som vi arbetar för att skapa ännu bättre kund- och medarbetarupplevelser. Vi ser en potential i att bli ännu bättre på att arbeta proaktivt, utgå från kundens behov och erbjuda relevanta produkter.

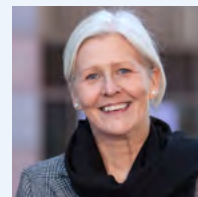
Johan Hellrup, Affärsområdeschef Försäkring

”

Höjdpunkter under året har varit att träffa så många av våra kunder i olika sammanhang. I en tid när samhället blir alltmer digitalt känns det viktigt att även träffas fysiskt. DalarnasDagen i maj var ett sådant tillfälle.

Marie Eriksson, Kommunikationschef

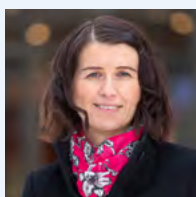
”

2023 har varit ett tufft skadeår i Dalarna med flera större bränder och en översvämning i början av augusti. Det har varit utmanande både för våra kunder och medarbetare, men jag är stolt över hur väl medarbetarna hanterat situationen.

Ola Berglund, Skadechef

”

Under 2023 har vi startat en ny enhet med fokus på bolagsövergripande affärsutveckling. Enheten jobbar med LF Dalarnas gemensamma utveckling och arbetssätt och driver bland annat arbetet mot vår målbild Dalarnas 2030. Det handlar bland annat om samarbete, att sätta kunden i fokus och att fortsätta vara marknadsledande i vår kärnaffär.

Maria Freiholtz, Chef Ekonomi och Affärsstöd

Vi vill göra skillnad

LF Dalarnas är så mycket mer än en bank och ett försäkringsbolag – vi vill vara med och bidra till ett ännu bättre län att leva i. Här är några av de viktiga hörnstenar som skapar vårt bolag.

Historia

1846 grundades Stora Kopparbergs läns Brandstodsbolag, grunden till dagens LF Dalarnas. En brandstod innebar att om en lada brann ned, så hjälptes byggen åt ekonomiskt för att bygga upp den igen. Vi har en stark historisk förankring hos dalfolket, många som är kunder hos oss har föräldrar eller far- och morföräldrar som också varit det. Med vår starka historia i ryggen utvecklas vi ständigt vidare i takt med tiden.

Lokal närvaro

När andra lägger ned sina lokalkontor tänker vi på LF Dalarnas annorlunda. Vi satsar på våra kontor från Avesta i söder till Mora i norr. Den lokala närvaron, att bo och verka nära våra kunder, är viktigt för oss. Under 2023 har vi satsat mycket på att träffa våra kunder. Vi har bland annat träffat ungdomar på musikfestivalen Alive i Borlänge, anordnat grötfrukostar för företagare och för första gången anordnat DalarnasDagen, där vi bjöd våra kunder på föreläsningar om allt ifrån hjärt- och lungräddning på barn, till hur man undviker att bli drabbad av bedrägerier.

Framtiden

Våra kunder förväntar sig att LF Dalarnas ska hänga med i utvecklingen. I en digitaliserad värld måste vi kunna erbjuda attraktiva digitala tjänster, samtidigt som det fysiska mötet fortfarande är av stor vikt. Vi är stolta över det vi åstadkommit, men vet att vi alltid kan göra mer. För oss är det viktigt att ligga steget före. Vi vill alltid bli lite bättre och utveckla våra tjänster för dalfolkets och kundernas bästa.

Hållbara satsningar

Att satsa på skadeförebyggande arbete, att återanvända och värna om det vi har, har vi alltid gjort på olika sätt. Men vi fortsätter att utvecklas på hållbarhetsområdet.

Genom att delreparera och återbruka teknik såsom mobiler, datorer och vitvaror har vi det senaste året sparat 57 ton koldioxid. I samarbetet med Dala Återbyggdepå har vi lyckats ge ett 40-tal artiklar såsom cyklar, möbler och byggmaterial ett nytt liv. I en satsning med bland andra Falu Energi & Vatten förebygger vi vattenskador med hjälp av droppmattor. Vi gör också fler så kallade trygghetsbesök hos våra kunder i ett skadeförebyggande syfte.

För att kunna minska våra egna utsläpp på bolaget måste vi bli bättre på att mäta dem. Vi har gjort en stor satsning under 2023 för att identifiera våra utsläpp, både direkta och indirekta.

Ytterligare en satsning är projektet "Städa Dalarna". Det är ett lokalt miljösamarbete mellan LF Dalarnas och Städa Sverige som går ut på att uppmuntra föreningar med barn- och ungdomsverksamhet att plocka skräp och samtidigt tjäna en slant till lagkassan.

Samhällsengagemang

Som kundägt bolag har vi ett ansvar för att bidra till ett tryggt och hållbart Dalarna. Det innebär att vi gör en mängd olika satsningar i samhället. Vi har exempelvis delat ut matkassar till behövande vid årets stora högtider. Vi skänkte också biljetter till 150 familjer, så att de skulle kunna gå på Midsommarfesten i Leksand.

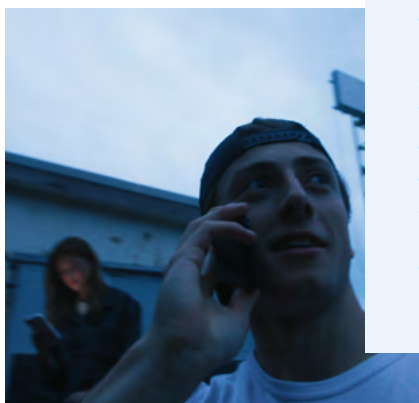
Trygghet

LF Dalarnas gör många insatser för ett tryggare Dalarna. Vi jobbar på flera olika sätt för att minska skador i länet. Vi vill att alla barn ska vara trygga i trafiken och erbjuder exempelvis gratis reflexvästar till alla förskolor i länet.

Kundägt

Den stora skillnaden mellan oss och många andra bolag är att vi har en enda uppdragsgivare och det är våra kunder. Det innebär att vi inte har någon intressekonflikt mellan kunder och ägare. I vårt bolag går kunderna alltid först. Vinsten återinvesteras i verksamheten och delas ut till försäkringskunderna i form av återbäring. Kunderna har även inflytande över verksamheten genom att de har möjlighet att utse ledamöter till fullmäktige.

Kundnöjdhet

Eftersom vi är kundägda är det A och O att kunderna är nöjda med vårt jobb. Undersökning efter undersökning visar att kunderna tycker att vi har en hög kompetens och ett bra bemötande. Detta hade inte varit möjligt utan våra engagerade medarbetare. Kundernas förtroende är inte konstant, utan något vi hela tiden måste förtjäna. Därför sitter vi inte still i båten, utan jobbar hela tiden för att utvecklas och bli ännu bättre.

Ett levande föreningsliv

LF Dalarnas sponsrar runt 200 föreningar i Dalarnas län. Det handlar om både idrotts- och kulturföreningar och många av de föreningar vi sponsrar har unga deltagare. För oss är det oerhört viktigt med ett levande föreningsliv, något som skapar gemenskap och möjlighet till en meningsfull fritid. 2023 när elpriset var skyhögt delade vi även ut en miljon kronor i extra stöd till föreningslivet.

Ett utmanande år för många

VD HAR ORDET

I en tid med krig i världen, till det inflation och en allmän oro i samhället, blir vår roll att bidra med trygghet för våra kunder allt viktigare. 2023 har varit utmanande i vår verksamhet med framför allt ett stort antal bränder och till det sommarens översvämningar. Det har också varit ett år som präglats av många betydelsefulla möten med dalfolket och ett starkt driv framåt hos våra medarbetare.

Aret började med en stor brand i januari hos en av våra företagskunder. En omfattande brand är oerhört tuff för den som drabbas och blev även en stor insats för oss direkt på det nya året. Det är i stunder som denna vi på LF Dalarnas vill finnas där för våra kunder och göra situationen så lindrig som möjligt, vilket i grunden är själva syftet med vår försäkringsverksamhet. Vi noterade överlag ett ökat antal skador under året, vilket vi tolkar som att våra kunder är tillbaka i normal aktivitet efter pandemin, med fler potentiella skadesituationer som följd.

Stabilitet i en tuff ekonomisk tid

Året har också präglats av inflation och stigande räntor. Den ekonomiska situationen har varit tuff för många av våra kunder, dock verkar de flesta ha klarat det, då vi ser väldigt få som fått betalningsproblem. Det

vi främst har kunnat göra från vårt håll är att via våra rådgivare och den breda kommunikationen stötta med råd och tips kring den ekonomiska planeringen. Vi kan också konstatera att våra "kvar att leva på-kalkyler" varit till stor nytta för våra kunder när tiderna blivit tuffare.

När det blir sämre tider ekonomiskt brukar det även leda till en trögare fastighetsmarknad, något som i sin tur leder till färre nytecknade bolån, en effekt vi även kunnat se hos oss under året. På försäkringssidan däremot ser vi en stabilitet trots tuffa tider, försäkringar är en trygghet man i allmänhet prioriterar även när kassan är skral.

I lägen som detta är det värdefullt att LF Dalarnas har en stabilitet som ger oss goda förutsättningar att klara även lite sämre tider. Våra investeringar har utvecklats väl under året, både aktier och ränteplaceringar har gett positiv avkastning. En nyckel till det är att vi sprider riskerna i våra placeringar,

följer omvärldsutvecklingen noggrant och justerar vid behov.

Vi lyfter blicken tillsammans

En ljuspunkt har varit arbetet med bolagets långsiktiga strategi, Dalarnas 2030, där alla våra medarbetare involverats på olika vis. Det har varit nyttigt att lyfta blicken tillsammans och nu jobbar vi på olika sätt för att med engagemang, kreativitet och genomförandekraft omsätta visionerna till verklighet. Vi har nu en gemensam målbild med syfte att vara relevanta för våra kunder under lång tid framåt: Vi ska bli dalfolkets självklara val för trygghet & möjligheter, från de yngsta till de äldsta. Vi ska bli det genom marknadens bästa kunderbjudande inom både bank & försäkring – tillsammans med ett hållbarhetsarbete som gör stor skillnad, med starkt fokus på barn och unga.

En av de samhällsförändringar vi följer på nära håll är den tekniska utvecklingen,

”

En av de samhällsförändringar vi följer på nära håll är den tekniska utvecklingen, som kraftigt påverkar våra möjligheter att förbättra både vår kund- och medarbetarupplevelse.

som kraftigt påverkar våra möjligheter att förbättra både vår kund- och medarbetarupplevelse. En sida av detta är AI, Artificiell Intelligens, som sannolikt kommer att spela en stor roll i framtiden. Här behöver vi vara nyfikna och öppna i sinnet för att ta vara på de möjligheter tekniken erbjuder, rätt använd - och samtidigt vaksamma inför de risker det kan innebära.

Stort samhällsengagemang

Vi på LF Dalarnas känner ett stort ansvar för att inom våra verksamhetsområden bidra till ett mer hållbart län. En del i det är att löpande investera i ökad trygghet och färre skador. Vi gör även insatser på ett bredare plan i samhället, där vi ser att behoven finns och våra insatser är relevanta. Genom att fånga upp och analysera aktuell statistik om hur verkligheten ser ut i Dalarna, kan vi på ett bättre sätt bedöma hur vi bäst stöttar och bidrar till en positiv utveckling.

Under det gångna året har vi till exempel delat ut matkassar till behövande vid större högtider som jul och påsk i samarbete med partners. Vi har även bjudit familjer som annars inte skulle haft råd till Midsommarsfestivalen i Leksand. Vi bjöd också in till en kundaktivitet på Tomteland i Mora på sensommaren. För tredje året i rad delade vi ut Trygghetspriset till fem olika ideella projekt som bidragit på olika sätt i länet. Vi har också lagt mycket krut på att sponsra ideella föreningar, både inom idrott och kultur. Vi är övertygade om att ett starkt föreningsliv bidrar till både en bättre hälsa och ett tryggare samhälle, framför allt för barn och unga. Under hösten kommunicerade vi därför offensivt för att nå ut till de föreningar som ännu inte ansökt om sponsring hos oss. En annan viktig insats är den kampanj som vi genomförde i höstas i syfte att få fler av länets invånare att använda reflex.

Med sikte på framtiden

2023 har varit ett år då vi satsat mycket på att komma ut och träffa dalfolket. Vi anordnade bland annat DalarnasDagen i maj, då vi bjöd våra kunder på föreläsningar om allt från hjärt- och lungräddning på barn, till hur man undviker att bli drabbad av bedrägerier. För första gången medverkade vi också vid musikfestivalen Alive i Borlänge. Där delade vi ut vatten och erbjöd en lugn stund mitt i

Genom att fånga upp och analysera aktuell statistik om hur verkligheten ser ut i Dalarna, kan vi på ett bättre sätt bedöma hur vi bäst stöttar och bidrar till en positiv utveckling.

festalyran, på köpet fick vi många givande samtal med våra yngsta kunder. Vi kommer att fortsätta bygga relationer med de yngre generationerna – viktiga för Dalarnas framtid och våra potentiella kunder. På tema framtid och lokal tillväxt bidrar vi också i en fond, DalaCapital, för att underlätta finansieringen av bolag som befinner sig i ett tidigt skede.

Under 2024 kommer vi som första försäkringsbolag i Sverige att vara med och utveckla ett nätverk för Civil insatsperson, CIP, tillsammans med Brandskyddsföreningen. En CIP är en frivillig person som snabbt kan vara på plats vid till exempel en brand eller en trafikolycka för att hjälpa till innan blåljuspersonalen är på plats, särskilt viktigt på landsbygden där det kan dröja innan räddningstjänsten når fram.

För att summera så är jag hoppfull inför framtiden, våra tjänster behövs mer än någonsin och prognoserna för LF Dalarnas ser goda ut.

Avslutningsvis vill jag tacka alla kunder för förtroendet och våra medarbetare för ett outtröttligt engagemang!

Falun i mars 2024

Anders Grånäs
vd Dalarnas Försäkringsbolag

Året i siffror

Nyckeltal	2023	2022
Resultat före skatt, Mkr*	158	127
Balansomslutning, Mkr*	11 133	10 970
Solvenskvot, %	177	193
Antal heltidsanställda (medelantal)	408	386
- varav kvinnor	224	206
- varav män	184	180
Totalt antal kunder **	179 404	179 814
Bank		
Inlåning, Mkr	9 088	8 968
Utlåning, Mkr	1 763	1 936
Bostadsutlåning, Mkr	13 344	12 927
Fondvolymer och övriga finansiella instrument, Mkr	5 984	5 061
Antal kunder	57 187	56 680
Livförsäkring		
Totalt premiebestånd (inbetalda premier)	463	503
Totalt försäkringskapital, Mkr	11 036	9 853
Antal kunder	43 691	43 810
Sak		
Premieintäkt, Mkr	1 612	1 524
Tekniskt resultat före rabatter, Mkr*	33	119
Återbäring och rabatter	119	119
Totalkostnadsprocent efter avgiven återförsäkring, %*	105	94,2
Totalavkastning kapitalförvaltning, %	2,6	1,7
Antal kunder **	156 327	156 691
Marknadstäckning		
Villahem	77,0	77,0
Personbil	64,7	64,2
Trafikförsäkringspliktiga fordon juridisk person	65,4	66,8
Byggindustri	76,4	76,1
Tillverkningsindustri	77,7	76,1
Tjänsteföretag	52,4	53,9

* Bolaget tillämpar Lagbegränsad IFRS i koncernen från och med 1 januari 2023. Jämförelseinformation har räknats om på det sätt som beskrivs i not 1 Redovisningsprinciper.

** Antal kunder inom sak avser kunder folkbokförda i Dalarnas län.

Året i korthet 2023

Bra på hållbarhet, men vi kan mer!

LF-gruppens privatkunder har gett oss det fina betyget att gruppen är bäst i branschen i Svenskt Kvalitetsindex hållbarhetsmätning. Vi är stolta och glada över att kunderna upplever att vi har ett bra hållbarhetsarbete och att vi tar ett tydligt samhällsansvar. Men vi kan alltid göra mer. Hållbarhet ska vara en naturlig del i vårt arbete varje dag för att vi fortsatt kan bidra till ett ännu mer hållbart samhälle.

Vi har delat ut

85 000

reflexvästar till förskolor i länet de senaste 10 åren.

118

Så många fler lantbruksförsäkringar har vi jämfört med 2022.

Sveriges starkaste varumärke

För tionde året i rad tar Länsförsäkringar hem titeln som Sveriges starkaste varumärke i kategorin Försäkring på Swedish Brand Award. Varumärkesstyrkan bygger på måtten Nöjd Kund Index (NKI) och kännedom. Genom att väga måtten mot varandra blir det möjligt att jämföra olika varumärken oberoende av storlek och det ger ett resultat som tar hänsyn till både hur omtyckt och hur välkänt ett varumärke är.

86 484

personer ringde till Dalarnas kundcenter för privatförsäkringsfrågor under 2023.

Branschbäst inom försäkring i över 20 år!

Länsförsäkringar behåller sin placering på Topp 100-listan över Sveriges "Mest attraktiva arbetsgivare 2022" när unga akademiker inom ekonomi och juridik får tycka till. Det visar Karriärbarometern som årligen genomförs av Universum.

77%

av Dalarnas villaägare försäkrat sitt hem hos oss.

Vi har sponsrat

245 föreningar

runt om i länet och vill utöka detta.

11525

gillare på Facebook

Vid årets slut hade vi 11525 gillare av vår Facebook-sida och 1045 följare på Instagram.

Vår bank har totalt

57 187 kunder

- en ökning med 507 under 2023.

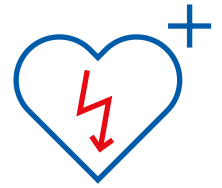
44 000 kWh

producerade solcellerna på Borlängekontorets tak under 2023, vilket motsvarar cirka 22 000 mil med elbil.

Hurra för nöjda kunder!

Visste du att Länsförsäkringar Bank har de nöjdeste kunderna inom privatlån 2023 enligt SKI, det är vi på LF Dalarnas mycket stolta över, eftersom kundmötet är det viktigaste vi har. Tack för förtroendet!

Hjärtstartare

finns till utlåning på alla våra sju besökskontor runt om i länet.

415 trygghetsbesök

Våra tio medarbetare på avdelningen Trygghetstjänster jobbar löpande med att informera kunder om hur de kan undvika skador av vatten och trafikolyckor. Vårt skadeförebyggande arbete ger resultat och under 2023 gjordes cirka 415 trygghetsbesök hos kunder och till 361 hushåll betalades det ut bidrag då de investerat i produkter som säkrar upp egendom och fastighet mer än de normala aktsamhetskraven kräver. Till detta såldes även cirka 500 brandfiltar, 850 brandsläckare och 1000 brandvarmare.

1500

matkassar till dem som har det tufft

1500 matkassar med lokalproducerade produkter delades ut till dem som har det extra tufft i länet. Initiativet genomfördes i samarbete med Svenska kyrkan, Röda Korset och ICA Supermarket.

486 medarbetare

Under 2023 har vi växt med 13 medarbetare jämfört med föregående år och vi är nu 486 medarbetare (inkl visstid och varav vissa arbetar deltid) över hela Dalarna.

Under 2023 ringde det

476 160 st

samtal till länsförsäkringsgruppens gemensamma Telefonbank som är belägen i Borlänge.

Samverkan som stärker LF Dalarnas

LF Dalarnas äger Länsförsäkringar AB tillsammans med de övriga 22 länsförsäkringsbolagen. Inom bank, försäkring och pension finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla gemensamma resurser i Länsförsäkringar AB. För våra kunder är vi alltid nära och lokala. LF Dalarnas har kundkontakterna här i länet, medan Länsförsäkringar AB-koncernen driver affärsverksamhet samt service- och utvecklingsarbete inom bland annat liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och personriskförsäkring. Länsförsäkringar ABs uppgift är att ge förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att vara framgångsrika på sina respektive marknader.

LIV- OCH PENSIONS FÖRSÄKRING

Länsförsäkringar Fondliv är länsförsäkringsgruppens fondförsäkringsbolag och dotterbolag till Länsförsäkringar AB. Bolaget erbjuder pensionssparande främst inom tjänstepension i form av fond- och garanti-förvaltning. Länsförsäkringar Fondlivs produkter distribueras via länsförsäkringsbolagen, franchise och oberoende försäkringsförmedlare. Ett attraktivt fondutbud av god kvalitet som ger kunderna god långsiktig avkastning på sitt pensionskapital är en central del av Länsförsäkringars erbjudande. Länsförsäkringar arbetar för att hela verksamheten ska präglas av ett aktivt hållbarhetsarbete. 99,5 procent av kundernas kapi-

tal är placerade i fonder som främjar hållbarhet eller har hållbarhet som mål enligt klassificeringen i EUs förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar. Länsförsäkringar Fondlivs förvaltade kapital uppgick till 228 Mdkr per 31 december 2023.

Länsförsäkringar Liv, som är stängt för nyteckning sedan 2011, förvaltar traditionell livförsäkring ut till sina kunder i tre bestånd; Nya Trad, Gamla Trad och Nya Världen. Kunder har

Aktieinnehav i Länsförsäkringar AB

LF Dalarnas äger 6,9 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB.

Styrkan i varumärket

Styrkan i Länsförsäkringars varumärke är resultatet av ett varumärkes- och värderingsarbete som varit konsekvent och långsiktigt. Varumärket är ett sätt att leva och uppträda i kontakt med kunderna och med det lokala samhället i övrigt. Länsförsäkringars varumärke är fortsatt mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. I Kantar Public anseendeundersökning 2023 bland svenska företag hamnar Länsförsäkringar på en elfte plats – en lista som toppas av Systembolaget och Volvo. Länsförsäkringar har också under många år legat högt upp när Svenskt Kvalitetsindex redovisar hur nöjda kunderna är med sin bank och sitt försäkringsbolag – den senaste mätningen för 2023 visade högsta kundnöjdhet inom privatlån och sakförsäkring för företagskunder samt näst högsta kundnöjdhet inom sakförsäkring, pension och bolån för privatkunder och pension för företagskunder.

möjlighet att byta befintliga försäkringar i Gamla Trad och Nya Världen till Nya Trad. Länsförsäkringar Livs förvaltade kapital uppgick till 106 Mdkr per 31 december 2023.

BANKVERKSAMHET

Länsförsäkringar Bank grundades 1996 och är idag Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten bedrivs enbart i Sverige och marknadspositionen fortsätter att stärkas kontinuerligt. Strategin är att erbjuda banktjänster till länsförsäkringsgruppens kunder och utgår från Länsförsäkringars starka varumärke och den lokala förankringen. Målet är att med en låg risk ha en fortsatt god tillväxt i volymer och lönsamhet, de mest nöjda kunderna och fler kunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar.

PERSONRISKFÖRSÄKRING

Länsförsäkringar AB bedriver produkt- och affärsutveckling inom det växande sjukvårds- och gruppförsäkringsområdet, mot såväl företags- som privatsegmentet. Bland erbjudandena finns produkter som liv-, sjuk-, olycksfalls- och sjukvårdsförsäkring, samt bolåneskyddet Bo kvar.

Länsförsäkringar är en av Sveriges ledande aktörer inom personriskförsäkring med missionen att skapa ett friskare Sverige genom att bidra till en hållbar livsstil, ett hållbart arbetsliv och ett hållbart samhälle.

Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och kan erbjuda en sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till ett antal förebyggande hälsotjänster och personligt samstalsstöd. Bolåneskyddet är ett viktigt sätt att bidra till våra kunders ekonomiska trygghet.

DJUR- OCH GRÖDAFÖRSÄKRING

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grödaförsäkring och är marknadsledande i Sverige och Norge. Med stöd av kärnvärden som nära, innovativa, engagerade och enkla har Agria byggt ett starkt varumärke i Sverige. Agria har en tydlig ambition om fortsatt tillväxt i Europa. Nu pågår arbetet med att öka kännedomen om Agrias varumärke i Norge, Danmark, Finland, Storbritannien, Frankrike, Tyskland, Irland och Nederländerna med samma framgångsrika koncept. En viktig del av Agrias affärsmodell är nära samarbeten med djurägarorganisationer.

STABIL ÅTERFÖRSÄKRING TILL LÄGRE KOSTNAD

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig ett försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

LF Dalarnas betalar årligen in en återförsäkringspremie till Länsförsäkringar AB. Premien baseras bland annat på exponering

och skadehistorik, men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring. Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremien inom länsförsäkringsgruppen och kostnader för externa återförsäkrare blir mindre och stabilare, något som gynnar LF Dalarnas kunder.

GEMENSAM UTVECKLING

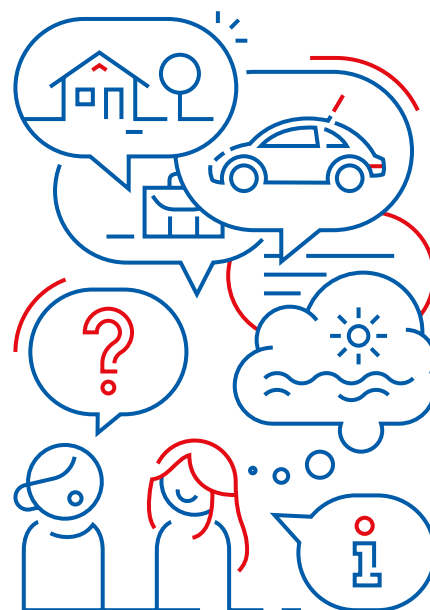
En av Länsförsäkringar ABs uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete i syfte att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft och att öka kundvärdet. Utvecklingsarbetet utgår alltid från kundbehov och länsförsäkringsgruppens gemensamma strategier med fokus på kundmötesplatserna, samt på länsförsäkringsgruppens produkter, tjänster och funktioner.

Utveckling av kundmötesplatserna

Oavsett om kunden vill mötas fysiskt eller digitalt så ska kundmötet vara kvalitativt och effektivt. Länsförsäkringar arbetar kontinuerligt med att utveckla verktyg och stöd för det bästa kundmötet. Under 2023 stärktes Länsförsäkringars processer för marknads- och kundanalys samt segmentering, vilket innebär att Länsförsäkringar nu är ännu bättre på att leverera "Rätt kommunikation till rätt kund vid rätt tillfälle i rätt kanal".

Under 2023 gjordes även många förbättringar av kundmötesystem och verktyg som används av Länsförsäkringars medarbetare. Ett exempel är ett nytt pensionsrådgivningssystem som effektiviserar och kvalitetssäkrar rådgivarnas arbete, vilket i sin tur leder till mer givande och effektiva kundmöten. Länsförsäkringars systemstöd för beräkning av eventuell kundrabatt eller återbäring stärktes också under året.

I det digitala kundmötet förbättrades meddelandefunktionen på "Mina Sidor", vilket gör det enklare för kunden att kommunicera med Länsförsäkringar. En ny version av "Min Ekonomi" lanserades med det nya namnet "Pengakollen" och uppdaterad design där kunden kan se kostnader per månad och enkelt jämföra utfall.

I mobilappen lanserades en ny navigeringsfunktion för Länsförsäkringars privatkunder, vilket gör det lättare för kunden att flytta sig mellan olika ärenden. Länsförsäkringars hemsida (lf.se) blev mer kundvänlig genom att "Spara" och "Försäkring" fick egna startsidor så att kunden lättare kan navigera rätt.

Under 2023 skapades även ett ramverk för digital marknadsföring och försäljning, kundrelation och analys samt operativ verksamhet, för att förbättra kundupplevelsen i olika kanaler. Utvecklingsarbetet med automatisering, AI och Internet of Things fortsätter, där Länsförsäkringars breda kundbas och produktbudande är till stor fördel.

LÄNSFÖRSÄKRINGARS FORSKNINGSFOND

Länsförsäkringars Forskningsfond är en forskningsstiftelse som ägs av länsförsäkringsgruppen och är en del av vårt samhällsengagemang. Genom denna stiftelse stödjer vi forskning som ligger nära människors vardagstrygghet. Forskningsanslag ges till projekt på en kvalificerad vetenskaplig nivå med relevans för Länsförsäkringar och kunderna. Alla resultat görs allmänt tillgängliga och på så vis bidrar Länsförsäkringar till en kunskapsbaserad trygghetsutveckling av samhället.

ÖVRIG SAMVERKAN

Förutom den samverkan som sker genom Länsförsäkringar AB så direktäger de 23 länsförsäkringsbolagen, tillsammans med berörda bolag inom Länsförsäkringar AB-koncernen, Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Länsförsäkringar Mäklarservice. I dessa bolag deltar LF Dalarnas med ägarandelarna 4,0 respektive 5,6 procent. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling utgör en viktig säljkanal för LF Dalarnas och Länsförsäkringar Mäklarservice samordnar erbjudandet gentemot försäkringsförmedlarna. Dessutom äger de 23 länsförsäkringsbolagen tillsammans med Länsförsäkringar AB och dess dotterbolag, fastighetsbolaget Humlegården Fastigheter AB. LF Dalarnas ägarandel är 7,4 procent.

Hållbarhetsrapport 2023

Om hållbarhetsrapporten

Rapporten sammanfattar hållbarhetsarbetet som LF Dalarnas bedrivit under 2023. Rapporten har FN:s Globala mål Agenda 2030 – för hållbar utveckling som guideline. Vi följer våra styrande dokument för bolaget och de standarder som Länsförsäkringar AB och övriga 22 länsförsäkringsbolag följer utifrån lagkrav. Vi hämtar inspiration från det globala rapporteringsramverket Global Reporting Initiative (GRI).

ÅRET SOM GÅTT OCH ARBETE FRAMÅT

2023 har varit ett spännande och händelserikt år, då vi på LF Dalarnas har skapat nya möjligheter inom hållbar utveckling. I början av året togs ett beslut om att införa en ny hållbarhetspolicy i bolaget, där bolagets väsentliga hållbarhetsområden finns beskrivna.

För att möta kraven har två nya roller skapats i bolaget. Två hållbarhetsstrategier ska stärka vårt arbete mot barn och unga och se över hur vi kan bli ännu bättre på hållbar skadereglering, klimatanpassning och skadeförebyggande arbete.

Vi har även påbörjat ett arbete med att identifiera hållbarhetsrisker i en så kallad dubbel väsentlighetsanalys.

Ökat samhällsengagemang

Vi har utökat vårt samhällsengagemang och sponsringen till föreningar under året. Vi satsar allt mer på barn och unga, vilket lett till att vi rört oss på nya områden för att träffa den målgruppen, till exempel på musikfestivalen Alive i Borlänge. Under året har vi även jobbat med att utöka dialogen med invånare i samhället, då det är en viktig nyckel för framgång, tillsammans kan vi bli en större kraft i länet.

Framöver ska vi fortsätta fördjupa dialogen med våra kunder och intressenter. Syftet är bland annat att minska skador och stärka

våra kunders privatekonomi. Vi ska också fortsätta att engagera oss i barn och unga. Vi har redan i dag startat en dialog med olika intressenter, i syfte att genomföra aktiviteter riktade mot unga, som gör skillnad på riktigt.

Vi vet också att det kommer många nya hållbarhetskrav som riktar mot finansbranschen via nya regelverk. Det kommer på sikt att skapa en mer hållbar finansbransch, men det kommer också vara utmanande att anpassa mätmetoder, rapportering och verksamhet till de nya kraven. Här har vi mycket att lära och utveckla tillsammans med våra branschkollegor.

Bolagets prioriterade hållbarhetsfrågor

I ett gemensamt arbete har Länsförsäkringsgruppen definierat sju av de 17 globala målen i Agenda 2030 som mest väsentliga för verksamheten utifrån påverkansgrad, risker och möjligheter. Bolaget ställer sig bakom principen i Agenda 2030 att målpuppfyllelse på ett område inte får ske på bekostnad av något annat område.

Länsförsäkringsgruppen har definierat sju av de 17 globala målen i Agenda 2030, mål 3, 8, 10, 12, 13, 16 och 17.

STYRNING AV HÅLLBARHETSARBETET

Redovisningsområde enligt årsredovisningslagen	Policy och styrning av redovisningsområdet
Miljö	<ul style="list-style-type: none"> • Riktlinje för ansvarsfulla investeringar • Riktlinje för inköp och avtal
Personal och sociala förhållanden	<ul style="list-style-type: none"> • Riktlinje för hantering av intressekonflikter • Riktlinje för jämställdhet och mångfald • Riktlinje för sponsring • Personalhandbok • Riktlinje för arbetsmiljö • Riktlinje hantering kunduppgifter • Säkerhetspolicy & säkerhetsriktlinjer • Riktlinje för incidenthantering • Instruktion hot- och våld mot personal
Mänskliga rättigheter	<ul style="list-style-type: none"> • Hållbarhetspolicy • Riskpolicy • Uppförandekod • Policy för kapitalförvaltning • Personalpolicy • Riktlinje för ansvarsfulla investeringar • Riktlinje för inköp och avtal
Motverkande av korruption	<ul style="list-style-type: none"> • Säkerhetspolicy & säkerhetsriktlinjer • Riktlinje för incidenthantering • Riktlinje för inköp och avtal • Riktlinje för hantering av personal- och närståendeskadorna • Riktlinje för kapitalhantering • Riktlinje för kapitalförvaltning • Riktlinje för hantering av intressekonflikter • Arbetsordning för styrelsen • Riktlinje för riskhantering och intern styrning och kontroll

Hållbarhetspolicyn beslutades i början av 2023 och är grunden i styrningen av vårt hållbarhetsarbete. Policyn och andra styrande dokument beskriver hur bolaget ska bedriva sitt arbete kopplat till hållbarhet.

Genom att se risker och utmaningar så har LF Dalarnas en större möjlighet att utvecklas. Globala risker som vi bedömer har en påverkan utgörs i första hand av miljömässiga och sociala risker, såsom ökade risker för översvämningar och en sämre levnadsstandard.

I bolagets strategi 2030 är hållbarhet & varumärke ett fokusområde. Under hösten har området implementerats i bolagets affärsplan i syfte att det ska genomsyra hela verksamheten.

Det innebär ett ansvar för att beslutade inriktningar och fokusområden ska konkretiseras, implementeras och följas upp inom respektive område.

DIALOG MED VÅRA INTRESSENTER

Det är viktigt för oss att vårt hållbarhetsarbete utgår från de frågor som är mest relevanta att prioritera ur ett hållbarhetsperspektiv och som samtidigt skapar kund- och affärsnytta. Intressentdialogen innebär en möjlighet för oss att diskutera och fånga upp förväntningar från intressenter.

Våra intressenter är våra kunder (tillika ägare), medarbetare, samarbetspartners, länsförsäkringsgruppen och samhället. Bolagets primära intressenter är kunder och ägare, medarbetare och ledning, samt externa samarbetspartners och leverantörer. Andra relevanta intressenter är myndigheter, akademi, lokalsamhället samt Länsförsäkringar AB. Intressentdialoger genomförs löpande i olika kanaler.

Som kundägt bolag har vi ett stort ansvar att vara öppna och skapa delaktighet. Genom att nominera och rösta fram ledamöter till fullmäktige, har ägare i LF Dalarnas stora möjligheter att göra sina röster hörda. Det gör vi bland annat genom våra fullmäktigedia-loger och den årliga bolagsstämman. Ägarnas förväntningar är att vi

ska fortsätta att utveckla vårt skadeförebyggande arbete, att vi ska ta ett hållbarhetsansvar för våra investeringar, att vi fortsätter vara en attraktiv arbetsgivare, utvecklar och breddar vårt samhällsengagemang och att vi har god transparens i vår verksamhet.

Intressentanalys

Under våren genomfördes en intressentanalys för att uppdatera befintliga hållbarhetsfrågor, samt säkerställa att vår prioritering i hållbarhetsarbetet går i linje med omvärldens förväntningar, FN:s globala mål, Parisavtalet och relevanta ramverk. För att få en bild av vad våra intressenter tycker är viktigast att vi på LF Dalarnas arbetar med, skickades enkäter ut till dalfolket och medarbetare. Vårt

I valet av försäkringsbolag och bank anser 62 procent av dal-folket att arbete gällande hållbar utveckling har betydelse.

hållbarhetsarbete baseras bland annat på en väsentlighetsanalys som genomförts efter dialog med våra prioriterade intressenter. Väsentlighetsanalysen har visat att vi som finansiell aktör kan göra störst skillnad för en hållbar utveckling genom att agera ansvarsfullt i vårt samhällsengagemang, i vår skadereglering, i våra upphandlingar, samt genom att förebygga skador hos våra kunder.

Utifrån intressentanalysen togs en väsentlighetsanalys fram för bolaget som visar vad våra intressenter tycker är viktigast att vi arbetar med (se tabell på nästa sida).

	Miljö	Socialt	Styrande
Kund	<ul style="list-style-type: none"> Miljöanpassad skadereglering Skadeförebyggande insatser Klimat- och miljörisker i försäkringspremien Klimat- och miljökrav i investeringar 	<ul style="list-style-type: none"> Hållbara pensionslösningar Försäkringspremie (sociala krav) Antidiskriminering Bidrag/samhällsengagemang och närvaro i lokalsamhället 	<ul style="list-style-type: none"> Ekonomisk rådgivning privat och företag Integritetsskydd Kundkännedom (penningtvätt m m)
Egen verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> Energianvändning Resursanvändning Tjänsteresor 	<ul style="list-style-type: none"> Arbetsmiljö Jämställdhet och mångfald Kompetensutveckling Bidrag/samhällsengagemang och närvaro i lokalsamhället 	<ul style="list-style-type: none"> Regelefterlevnad Ansvarsfulla investeringar (oavsett kategori) Antikorruption Motverka penningtvätt, finansiering av terrorism Skatt Visselblåsning
Leverantör	<ul style="list-style-type: none"> Klimat- och miljökrav på leverantörer Resursanvändning 	<ul style="list-style-type: none"> Arbetstagarens rättigheter Mänskliga rättigheter 	<ul style="list-style-type: none"> Antikorruption Avtalsuppföljning

FRÅN GLOBAL TILL LOKAL HÅLLBARHET

LF Dalarna arbetar aktivt med att stödja en hållbar utveckling och att bidra till ett hållbart samhälle. Sju av de globala målen har identifierats som mest relevanta för verksamheten. Här har LF Dalarnas störst möjlighet att bidra positivt och minska negativ påverkan. Bolaget kommer att omfattas av EU:s nya hållbarhetsregelverk som ingår i "Green deal". Det innebär bland annat att vi kommer behöva redovisa hållbarhetsdata på en mer detaljerad och kvalitativ nivå, bland annat utsläpp i Scope 1, 2 och 3 (se ruta). Målet med the Green deal är att EU ska ha nettonoll-utsläpp* år 2050.

Skogen har en klimatpositiv effekt

Genom ökat upptag och substitutionseffekter bidrar Hällefors Tierp Skogar med att minska belastningen av CO₂ till atmosfären med närmare 480 000 ton per år. Genom vår ägarandel på 8,3 procent i detta bolag bidrar vi till stor positiv klimatpåverkan om 40 000 ton.

*Nettonoll utsläpp eller klimatneutralitet innebär en strävan att minska utsläppen och att de utsläpp som ändå förekommer ska kompenseras genom åtgärder som binder motsvarande mängd kol.

Scope 1, 2 och 3

Scope 1, 2 och 3 är begrepp som används inom miljöredovisning och hållbarhet för att beskriva olika källor till utsläpp av växthusgaser. Dessa tre scopes kan ge företag en mer fullständig bild av deras totala miljöpåverkan och dessa källor kan vara direkt eller indirekt associerade med en organisation eller verksamhet.

Scope 1 omfattar direkta växthusgasutsläpp som organisationen själva står för och kan påverka.

Scope 2 omfattar indirekta utsläpp i form av inköpt energi från externa leverantörer.

Scope 3 omfattar allt det som finns under ytan, det vill säga bolagens leverantörer, leverantörernas leverantörer och själva användandet av produkten eller tjänsten.

Inom länsbolags-federationen pågår ett stort projekt för att implementera regelverken. Syftet är att varje länsförsäkringsbolag ska ha rätt förutsättningar för att göra en kvalitativ redovisning.

Regelverket som först kommer att beröra LF Dalarnas är CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive). Syftet med regelverket är bland annat att förbättra företags hållbarhetsredovisning, få en ökad transparens och jämförbarhet och bidra till en bra grund för att mäta och tydliggöra hur vi alla bidrar till en hållbar utveckling. LF Dalarnas omfattas av regelverket för räkenskapsåret 2025 och innebär att vi behöver titta djupare på bland annat följande punkter:

- Styrelsen och ledningens kunskaper om hållbarhet.
- Tydlighet i ansvarsfördelning kopplat till påverkan, risker och möjligheter.
- Mål och måluppföljning utifrån påverkan, risker och möjligheter.
- Väsentliga hållbarhetsrisker ska beaktas i strategiarbetet.

Under året har bolaget påbörjat ett arbete med att identifiera väsentliga risker för bolaget i en så kallad dubbel väsentlighetsanalys.

Arbetet med att identifiera de mest väsentliga riskerna kommer att fortsätta under 2024.

KLIMATFÖRÄNDRINGAR

LF Dalarnas har lagt stort fokus på klimat- och samhällsengagemang under 2023. Det är angeläget för oss att vara med och bidra till förändring, utveckling och förbättring inom dessa områden.

FN:s globala hållbarhetsmål nummer 13 handlar om att ökade klimatförändringar kan ge stora konsekvenser och att de behöver bekämpas. Vi kommer se mer extrema väder så som skyfall och storm, men även skogsbränder och torka. Lokala effekter av klimatförändringarna i länet påverkar de som bor och lever här, våra kunder, som vi har som mål att skapa trygghet för. LF Dalarnas kan bidra till lägre klimatpåverkan genom att förebygga skador och påverka att återställning av skador görs på ett klimatsmart sätt.

Klimatanpassning

I takt med att klimatförändringarna blir mer kännbara ökar medvetenheten om klimatrelaterade naturrisker. LF Dalarnas har en viktig roll att nå ut med kunskap och information till våra försäkringstagare om vad de kan göra för att skydda sin egendom. På vår hemsida finns information om åtgärder för att förebygga naturskador och tips för hur man kan klimatanpassa sitt hem. Vi strävar efter att vara nära våra kunder och att vara proaktiva i dialogen. Som kundägt bolag har vi på LF Dalarnas ett stort ansvar att vara en del av lösningen, att investera i framtiden och att förebygga skador och otrygghet i det lokala samhället, både idag och på lång sikt.

Bolagets egna utsläpp

Under 2023 gjordes ett arbete för att kvalitetssäkra bolagets direkta och indirekta utsläpp, enligt GHG-protokollet (Greenhouse Gas protocol). Nu kan vi börja arbetet med att beräkna direkta utsläpp, enligt scope 1 och indirekta utsläpp, enligt scope 2 och scope 3. 2021 är startåret, vilket gör att 2023 års siffror visar på en ökning. Orsaken till detta är att under år 2021 var det pandemi, medarbetare arbetade hemma till största del och få gjorde tjänsteresor. Till nästa års beräkning kommer det bli lättare att jämföra siffrorna med föregående år, för att på sikt säkerställa att vi bidrar till minskad klimatpåverkan.

Vi klimatinvesterar i den svenska skogen. Det gör vi bland annat via bolaget The Forest Solution. Deras metod är att tillföra näringsämnet kväve i brukade yngre- och medelålders skogar för att öka skogens förmåga att binda koldioxid.

Scope (ton CO ₂ e)	Vad	2021	2023
Scope 1	Egna fordon	12	14
Scope 1	Egen produktion Värme	0,1	0,1
Scope 2	Inköpt energi (el & värme)	187	191
Scope 3.6	Tjänsteresor	48	94

Klimatpåverkan från pendlingsresor

För andra året i rad har vi inventerat utsläppen från medarbetarnas pendlingsresor med hjälp av en enkätundersökning. Av de som svarat (cirka 230 medarbetare), så är det omkring 75 procent som använder bil en eller flera dagar i veckan till och från arbetet. Andelen som kör dieselbil har minskat, och fler kör el- och hybridbilar.

	Totalt svarande	Antal medarbetare med bil	Diesel	Bensin	El/Hybrid
2023	232	176	83	56	37
2022	227	217	113	69	30

HÅLLBARHETS DATABAS MED LOKAL FÖRANKRING

Länsförsäkringar har tagit fram en hållbarhetsdatabas som består av statistik kring olika hållbarhetsvariabler. Bolaget använder databasen på olika sätt i verksamheten. Den används främst för att identifiera utvecklingsområden, initiera externa samarbeten, förebygga skador och prioritera lokala samhällsengagemang. Databasen bygger på statistik från officiella och öppna källor och finns tillgänglig på: Hållbarhetsdatabasen - Länsförsäkringar (lansforsakringar.se). Med statistiken i hållbarhetsdatabasen som grund kan vi se hur länets utbildningsnivå är lägre än riksgenomsnittet, att den psykiska ohälsan är stor och att vi har fler som riskerar att hamna i ekonomisk utsatthet, främst kvinnor med utländsk bakgrund. Risker som vi vill förebygga.

SAMHÄLLESENGAGEMANG

Mål 3, hälsa och välbefinnande, och mål 10, minskad ojämlikhet, har fått ökat fokus både internt och externt de senaste åren. Eftersom vi är lokala och kundägda är det naturligt för oss att vara delaktiga i det samhälle som både vi och våra kunder lever och verkar i. Ett av våra större fokusområden under året har varit samhällsengagemanget. Ett tryggare samhälle är grunden för vårt samhällsengagemang.

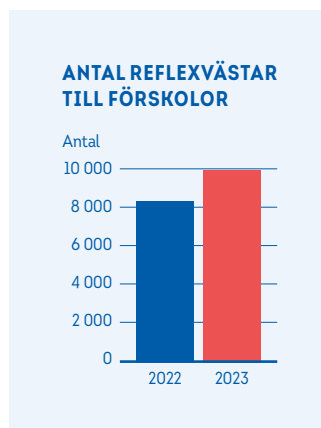

Externa insatser

- Unga på festival – För att möta den nya målgruppen för bolaget, det unga dalfolket, behövdes nya idéer för hur vi når ut. En ny arena för oss som bolag blev att finnas på festivaler och 2023 var vi på plats på Alive-festivalen i Borlänge. Syftet var inte att prata bank eller försäkring, utan att erbjuda en trygg plats för främst de unga festivaldeltagarna. Totalt hade vi 300-800 besökare per dag. Tältet utrustades med mobiladdare, alkomätare och en massa annat. I samarbete med Redlocker hade vi även möjlighet att dela ut gratis mensskydd på festivalen. Allt för att skapa trygghet till den yngre gruppen av festivaldeltagare.
- Trygghetspriset på 175 000 kronor delades ut till olika initiativ som bidrar till att öka tryggheten i länet. Det handlar om allt från HLR-utbildningar till en ridskola för unga tjejer med en npf-diagnos. Genom trygghetspriset vill vi som bolag stötta frivilliga krafter i länet som bidrar till gott.
- Trafikolyckor med oskyddade trafikanter är ett område där vi som bolag har som ambition att öka tryggheten. Vi har delat ut omkring 10 000 reflexvästar till förskolor runt om i länet under 2023. Alla förskolor i länet har möjlighet att beställa reflexvästar till våra minsta länsinvånare.
- Lagom till jul gav LF Dalarnas en julgåva till fyra olika föreningar/initiativ som syftar till att stötta barn och utsatta i länet.
  - Föreningen Bara Vara Barn, som delar ut julklappar till barn i ekonomiskt utsatta familjer i Dalarna.
  - Team Dahlia som skänker julklappar till sjuka barn som tvingas spendera julen på Falu lasarett.
  - Organisationen Mind som främjar psykiskt välbefinnande genom att erbjuda medmänskligt stöd, sprida kunskap och driva påverkansarbete.

- Organisationen Suicide Zero som utbildar allmänheten och media om suicidprevention, påverkar beslutsfattare och stödjer forskning om självmord. I stället för julklapp till medarbetarna har LF Dalarnas skänkt en summa till välgörande ändamål.
- Varje år anordnar LF Dalarnas grötfrukostar för våra företagskunder runt om i länet. Två år i rad har man istället för den årliga julklappen, skänkt en summa till välgörenhet. I år har pengarna öronmärkts till Lekterapin, för de barn som vårdas på Falu lasarett. Totalt 104 000 kr blev summan som skänktes.
- Ett arbete som gett bra effekt är vårt initiativ att dela ut matkassar i hela länet. Tillsammans med ICA Supermarket, Röda Korset och Svenska kyrkan har vi delat ut 1 500 matkassar under året, till behövande i alla kommuner.
- Via ett samarbete med Svenska Kunskapsförlaget ger vi barn i mellanstadiet möjlighet att få lära sig om hållbarhet i skolan via läromedlet Natur & Miljöboken. På så sätt är vi med och stöttar barns lärande om hållbarhet.

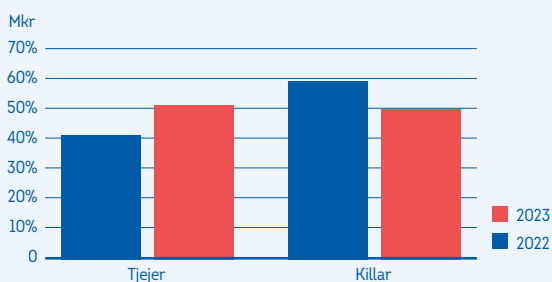
Interna insatser

- Allt för många hjärtstopp sker i samhället. Därför har alla våra besökskontor utrustats med hjärtstartare för utlåning, för att bidra till ökad trygghet.
- Volontärarbete – alla medarbetare på LF Dalarnas får använda en arbetsdag (8 h/år) till att arbeta ideellt hos någon organisation med 90-konto. Syftet är att på ett mer tydligt sätt visa bolagets stora fokus på samhällsengagemang. Varje medarbetare får chansen att vara med och göra en insats.
- För att bidra till en ökad jämställdhet på arbetsplatsen har vi installerat mensskyddsautomater från RedLocker på alla våra kontor. På så sätt vill vi bryta normer och tabun kring mens.

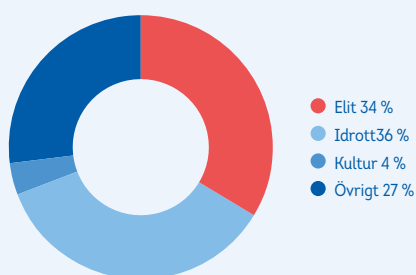
SPONSRING

En stor del av LF Dalarnas samhällsengagemang märks genom sponsringen som är riktad till föreningslivet i länet. Vårt bidrag är i många fall ett ekonomiskt stöd, men det förekommer även andra typer av samarbeten. Under året ändrades bolagets riktlinje för sponsring med en tydligare koppling till ökad trygghet och jämställdhet i föreningslivet. Det innebär bland annat att vi, förutom att

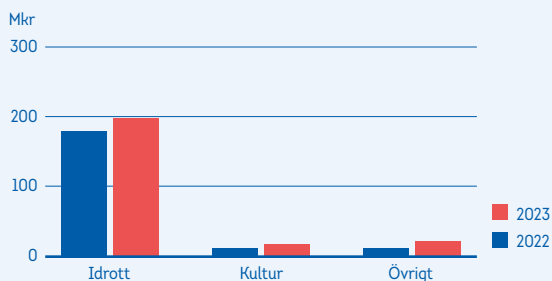
FÖRDELNING SPONSRING TJEJER & KILLAR

FÖRDELNING SPONSRING 2023

FÖRDELNING SPONSRING PENGAR

föreningarnas värderingar liknar våra, så förväntar oss att alla föreningar med barn- och ungdomsverksamhet följer lagen om utdrag ur belastningsregistret för ledare. För elitföreningar påverkas sponsringen positivt om man har både ett dam- och herrlag på elitnivå.

En miljon extra till föreningarna

De ökande kostnaderna för el och annat har inte bara påverkat hushållens ekonomi utan även föreningslivet. Därför togs beslutet att betala ut en extra miljon kronor till föreningarna i länet, utöver vårt ordinarie stöd om totalt 4,8 miljoner kronor.

För att stötta föreningarna att tjäna en slant till lagkassan och även bidra till ett renare län så finns Städa Dalarna, ett samarbete mellan LF Dalarnas och Städa Sverige. 2023 var det totalt 11 föreningar från Borlänge, Hedemora och Smedjebacken, som plockade skräp.

Vinnare av UngDomare 2023.

För sjätte året i rad delade vi ut stipendium till två unga domare (UngDomare) i samarbete med Dalarnas Fotbollförbund. Syftet är att uppmärksamma unga domares viktiga roll.

LF Dalarnas är med och sponsrar Leksands IF:s tjejhockeydag. Evenemanget är ett initiativ för att öka jämställdheten och att bidra till ökad gemenskap för tjejer som spelar hockey.

FÖRSÄKRINGAR FÖR ETT HÅLLBART SAMHÄLLE

Trygghet är ett ledord för LF Dalarnas och det innebär att länets invånare ska känna sig trygga om olyckan är framme. Förutom vårt utbud av försäkringar ger vi även kunden goda råd, allt kopplat till ett tryggare liv. Det kan exempelvis handla om hur man lyckas med renoveringen, både ekonomiskt och miljömässigt. Vi erbjuder även kunderna Baby Journey, en gravidapp för att öka tryggheten i graviditeten. Som en del i vår sjukvårdsförsäkring erbjuder vi hälsofrämjande tjänster till våra kunder. Tjänsterna består bland annat av en hälsoprofil, KBT-baserade hälsoprogram och samtalsstöd. För företagskunder anordnas besök där rådgivare, riskingenjörer och skadeförebyggare deltar för att se över kundens verksamhet och ge förslag eller ställa krav på åtgärder för att förebygga framtida skador.

Nya erfarenheter och initiativ

LF Dalarnas har anordnat en föreläsning om försäkringar för nyanlända och kunder som använder teckenspråk. Att komma ut och träffa kunderna i verkligheten har gett nya användbara erfarenheter i det dagliga arbetet. Vi har fått en bättre förståelse för hur vi ska kommunicera via bildtelefoni, en samtalsförmedlande tjänst för personer som använder teckenspråk.

SKADEFÖREBYGGANDE ARBETE

Våra skadeförebyggande insatser är en viktig del i vårt hållbarhetsarbete. Fokuset under året har varit att göra trygghetsbesök hemma hos kunder, skapa insatser för trafiksäkerhet och skapa nätverk för brottsförebyggande åtgärder i länet. Under året har vi gjort över 400 trygghetsbesök.

Insatser trafik

Svårt skadade oskyddade trafikanter i trafiken är högre i Dalarnas län än riksnittet. LF Dalarnas arbetar aktivt med skadeförebyggande insatser kopplat till trafiksäkerhet. Under året har vi gjort informationssatsningar mot de yngre förarna. Vi har bland annat samarbetat med en influencer för att få ut budskapet om nya regler för framförande av A-traktor. Vi har även besökt gymnasieskolor i länet som har transportutbildningar och avgångsklasserna samlades på halkbanan i Falun för en heldag om trafiksäkerhet.

Viltolyckorna fortsätter öka i Dalarna; det skedde ungefär 2 900 olyckor i länet under 2023. Tillsammans med lokala viltvårdare utses exempelvis foderplatser för att bidra till att viltet håller sig borta från vägarna.

Brottsförebyggande arbete

En högst aktuell fråga är trygghet och brottsförebyggande åtgärder. Den 1 juli 2023 trädde en ny lag i kraft i Sverige, som innebär att kommuner själva ska bidra till att samhällets samlade brottsförebyggande arbete bedrivs på ett effektivt sätt. Lokalt har LF Dalarnas en representant som deltar på Falu kommuns brottsförebyggande möten där man bland annat har genomfört trygghetsvandringar och aktiviteter för att minska cykelstölder. Arbetet fortgår för att hålla en dialog om trygghet i alla kommuner i länet, det är en viktig fråga för LF Dalarnas.

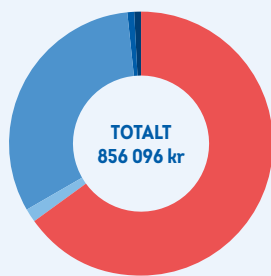
Pilotprojektet Uppkopplade flerbostadshus

Antalet vattenskador i kök ökar i flerbostadshus. För att minska skadorna har LF Dalarnas tagit fram ett nytt koncept. Genom nya uppkopplade enheter som känner av droppar kan en skada upptäckas i ett tidigt skede eller förebyggas helt.

Under sommaren 2023 testades konceptet i en av våra försäkrade bostadsrättsföreningar, i samverkan med Falu Energi & Vatten, Kurbit AB och Elementric AB. Piloten omfattade 75 lägenheter, där vi installerade 300 sensorer i alla kök. Tre läckage upptäcktes och skador har kunnat förebyggas. Under 2024 planerar LF Dalarnas att utrusta fler lägenheter med uppkopplade enheter.

Säkerhetsbidrag och produkter

SÄKERHETS BIDRAG

Antal sålda skadeförebyggande produkter
ca 3 000 st

- Brand, 558 800 kr
- Inbrott, 13 798 kr
- Vatten, 271 500 kr
- Fordon, 6 799 kr
- Temperatur, 5 199 kr

ANSVARFULL SKADEREGLERING

LF Dalarnas reglerar skador för drygt 1,2 miljarder kronor årligen. Vi återställer också skador och tar hjälp av byggentreprenader och motorverkstäder. Genom att ställa hållbarhetskrav på de leverantörer vi samarbetar med har vi stora möjligheter att göra skillnad. Genom att arbeta aktivt för att styra våra kunder mot att anlita hållbara leverantörer när skador återställs bidrar vi till en hållbar konsumtion. I våra avtal med leverantörer inom byggbranschen finns krav att de är certifierade eller har ett aktivt miljöarbete. Vi har en process för systematisk leverantörsuppföljning där exempelvis

platsbesök ingår och vi har en löpande dialog med våra leverantörer om byggmetoder, bilreparationer, återvinning och materialval för att minska negativ miljöpåverkan.

Cirkulära skadereparationer och återbruk

Under året har vi haft ett stort fokus på del- och cirkulära skadereparationer inom vår skadereglering. En del av koldioxidutsläppen uppstår när material som inte direkt har blivit skadat ersätts med nytt. I strävan mot att vara mer hållbara i vår skadereglering har vi utbildat våra skadehandläggare i delreparation, exempelvis vid en vattenskada i ett badrum eller läckage på ett parkettgolv i ett kök. Våra skadehandläggare inom bygg har även utbildats i MEPS (system som rör reparation av skador) för att kunna hantera återbruk i skadematerial.

Delreparation våtrum

En kund med villahem-försäkring misstänkte en vattenskada och gjorde en skadeanmälan. I dialog med bolaget och avtalsentreprenören kom man överens om att skadan skulle delrepareras, istället för att riva ut hela badrummet. Genom att delreparera en skada sparas både tid, kostnader och onödiga utsläpp som rivning av oskadat material bidrar till. Vår strävan är att fler skador ska delrepareras för att kunna göra besparingar både ekonomiskt och miljömässigt.

Cirkulär hantering

LF Dalarnas är anslutna till Mobilcirkeln GIAB. Hit kan kunder skicka sin skadade mobiltelefon, som antingen repareras eller så återanvänds komponenter från telefonen. Genom att vara anslutna till GIAB har vi genom reparation och återanvändning, sparat 35 354 kg CO₂e och 39 334 kg avfall har besparats.

LF Dalarnas samarbetar även med TDS (Timrå Data Service) som fokuserar mycket på reparationer och cirkulär hantering för bland annat mobiltelefoner, datorer och vitvaror.

LF Dalarnas är samarbetspartner till Dala återbyggdepå. Återbyggdepå bidrar till en hållbar utveckling genom en minskad resursanvändning. Tanken är att förlänga livslängden på material och minska nyproduktionen. Dala återbyggdepå bidrar också till ekonomisk tillväxt genom ökad sysselsättning och möjlighet till egen försörjning för personer som idag står utanför arbetsmarknaden.

Länsförsäkringars Miljö- och kvalitetscertifiering

Vi har en tredjeparts-certifiering för personbilsverkstäder som heter "Länsförsäkringars Miljö- och Kvalitetscertifiering". Det innebär ett åtagande att uppfylla våra miljökrav i samband med reparationer. Samtliga skadeverkstäder vi arbetar med är certifierade och klarar certifieringens tuffa krav. Dessa följs upp varje år.

Under året har LD Dalarnas överlämnat 40 cyklar, möbler och byggmaterial till Dala återbyggdepå, så att det kan återbrukas.

Naturskador

2023 orsakades en stor mängd skador i Dalarnas län av regn. Under sommaren kom en stor mängd nederbörd och Rättvik, Aspeboda och Ornäs var särskilt drabbade. Mellan 300-400 skadeärenden hade sin uppkomst på grund av den stora nederbördsmängd som drabbade länet under denna period.

Stöd och vägledning

LF Dalarnas erbjuder stöd och vägledning för familjer som har barnförsäkring hos oss. Allt fler barn och unga lider av psykisk ohälsa. Som förälder kan det vara svårt att veta var man kan få det stöd som behövs. För att undvika att barn och unga hamnar mellan stolarna i samhället erbjuder vi kostnadsfria vägledningssamtal för föräldrar. Stöd och vägledning ges av vår Rehabspecialist som anställdes under året.

ANSVARSFULLA INVESTERINGAR

Vi har fått förtroende från våra kunder att förvalta deras kapital i form av de försäkringspremier som betalas in i förväg för att täcka framtida skador. Det ska vi göra på ett ansvarsfullt sätt genom att både generera god avkastning och ta ansvar för påverkan på klimat, miljö och samhälle. Inom ansvarsfulla investeringar har vi antagit följande klimatmål:

LF Dalarnas egen investeringsportfölj ska ha en utsläppsnivå som senast år 2030 är i linje med målsättning om att begränsa den globala uppvärmningen till max 1,5°C.

Vår prioritering att satsa på investeringar med målsättning att minska utsläppen kommer kunna gynna samhället, oss som bolag och våra kunder.

För att säkerställa att våra investeringar uppfyller våra krav på ansvarstagande när det gäller miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption ställer vi krav på att våra fondförvaltare har skrivit under FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (UN PRI). Vi följer även löpande upp hur våra aktieinvesteringar och investeringar i företagsobligationer förhåller sig till FN Global Compacts tio principer. I våra investeringar tillämpar vi Länsförsäkringar AB:s hållbarhetsrelaterade exkluderingskriterier. Kriterierna omfattar bland annat bolag kopplade till kontroversiella vapen, fossila bränslen, tobaksprodukter, kommersiellt spel om pengar och överträdelser av principer för ansvarsfullt företagande. Listan med exkluderade bolag finns tillgänglig på lansforsakringar.se

Investeringsportfölj	2023	2022	2021	2020
Koldioxidavtryck för investeringsportföljen ton CO ₂ /Mkr investerat.	3,2*	5,2	5	6

* Siffror mättes 20231130. Siffran gäller noterade aktier, företagsobligationer samt direktägda fastigheter/fastighetsbolag (enligt rekommendation från Svensk Försäkring) den viktade genomsnittliga koldioxidintensiteten för Scope 1 + 2.

Investeringar i ansvarsfulla bolag

Utlåning till företag sker främst till småföretag där miljö- och samhällsrelaterade risker bedöms vara små.

Under året har fler initiativ gjorts för att stärka företagare inom länet:

- I samarbete med Styrelseakademien har LF Dalarnas format ett ägarnätverk. Det är ett forum för att främja hållbart företagande i länet.
- Tillsammans med Aspia jobbar LF Dalarnas med att stärka företagaren och vår roll är att hjälpa kunden att hantera, förstå och ta kontroll över sina risker.

Ansvarsfullt sparerbjudande och låneerbjudande till privatkunder

En långsiktig omsorg för kundernas trygghet och ekonomi är grundläggande för LF Dalarnas.

Sund kreditgivning är en viktig förutsättning för en stabil ekonomisk situation för kunderna. Lokal kännedom om våra kunder bidrar till låga kreditrisker. Amortering tillsammans med ett sparande är viktiga medel för att säkerställa att hushållen har en stabil, trygg och hållbar ekonomi. Vi erbjuder hållbara produkter såsom ett hållbarhetsinriktat bolåneerbjudande med ränterabatt för villakunder som har boende med låg energiförbrukning. Vi erbjuder också en lägre ränta på lån för kunder som vill ställa om till en bättre energiklass genom till exempel installation av solceller eller isolering av huset.

Digitaliseringsarbete på rätt väg

Länsförsäkringar Bank har de nöjdeste kunderna inom privatlån enligt SKI (Svensk Kvalitetsindex), det är vi på LF Dalarnas mycket stolta över. Betyget från kunderna är ett tecken på att vårt digitaliseringsarbete är på rätt väg.

- Betyget Sveriges nöjdaste Privatkunder är ett tecken på att vårt digitaliseringsarbete är på rätt väg. Våra digitala tjänster är enkelt utformade och det tror vi kunderna uppskattar, säger Cecilia, biträdande chef Affärsservice.

Jämställd privatekonomi

Att skapa medvetenhet kring sin privatekonomi har varit ett fokusområde under 2023. Olika insatser har gjorts för att höja medvetenheten hos dalfolket. Bland annat genomfördes en kampanj om vad det innebär ekonomiskt att arbeta deltid, ta ut föräldradagar och hur det påverkar pensionen. Syftet var att medvetandegöra kring jämställd privatekonomi i hushållen. samt informera att våra rådgivare finns som stöd i kundens privatekonomi.

Ansvarsfull arbetsgivare

Kompetenta och engagerade medarbetare som driver och utvecklar verksamheten är bolagets viktigaste resurs. Att främja jämställdhet, inkludering och mångfald är en självklarhet i företagskulturen. Det finns en bredd av yrkeskompetenser inom bank, försäkring och specialistbefattningar i ett flertal olika områden. Det ger våra medarbetare många möjligheter till vidareutveckling. LF Dalarnas präglas av en god arbetsmiljö med samarbete och samverkan som ledord för att skapa stark gemenskap och kamratskap. Ett öppet och tolerant arbetsklimat som motverkar alla former av diskriminering är grundstenen i förhållningssättet gentemot både kollegor och kunder. Vi arbetar långsiktigt med hälsa och organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö. Ett aktivt arbete sker för att skapa förutsättningar för att våra medarbetare ska må bra och att trivas i en sund arbetsmiljö där alla kan bidra med engagemang, goda prestationer och effektivitet för att nå uppsatta mål. Vår strävan är att skapa en god balans mellan arbete och fritid. Friskvårdsinsatser under 2023 har varit MåBra-resan som bland annat erbjudit motionsloppet Blodomloppet och olika prova-på-aktiviteter. De anställda erbjuds även en sjukvårdsförsäkring som inkluderar sjukvårdsrådgivning, personligt samtalsstöd samt förebyggande hälsotjänster som innehåller hälsoprofil och webbaserade hälsoprogram.

Vi har under 2023 testat Frisklinjen i ett pilotprojekt för några av våra avdelningar.

Tjänsten innebär sjukvårdsrådgivning för medarbetare och stöd för chefer i rehab-processen. Tjänsten är uppskattad av både medarbetare och chefer.

Sjukfrånvaron har stabiliserats under 2023. Vi ligger dock på en något högre nivå jämfört med innan pandemin, vilket också är förväntat. Vi har ett annat beteende kring sjukfrånvaro nu jämfört med tidigare. För de avdelningar där medarbetarna inte har möjlighet att arbeta på distans är sjukfrånvaron något högre än de avdelningar där medarbetarna kan distansarbete.

Kompetens

Alla våra rådgivare har genomgått Certifiering - Hållbarhet i finansbranschen. Bolaget erbjuder även allmän utbildning om Hållbarhet till alla medarbetare.

Bolagets styrelse och ledning har genomfört en grundläggande utbildning i CSR (Corporate Sustainability Reporting Directive) som LFAB har tagit fram.

STATISTIK LF DALARNAS

	2023	2022
Medarbetare, antal individer	486	473
Medarbetare, medelantal	408	386
Nyanställda (kvinnor/män)	82 (48/34)	80 (47/33)
Jämix*	126	129
Attraktiv arbetsgivarindex**	128	
Medarbetarundersökning eNPS***	40	43
Personalomsättning %	8,5	7,6
Sjukfrånvaro %		
Total sjukfrånvaro	4,73	5,03
Långtidssjukfrånvaro	1,47	1,52
Långtidsfrisk****	65,7	57,1
Könsfördelning (kvinnor/män), i procent		
Medarbetare	58/42	56/44
Styrelse	50/50	50/50
Ledning	37/63	40/60
Chefer	57/43	54/46

* Ett sammanvägt index som grundar sig på nio jämställdhetsnyckeltal, ju högre värde desto bättre, data släpande ett år.

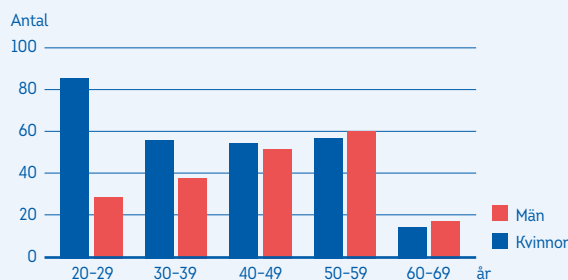
** Nytt för i år. Attraktiv Arbetsgivarindex beskriver arbetsvillkoren i organisationen - med utgångspunkten att goda arbetsvillkor leder till engagemang, effektivitet och ökar organisationens möjligheter att attrahera nya medarbetare.

*** eNPS är ett mått på attraktiv arbetsgivare som mäts internt. För att utvärdera om man är en attraktiv arbetsgivare brukar man använda Employee Net Promotor Score, eNPS. Här får anställda besvara frågan om man vill rekommendera sin arbetsgivare. eNPS är ett standardiserat mått, vilket möjliggör att kunna jämföra sig mot andra organisationer inom samma bransch.

**** Sjuk vid mindre än två tillfällen och /eller i kortare tid än 5 dagar vid ett tillfälle.

MEDARBETARE PÅ LF DALARNAS

Åldersfördelning och kvinnor/män

INDEX FÖR HÅLLBARHETSRAPPORTEN

Styrning	sid 14
Intressentgrupper	sid 14-15
Väsentliga hållbarhetsområden	sid 15-17
Betydande indirekt ekonomisk påverkan, Skadeförebyggande	sid 18-19
Utbildning	sid 21
Mångfald hos styrelse, ledning och anställda	sid 22

Finansiella rapporter

Förvaltningsberättelse	24	Not 18 Aktier och andelar i intresseföretag	53
Femårsöversikt	29	Not 19 Aktier och andelar	53
Resultaträkning för koncernen och moderbolaget	30	Not 20 Obligationer och andra räntebärande värdepapper	54
Balansräkning för koncernen och moderbolaget	31	Not 21 Derivat	54
Rapport över förändring i eget kapital	33	Not 22 Klassificering och värdering av finansiella tillgångar och skulder	55
Resultatanalys	34	Not 23 Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar	61
Noter till finansiella rapporter	35	Not 24 Förutbetalda anskaffningskostnader	61
Not 1 Redovisningsprinciper	35	Not 25 Likvida medel/Kassa och bank	61
Not 2 Risker och riskhantering	43	Not 26 Eget kapital	61
Not 3 Premieinkomst	47	Not 27 Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	61
Not 4 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	47	Not 28 Avsättning för oreglerade skador	62
Not 5 Utbetalda försäkringsersättningar	47	Not 29 Avsättning för återbäring och rabatter	62
Not 6 Driftskostnader	47	Not 30 Avsättning för pension och liknande förpliktelser	62
Not 7 Övriga tekniska kostnader	48	Not 31 Övriga skulder	63
Not 8 Kapitalavkastning, intäkter	48	Not 32 Övriga Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	63
Not 9 Kapitalavkastning, kostnader	48	Not 33 Närstående	63
Not 10 Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	48	Not 34 Anställda och personalkostnader	64
Not 11 Nettoresultat per kategori av finansiella instrument	49	Not 35 Arvode till revisorer	65
Not 12 Övriga intäkter och kostnader	50	Not 36 Tilläggsupplysningar angående försäkringsrörelsen	65
Not 13 Skatt på årets resultat	51	Not 37 Förväntade återvinningsstidpunkter för tillgångar och skulder	66
Not 14 Immateriella tillgångar	52	Not 38 Eventualförpliktelser och ställda säkerheter	68
Not 15 Byggnader och mark	52	Not 39 Vinstdisposition	68
Not 16 Materiella tillgångar	52		
Not 17 Aktier och andelar i koncernföretag	52		

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Dalarnas Försäkringsbolag (LF Dalarnas) får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för 2023, bolagets 177:e verksamhetsår.

FÖRETAGSBESKRIVNING

Dalarnas Försäkringsbolag (583201-4905) bildades den 24 mars 1846 och är ett ömsesidigt försäkringsbolag vars verksamhetsområde består av 15 kommuner inom Dalarnas län där bolaget har lokal kontorsnärvaro i sju kommuner. Bolaget är verksamt inom följande områden:

- Försäkringsverksamhet: Inom Dalarnas Län tecknar bolaget och tar risk för försäkring avseende bl.a. sakförsäkringar, motorfordon, trafik, fritidsbåtar, allmän ansvarighet, annan förmögenhetskada, rättsskydd samt personförsäkringar.
- Förmedlad affär inom Bank och Liv: LF Dalarnas svarar för försäljning och kundkontakt med tillhörande kundservice av förmedlad verksamhet liv och bank. Både bank- och livtjänster erbjuds till privatpersoner, lantbrukare och företagare.
- Fastighetsmäklartjänster: Privatbostäder och kommersiella fastigheter erbjuds via franchisetagare anslutna till Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB (publ).
- Gemensamt kundcenter: Inom LF Dalarnas ligger Länsförsäkringars gemensamma kundcenter, som servar hela landets länsförsäkringsskador. Medarbetarna hjälper kunderna via telefon och funktionen Säkra Meddelanden.

Bolagsformen är ett ömsesidigt försäkringsbolag, vilket innebär att bolaget ägs av försäkringstagarna. Ägarnas inflytande utövas av 47 fullmäktigeledamöter, valda av försäkringstagarna. Bolagsstämman utser bolagets styrelse som för närvarande består av sex ledamöter. Härutöver ingår två arbetstagarrepresentanter i styrelsen. LF Dalarnas är en del av länsförsäkringsgruppen. Det är en samverkan mellan 23 st självständiga länsförsäkringsbolag i Sverige. Länsförsäkringsgruppen har 3,9 miljoner kunder och 8 700 medarbetare. Bolagen äger tillsammans Länsförsäkringar AB (LFAB) där LF Dalarnas ägarandel uppgår till 6,9 procent (6,9). LFAB har som huvudsyfte att bedriva strategiskt utvecklingsarbete och service åt länsförsäkringsbolagen. Det skapar effektivitet, skalfördelar och möjliggör för respektive länsförsäkringsbolag att ligga i framkant och vara framgångsrika på sina respektive länsområden. Det är också via LFAB som de förmedlade affärerna bank och liv finns. LF Dalarnas deltar också i länsförsäkringsgruppens gemensamma återförsäkringsprogram som inkluderar såväl avgiven som mottagen återförsäkring.

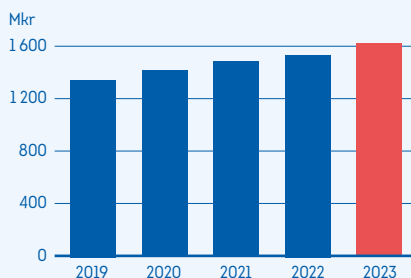
RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Försäkringsrörelsen

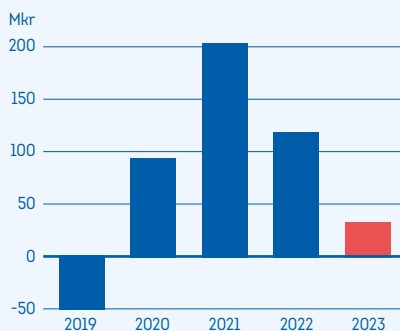
Premieinkomsten brutto uppgick till 1 716,4 Mkr (1 606,6) där premieinkomsten i direkt försäkring ökade med 100,2 Mkr (35,8) och likaså mottagen återförsäkring som ökade med 9,6 Mkr (-14,5). Ökningen av premieinkomsten i direkt försäkring beror på volymtillväxt i hela affären, även om den främst är hänförlig till produkterna Motorkasko, Villahem- och Kombinerad företagsförsäkring. Premier för avgiven återförsäkring uppgick till -54,9 Mkr (-66,7). Premiein-

täkterna för egen räkning uppgick till 1 611,6 Mkr (1 524,1), vilket motsvarar en ökning med 5,7 procent. Antal försäkringar ökade med 3 064 st. Skadekostnaderna för egen räkning uppgick till 1 434,7 Mkr (1 179,5), vilket motsvarar en ökning om 21,6 procent. Antalet skador uppgick till 61 249 (56 973) under året, vilket innebär en ökning om 4 276 st skador. Antal skador som översteg 2 Mkr låg i linje med föregående år, 30 st (29). Under året drabbades bolaget av en stor skada som översteg bolagets självbehåll om 50 Mkr. Avvecklingsresultatet brutto för tidigare års skador uppgick till 97,9 Mkr (259,2), medan återförsäkrarens andel uppgick till -7,7 Mkr (-105,4). Detta bidrog till ett positivt avvecklingsresultat f.e.r under 2023 om 90,2 Mkr (153,8). Samtliga affärer utom HVF (Hem, Villa och Fritidshus) och Motor kasko redovisade positiva avvecklingsresultat. Prisbasbeloppet höjdes kraftigt till 2024, vilket får till följd att samtliga reserver inom Sjuk- och Olycksfall har justerats med motsvarande ökning. För Trafikaffären har en generell översyn av reservsättningen gjorts, vilket har inneburit ett minskat reservbehov. Bolaget redovisade ett tekniskt resultat före återbäring och rabatter på 32,7 Mkr (118,6). Bolaget har inte gjort någon avsättning för framtida återbäring under året. Rabatter uppgick under året till 118,9 Mkr (118,9). Tekniskt resultat efter rabatter uppgick till -86,2 Mkr (-0,3).

PREMIEINTÄKTER

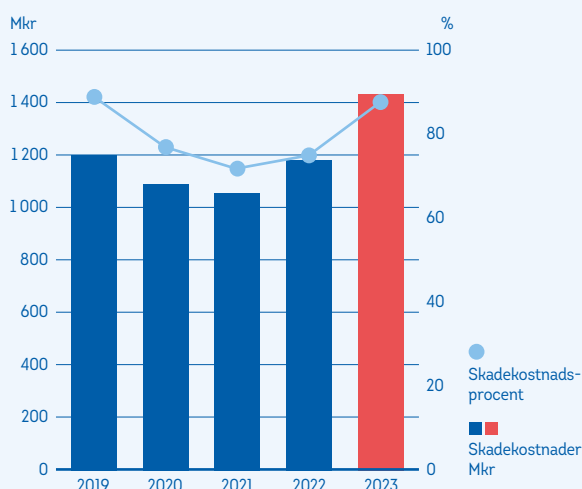
TEKNISKT RESULTAT FÖRE RABATTER

SKADEKOSTNADER (F.E.R)

1 435 Mkr år 2023

Kapitalförvaltning

Finansmarknaden i allmänhet, och börsen i synnerhet, utvecklades starkt 2023. Det var särskilt bolag som bedömdes ligga långt fram vad gäller artificiell intelligens (AI) som premierades på börsen. Investeringsmiljön var oväntat bra, vid ingången till året trodde de allra flesta på recession och att aktiemarknaden skulle få ett mellanår eller rent av utvecklas negativt, vilket verkligen inte blev fallet. Börsåret började starkt i januari-februari för att sedan falla tillbaka fram emot sommaren och hösten. Det var först i november-december, när den amerikanska centralbanken tydligt deklarerade att de höjt räntan klart, som aktiemarknaden verkligen tog fart. De ovan nämnda AI-bolagen stod för en hög andel av börsens samlade uppgång. Hade man inte dessa bolag i portföljen var det mycket svårt att slå index. 2023 anses som det svåraste året för aktiv aktieförvaltning sedan millenieskiftet.

Efter ett 2022 med skenande inflation och snabbt stigande räntor blev 2023 ett år där dessa föll tillbaka, om än inte så långt ner som många hade trott och hoppats. Detta gynnade placeringar i obligationer.

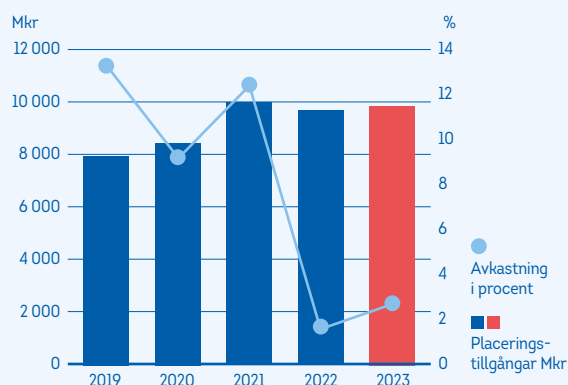
Fastighetssektorn hade även under 2023 ett volatilt år. Den höga, om än sjunkande, räntemiljön pressade lönsamhetsnivån i fastighetsbolagen och de noterade fastighetsbolagen straffades initialt hårt på börsen. De gjorde visserligen en comeback under börsrusningen november-december, men har alltså tuffa marknadsförhållanden. I vår fastighetsportfölj fick även vi nedskrivningar, om än på relativt blygsamma nivåer, jämfört med börsnoterade branschkollegor. I och med att vi investerat betydande belopp i våra fastighetsbolag tynger deras negativa resultat portföljens totala resultat.

Givet att vi inför året positionerat portföljen något försiktigt med lägre risktagande, samt fastighetsportföljens utmaningar, är vi nöjda med ett resultat om 2,6 procent, motsvarande 251 Mkr. Den totala avkastningen kan delas upp i fyra olika tillgångsslag där ränteplaceringar hade en avkastning på 5,7 procent (-3,6), aktieplaceringar en avkastning på 9,5 procent (-9,6), Private Equity och övriga

strategier avkastade 5,0 procent (4,2) och strategiska placeringar, fastigheter, skog samt aktier i Länsförsäkringar AB avkastade -0,9 procent (6,8).

Bolagets placeringstillgångar inklusive likvida medel uppgick vid årets slut till 9 834 Mkr (9 710) och ökade därmed med 124 Mkr. Skillnaden mellan portföljens resultat och ökningen i portföljens storlek förklaras av ett tufft skadefall för bolaget.

PLACERINGSTILLGÅNGAR OCH AVKASTNING

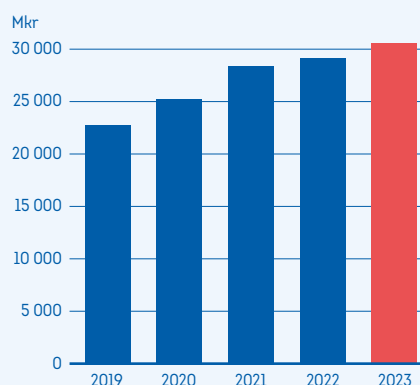

Bank och Liv

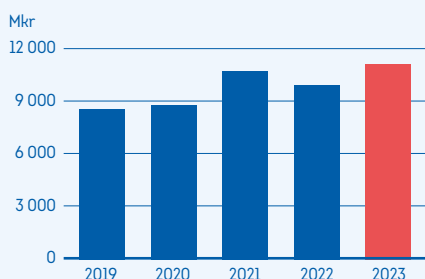
Bolagets förmedlade verksamheter inom Affärsområde Bank och Liv redovisas som övriga intäkter och kostnader i resultaträkningen under rubriken Resultat förmedlad affär. Affärsområde Livs resultat uppgick till 13,0 Mkr (9,9) och Affärsområde Banks till 71,3 Mkr (19,5). De inbetalda premierna inom Liv uppgick till 463,4 Mkr (503,1), vilket motsvarar en procentuell minskning med 7,9 procent. Flyttnettot var positivt och ökade med 33,9 Mkr.

Resultatet för affärsområde Bank förklaras av högre intäkter i räntenetot. Bankvolymerna ökade med 1 328,9 Mkr (850,6) till en total volym om 30 467,2 Mkr (29 138,3).

BANKVOLYM

LIVFÖRSÄKRINGSKAPITAL

Gemensamt kundcenter

Gemensamt kundcenter fortsätter att växa, eftersom Länsförsäkringsbolagen ger LF Dalarnas större möjligheter att hjälpa våra kunder med sina bank- och försäkringsärenden via telefon och Säkra Meddelanden. 2023 besvarade kundcentret cirka 476 000 samtal, vilket motsvarar en ökning om cirka 21 000 samtal jämfört med året innan. Utöver besvarade samtal hanterades cirka 63 000 (27 000) säkra meddelanden. Resultatmässigt redovisar verksamheten ett negativt resultat uppgående till -6,6 Mkr (-5,7).

Resultat

Koncernens resultat före skatt uppgick till 158,4 Mkr (127,2) och efter skatt till 123,2 Mkr (166,6). Skatt på årets resultat uppgick till 35,2 Mkr (39,4*). Resultatutvecklingen i övrigt, samt ekonomisk ställning framgår av femårsöversikten på sida 29 i årsredovisningen.

MARKNADSUTVECKLING OCH AFFÄRSVOLYM

Försäkringsverksamhet

Inom försäkringsverksamheten noterades en beståndsökning om 88,3 Mkr (41,4) i kombination med en förhållandevis låg nivå av annullationer. Trenden med fler skador av större dignitet håller i sig och ökar i omfattning.

Bankverksamhet

Inom bankverksamheten fortlöper arbetet med att skapa det bästa kundmötet för både nya och befintliga kunder. Personliga kundmöten erbjuds idag både fysiskt ute hos kund eller på något av bankens sju besökskontor samt digitalt. Beroende på kundmötets komplexitet erbjuds flexibla mötestider. Bolaget ser fortsatt en mycket stark kundnytta av lokal närvaro och kompetens. Bankverksamheten redovisar för första gången en affärsvolym överstigande 30 Mdr och antalet kunder har ökat med 507 st till 57 187 st.

Livverksamhet

Även inom Affärsområde Liv arbetar man med att ständigt skapa det bästa kundmötet för nya och befintliga kunder. Kundmöten erbjuds fysiskt ute hos kund eller på något av bankens besökskontor och som digitalt. Inom livverksamheten har bolaget noterat att den nya ersättningsmodell som implementerades under 2021 ger ett mer volatilt resultat. Detta gör att enskilda år kan ge kraftiga intäktsökningar medan andra år kan ge kraftiga intäktsminskningar. Bolaget är tryggt med ett volatilt resultat då flera säljsatsningar har

gjorts som visar att underliggande försäljningsvolym som inbetalda premier och inflyttat kapital utvecklas positivt. Det totala försäkringskapitalet inom Liv ökade med 12,0 procent till 11 036,0 Mkr (9 852,6). Antalet kunder uppgår till 43 691 st. Vår satsning på ägarledda bolag ger resultat, vilket man kan utläsa i vårt nyckeltal "breddning av kärnaffärer", där Liv står för största förflyttningen av de 162 kunder som breddat sin portfölj hos LF Dalarnas.

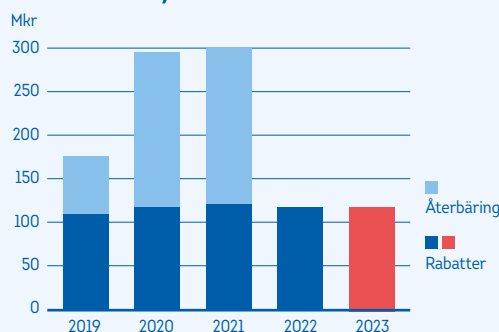
Återbäring och rabatter

Till följd av bolagets försämrade resultat har ingen avsättning till återbäring gjorts vid årets slut. Årets rabatter i form av helkunds- och delägarrabatter uppgick till 118,9 Mkr (118,9).

ÅTERBÄRING OCH RABATTER

118,9

Mkr år 2023

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms av bolaget som väl balanserad. Den genomsnittliga skadeprocenten f.e.r. på 80,7 procent (78,1) under senaste femårsperioden är en återspeglning av försäkringsrisken. För att begränsa riskerna i försäkringsrörelsen tecknar bolaget återförsäkring. Återförsäkringskyddet beskrivs mer ingående i not 2. Den mottagna återförsäkringsaffären innehåller huvudsakligen svensk affär. Premieinkomsten för mottagen återförsäkring uppgick under verksamhetsåret till 94,0 Mkr (84,4) vilket är 5,5 procent (5,2) av den totala premieinkomsten. Största risken i mottagen affär är andelen i Nordiska Kärnförsäkringspoolen. Maximalt ansvar per skadehändelse i Nordiska Kärnförsäkringspoolen uppgår för bolagets del till 7,5 MEUR.

Marknadsrisker

Inom området för kapitalförvaltning har bolaget identifierat placeringsrisker bestående av kursrisk, valutarisk, koncentrationsrisk, fastighetsrisk samt ränterisk. I not 2 lämnas en mer ingående redogörelse över bolagets risker och riskhantering.

Onoterade innehav - dotterbolag

Bolaget har två dotterbolag. Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltnings AB (DFF) förvaltar aktier i Humlegården Fastigheter AB, Lansa

*Bolaget tillämpar Lagbegränsad IFRS samt IFRS 9 i koncernen och moderbolaget från och med 1 januari 2023. Jämförelseinformation har räknats om på det sätt som beskrivs i not 1.

Fastigheter AB samt andelar i den ekonomiska föreningen Kv. New York. DFFs ägarandel i Humlegårdsbolaget uppgår till 7,4 procent (7,4), i Lansa 16,5 procent (15,2) och i Kv. New York ekonomisk förening 7,1 procent (7,1). Ägarandelen i Hällefors Tierp Skogar AB uppgår till 8,3 procent (8,3). DFF2 är för närvarande ett vilande bolag då inga innehav finns. För ytterligare information, se vidare not 17.

Onoterade innehav – intressebolag

Bolaget har två intressebolag, Länsförsäkringar Secondary PE Investments S.A, som ägs tillsammans med nio länsförsäkringsbolag, och Länsförsäkringar AB, som ägs tillsammans med övriga 22 länsförsäkringsbolag. Bolagets ägarandel uppgår till 35,1 procent (35,1) respektive 6,9 procent (6,9). Se vidare not 18.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

Länsförsäkringsbolagen äger tillsammans 99,98 procent av aktierna i Länsförsäkringar AB. Styrningen av Länsförsäkringar AB medför att LF Dalarnas utövar ett betydande inflytande över Länsförsäkringar AB. LF Dalarnas klassificerar därför innehavet redovisningsmässigt som ett intresseföretag och skattemässigt som näringsbetingade andelar. Detsamma gäller innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB som under år 2021 fusionerades ned i dåvarande dotterbolag Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag (namnändrat till Länsförsäkringar AB).

En av länsförsäkringsbolagen gemensam utredning visade på att innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB borde ha klassificerats som intresseföretag under hela innehavstiden. LF Dalarnas rättade därav den redovisningsmässiga klassificeringen i årsredovisningen för år 2020 och begärde omprövning av 2018 års deklaration med yrkande om att yrka skattefrihet avseende då erhållen utdelning. Skatteverket beslutade den 22 juni 2021 att inte medge yrkandet. LF Dalarnas överklagade Skatteverkets beslut den 28 januari 2022. LF Dalarnas deklarerade även utdelning erhållen år 2021 och uppkommen vinst i samband med andelsbytet vid fusionen som ej skattepliktiga, i linje med den argumentation som förts i domstolsprocessen. Skatteverket vidhöll, i likhet med sin uppfattning i domstolsprocessen, att både utdelning och vinst var skattepliktiga men medgav uppskov med vinsten. Förvaltningsrätten beslutade den 8 november 2023 att bifalla bolagets överklagan utifrån att innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB alltid utgjort andelar i intresseföretag och ett näringsbetingat innehav. Skatteverket överklagade Förvaltningsrättens dom till Kammarrätten den 20 november 2023. Förvaltningsrättens beslut är i linje med det som LF Dalarnas vidhållit, att det är sannolikt att en retroaktiv rättelse av den skattemässiga klassificeringen av innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB godtas. Samma bedömning gäller den fortsatta processen i Kammarrätten, varför ingen aktuell eller uppskjuten skatteskuld redovisas med avseende på innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB.

I det fall Kammarrätten skulle ändra Förvaltningsrättens dom och LF Dalarnas inte skulle nå framgång i domstolsprocessen, skulle det medföra att eget kapital per 31 december 2023 minskat med 349,8 Mkr (349,8 Mkr) samtidigt som aktuell och uppskjuten skatt justeras med motsvarande belopp.

Från och med 1 januari 2023 tillämpas lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen samt IFRS 9 i koncernredovisningen samt för juridisk person. LF Dalarnas har även bytt redovisningsprincip för redovisning av aktier och andelar i koncernföretag. IFRS 9 tillämpas inte retroaktivt utan framåttriktat från och med 1 januari 2023 och

standarderna innebär inte att bolagets tillgångar eller skulder värderas annorlunda jämfört med tidigare. Övriga byten av redovisningsprinciper som har en betydande effekt på bolagets finansiella rapportering har tillämpats retroaktivt, vilket innebär att jämförelsesiffror har räknats om för att uppnå jämförbarhet över resultat och finansiell ställning. Nya och ändrade redovisningsprinciper har påverkat LF Dalarnas egna kapital med ett belopp om -39 Mkr för koncernen och 0 Mkr för moderbolaget. Mer information om förändrade redovisningsprinciper finns i not 1.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER VERKSAMHETSÅRETS UTGÅNG

Bolaget har vid tidpunkten för publicering av årsredovisningen inga väsentliga händelser att rapportera efter periodens utgång.

BOLAGETS FÖRVÄNTADE UTVECKLING

Omvärlden

Givet att förväntningarna om mer normala marknadsförhållanden 2024 slår in förväntar vi oss en positiv avkastning på finansportföljen under nästkommande år. Portföljen allokteras med detta som mål, givet styrelsens riskaptit inför året.

Med sjunkade räntor till följd av lägre inflation kommer sannolikt ränteportföljen generera högre avkastning jämfört med historiska genomsnitt. Detta då lägre marknadsräntor gynnar värdet på obligationer. Aktieportföljen förväntas generera en avkastning något under historiska genomsnitt, med småbolag och tillväxtmarknader som mest bidragande delar. Vår alternativa portfölj förväntas generera en moderat positiv avkastning också 2024 och med låg korrelation till noterade innehav. Vår strategiska portfölj, bestående av aktier i LFAB, fastigheter och skog, förväntas också ha ett bättre 2024 än föregående år då fastighetssektorn återhämtar sig efter ett tufft 2023.

Bolaget har höga marknadsandelar inom flertalet produkter inom försäkringsrörelsen och ingen stor förändring i konkurrenssituation förespås under den närmaste framtiden. Bolaget förutspår en svag tillväxt i antal försäkringar de kommande åren.

Lokalt

LF Dalarnas ska leverera med kvalitet utifrån kundens behov. Det ska ske enligt beslutade arbetsätt, instruktioner och vad som är stadgat i gällande lagar. Hög service ska hållas i alla kanaler genom att behålla samt utveckla hög kompetens inom alla verksamhetsområden. Bolaget marknadsför ett heltäckande erbjudande inom bank- och försäkring till befintliga samt potentiellt nya kunder.

Bolaget verkar på konkurrenssattsattnad marknad ihop med andra försäkringsbolag och banker. Bolagets inställning till vad som är avgörande för att lyckas är att ligga i framkant med digitala lösningar i kombination med att aktivt satsa på den lokala marknadsnärvaron. Det är där möjlighet finns att fysiskt träffa och lära känna kunden.

Bolaget arbetar aktivt med skadeförebyggande verksamhet både internt och via insatser hos kunderna. En utebliven skada är även en vinst för miljön då det bidrar till en mindre klimatpåverkan. Arbetet sker inom LF Dalarnas men även via länsförsäkringsgruppens gemensamma skadeförebyggande arbete där LF Dalarnas är ett av de drivande länsförsäkringsbolagen.

Koncernen

Koncernen består av moderbolaget Dalarnas Försäkringsbolag (583201-4905) och dotterföretagen Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag (556683-6044) och Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag 2 (559206-0890). Koncernens fria egna kapital inklusive årets resultat uppgår till 6 772,6 Mkr (6 646,2).

Vinstdisposition moderbolaget

Till bolagsstämmans förfogande står:

- balanserad vinst 5 365 051 239kr

- årets resultat 29 707 980 kr

Summa 5 394 759 219 kr

Styrelsen föreslår att 5 394 759 219 kr överförs i ny räkning.

Femårsöversikt

Koncernen	2023	2022	2021	2020	2019
RESULTAT (TKR)					
Premieintäkter f.e.r.	1 611 598	1 524 060	1 483 175	1 411 369	1 352 924
Kapitalavkastning i försäkringsrörelsen, netto	118 005	30 242	20 946	4 413	16 984
Försäkringsersättningar f.e.r.	-1 434 713	-1 179 506	-1 060 341	-1 079 447	-1 182 030
Driftskostnader f.e.r.**	-257 555	-248 384	-241 395	-225 185	-212 102
Övriga tekniska kostnader	-4 592	-7 853	-5 720	-7 283	-4 662
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen före återbäring och rabatter**	32 743	118 557	196 665	103 867	-28 885
Återbäring	-	-	-175 000	-175 000	-65 000
Helkundsrabatt	-96 171	-92 001	-86 338	-82 522	-77 530
Delägarabatt	-22 771	-26 854	-35 380	-34 008	-32 160
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen efter återbäring och rabatter**	-86 199	-298	-100 052	-187 663	-203 575
Finansrörelsens resultat	164 801	103 863	1 028 090	644 576	828 183
Övriga intäkter och kostnader	79 846	24 139	26 210	2 894	9 447
Resultat före dispositioner och skatt**	158 448	127 704	954 247	459 807	645 896
Årets resultat**	123 224	166 633	880 886	427 365	604 482
EKONOMISK STÄLLNING (TKR)					
Placeringsstillgångar, verkligt värde**	9 716 518	9 609 379	9 761 655	8 490 508	7 893 930
Premieinkomst f.e.r.	1 661 538	1 539 930	1 502 025	1 445 072	1 377 261
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	3 580 804	3 489 437	3 724 255	3 526 062	3 436 913
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital**	6 724 652	6 646 234	6 522 760	5 568 153	5 153 381
Uppskjuten skatt**	464 975	440 257	465 157	385 382	346 226
Konsolideringskapital	7 189 627	7 086 491	6 987 917	5 953 535	5 500 607
Kapitalbas SII *	7 535 232	7 509 372	7 117 962	6 170 653	5 724 653
SCR - Solvency Capital Requirement	4 255 937	3 900 921	4 350 731	3 331 841	3 184 673
MCR - Minimum Capital Requirement	1 063 984	975 230	1 087 683	832 960	796 168
NYCKELTAL					
Försäkringsrörelsen					
Skadekostnadsprocent f.e.r.	89,0 %	77,4 %	71,5 %	76,5 %	87,4 %
Driftskostnadsprocent f.e.r.**	16,0 %	16,3 %	16,3 %	16,0 %	15,7 %
Totalkostnadsprocent f.e.r.**	105,0 %	94,2 %	87,4 %	93,2 %	104,6 %
Kapitalförvaltningen					
Direktavkastning	0,9 %	1,3 %	1,3 %	3,8 %	0,5 %
Totalavkastning	2,6 %	1,7 %	12,5 %	9,1 %	13,3 %
Konsolideringsgrad (%)	433	463	466	410	400

*Avser moderbolaget. Hela kapitalbasen består av primärkapital.

**Bolaget tillämpar Lagbegränsad IFRS samt IFRS 9 i koncernen och moderbolaget från och med 1 januari 2023. Jämförelseinformation har räknats om på det sätt som beskrivs i not 1 Redovisningsprinciper.

Resultaträkning för koncernen och moderbolaget

Tkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2023	2022	2023	2022
TEKNISK REDOVISNING					
Premieinkomst	3	1 716 403	1 606 644	1 716 403	1 606 644
Premier för avgiven återförsäkring		-54 865	-66 714	-54 865	-66 714
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-49 941	-15 870	-49 941	-15 870
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		1 611 598	1 524 060	1 611 598	1 524 060
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	118 005	30 242	118 005	30 242
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>					
Före avgiven återförsäkring	5	-1 462 814	-1 137 399	-1 462 814	-1 137 399
Återförsäkrarens andel	5	68 808	8 354	68 808	8 354
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>					
Före avgiven återförsäkring		-48 595	5 498	-48 595	5 498
Återförsäkrarens andel		7 889	-55 959	7 889	-55 959
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-1 434 713	-1 179 507	-1 434 713	-1 179 506
Driftskostnader*	6	-257 555	-248 384	-257 555	-248 385
Övriga tekniska kostnader	7	-4 592	-7 853	-4 592	-7 853
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter*		32 743	118 557	32 743	118 557
Återbäring och rabatter		-118 942	-118 855	-118 942	-118 855
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter*		-86 199	-298	-86 199	-298
ICKE-TEKNISK REDOVISNING					
Kapitalavkastning intäkter	8,11	509 101	472 700	354 323	309 110
Kapitalavkastning kostnader*	9,11	-179 876	-257 794	-71 328	-88 722
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	10,11	143 018	127 676	177 040	45 223
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	10,11	-189 436	-208 983	-223 458	-122 054
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-118 005	-30 242	-118 005	-30 242
Kapitalavkastning*		164 802	103 353	118 572	113 315
Övriga intäkter	12	315 371	231 900	315 371	231 900
Övriga kostnader	12	-235 526	-207 761	-235 526	-207 761
Resultat förmedlad affär		79 845	24 139	79 846	24 139
Icke-tekniskt resultat		244 647	127 492	198 417	137 455
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt*		158 448	127 195	112 219	137 156
Bokslutsdispositioner					
Förändring övriga bokslutsdispositioner		-	-	-61 358	-112 059
Resultat före skatt*		158 448	127 195	50 861	25 097
Skatt på årets resultat*	13	-35 224	39 438	-21 153	61 497
Årets resultat*		123 224	166 633	29 708	86 594

Rapport över totalresultat för koncernen och moderbolaget

Tkr	Koncernen		Moderbolaget		
	2023	2022	2023	2022	
ÅRETS RESULTAT*		123 224	166 633	29 708	86 594
Övrigt totalresultat*	13				
<i>Poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat</i>					
Andelar av övrigt totalresultat i intresseföretag		-6 433	10 387	-	-
<i>Poster som inte kan omföras till årets resultat</i>					
Andelar av övrigt totalresultat i intresseföretag		904	-425	-	-
Summa övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		-5 529	9 962		
Årets totalresultat*		117 695	176 595	29 708	

* Bolaget tillämpar Lagbegränsad IFRS samt IFRS 9 i koncernen och moderbolaget från och med 1 januari 2023. Jämförelseinformation har räknats om på det sätt som beskrivs i not 1 Redovisningsprinciper.

Balansräkning för koncernen och moderbolaget

Tkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR					
Immateriella tillgångar		-	0	-	0
<i>Placeringstillgångar</i>					
Byggnader och mark*	15	270 300	281 800	270 300	281 800
Aktier och andelar i koncernföretag	17,22	0	0	2 908 369	2 903 819
Aktier och andelar i intresseföretag*	18,22	2 334 264	2 260 007	2 334 264	2 299 286
Aktier och andelar	19,22	5 791 275	5 687 309	2 883 536	2 789 023
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	20,22	1 291 311	1 379 991	1 291 311	1 379 991
Derivat	21,22	28 145	-	28 145	-
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	22	1 223	272	1 223	272
Summa placeringstillgångar*		9 716 518	9 609 379	9 717 148	9 654 191
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	23	427 938	420 049	427 938	420 049
<i>Fordringar</i>					
Fordringar avseende direkt försäkring		452 067	409 386	452 067	409 386
Fordringar avseende återförsäkring		6 971	12 937	6 971	12 937
Aktuell skattefordran*		24 312	33 559	24 313	33 561
Övriga fordringar		187 619	138 220	187 619	138 220
Summa fordringar		670 969	594 102	670 970	594 104
<i>Andra tillgångar</i>					
Materiella tillgångar	16	58 379	56 404	58 379	56 404
Kassa och bank	25	119 078	143 458	118 498	137 975
Övriga tillgångar		6 247	13 542	6 247	13 542
Summa andra tillgångar		183 704	213 404	183 124	207 921
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>					
Förutbetalda anskaffningskostnader	24	57 629	56 006	57 629	56 006
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		75 855	76 763	75 855	76 763
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		133 484	132 768	133 484	132 768
SUMMA TILLGÅNGAR*		11 132 612	10 969 702	11 132 664	11 009 033

* Bolaget tillämpar Lagbegränsad IFRS samt IFRS 9 i koncernen och moderbolaget från och med 1 januari 2023. Jämförelseinformation har räknats om på det sätt som beskrivs i not 1 Redovisningsprinciper.

forts. Balansräkning för koncernen och moderbolaget

Tkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	26				
<i>Bundet eget kapital</i>					
Reservfond		-	-	107 907	107 907
Uppskrivningsfond		-	-	140 345	140 345
<i>Fritt eget kapital</i>					
Balanserad vinst*		6 640 709	6 479 602	5 365 051	5 278 457
Årets resultat*		123 224	166 633	29 707	86 594
Summa eget kapital*		6 772 649	6 646 234	5 643 010	5 613 304
<i>Obeskattade reserver</i>					
Säkerhetsreserv		-	-	1 382 016	1 321 044
Utjämningsfond		-	-	24 864	24 864
Ackumulerade avskrivningar utöver plan		-	-	3 481	3 095
Summa obeskattade reserver		-	-	1 410 361	1 349 003
<i>Försäkringstekniska avsättningar</i>					
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	27	765 519	720 185	765 519	720 185
Avsättning för oreglerade skador	28	2 802 282	2 754 718	2 802 282	2 754 718
Avsättning för återbäring och rabatter	29	13 003	14 534	13 003	14 534
Summa försäkringstekniska avsättningar		3 580 804	3 489 437	3 580 804	3 489 437
<i>Andra avsättningar</i>					
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	30	7 763	6 409	7 763	6 409
Avsättning för skatter	13	464 975	163 515	175 593	163 515
Summa avsättningar för andra risker och kostnader		464 022	169 924	183 356	169 924
<i>Skulder</i>					
Skulder avseende återförsäkring		3 285	5 953	3 289	5 953
Aktuell skatteskuld		9	0	-	-
Övriga skulder	22,31	110 934	210 619	110 934	210 619
Summa skulder		114 228	216 572	114 222	216 572
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	32	200 909	170 794	200 909	170 794
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER*		11 132 612	10 969 703	11 132 664	11 009 033

*Bolaget tillämpar Lagbegränsad IFRS samt IFRS 9 i koncernen och moderbolaget från och med 1 januari 2023. Jämförelseinformation har räknats om på det sätt som beskrivs i not 1 Redovisningsprinciper.

Rapport över förändring i eget kapital

Koncernen (Tkr)	Balanserade vinstmedel	Omvärderings-reserv	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2022-01-01*	5 541 558	86 475	880 886	6 508 919
Omföring av föregående års resultat	880 886	-	-880 886	0
Ändring av redovisningsprincip*	47 196	-86 475	-	-39 279
Omräknat eget kapital 2022-01-01	6 469 641	-	-	6 469 640
<i>Årets totalresultat</i>				
Årets resultat	-	-	163 633	163 633
Andelar av övriga poster i eget kapital i intresseföretag	9 962	-	-	9 962
Årets övriga totalresultat	-	-	-	-
Summa årets totalresultat	9 962	-	162 690	176 594
Utgående eget kapital 2022-12-31	6 479 602	-	166 633	6 646 235

Ingående eget kapital 2023-01-01*	6 479 602	-	166 633	6 646 235
Omföring av föregående års resultat	166 633	-	-166 633	0
<i>Årets totalresultat</i>				
Årets resultat	-	-	123 224	123 224
Andelar av övriga poster i eget kapital i intresseföretag	-5 529	-	-	-5 529
Årets övriga totalresultat	-	-	-	-
Summa årets totalresultat	-5 529	-	123 224	117 695
Utgående eget kapital 2023-12-31	6 646 235	-	123 224	6 763 930

Moderbolaget (Tkr)	Bundet eget kapital			Omvärderings-reserv	Fritt eget kapital	Totalt eget kapital
	Reservfond	Uppskrivningsfond	Balanserade vinstmedel		Årets resultat	
Ingående eget kapital 2022-01-01*	107 907	140 345	4 373 240	-	905 217	5 526 710
Omföring av föregående års resultat	-	-	905 217	-	-905 217	0
<i>Årets totalresultat</i>						
Årets resultat	-	-	-	-	86 594	86 594
Årets övriga totalresultat	-	-	-	-	-	-
Summa årets totalresultat	-	-	-	-	86 594	86 594
Utgående eget kapital 2022-12-31	107 907	140 345	5 278 457	-	86 594	5 613 304
Ingående eget kapital 2023-01-01*	107 907	140 345	5 278 457	-	86 594	5 613 303
Omföring av föregående års resultat	-	-	86 594	-	-86 594	0
<i>Årets totalresultat</i>						
Årets resultat	-	-	-	-	29 708	29 708
Årets övriga totalresultat	-	-	-	-	-	-
Summa årets totalresultat	-	-	-	-	29 708	29 708
Utgående eget kapital 2023-12-31	107 907	140 345	5 365 051	-	29 708	5 643 010

I koncernen redovisas inte resultatandelar på intresseföretag i kapitalandelsfond. Skälet är att det i årsredovisning för juridisk person inte finns någon kapitalandelsfond eftersom intresseföretag värderas till verkligt värde.

* Bolaget tillämpar Lagbegränsad IFRS samt IFRS 9 i koncernen och moderbolaget från och med 1 januari 2023. Jämförelseinformation har räknats om på det sätt som beskrivs i not 1 Redovisningsprinciper.

Resultatanalys

Moderbolaget	Not	Direkt försäkring i Sverige							
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat (Tkr)	Totalt 2023	Hem	Företag	Sjuk och olycksfall	Motorfordon		Summa direkt försäkring i Sverige	Mottagen återförsäkring	
		Villa Fritidshus	Fastighet Lantbruk		Kasko	Trafik			
Premieintäkt f.e.r.	A	1 611 598	397 479	415 491	80 089	466 839	164 948	1 524 846	86 753
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		118 005	16 151	21 958	8 519	13 520	30 414	90 562	27 443
Försäkringsersättningar f.e.r.	B	-1 434 713	-396 768	-329 318	-96 076	-450 372	-70 030	-1 342 564	-92 148
Driftskostnad f.e.r.		-257 555	-63 340	-83 352	-12 473	-64 646	-28 655	-252 466	-5 089
Övriga tekniska kostnader		-4 592					-4 592	-4 592	
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		32 745	-46 478	24 779	-19 941	-34 659	92 085	15 786	16 959
Återbäring		0						0	-
Helkundsrabatt		-96 171	-39 135	-5 845	-9 269	-32 323	-9 599	-96 171	-
Delägarabatt		-22 771	-	-22 771	-	-	-	-22 771	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		-86 197	-85 613	-3 837	-29 210	-66 982	82 486	-103 156	16 959
Avvecklingsresultat f.e.r.									
Avvecklingsresultat, brutto		97 872	-33 898	37 334	625	-2 240	90 852	92 673	5 199
Återförsäkrarens andel		-7 693		8 005	1 116	-4 361	-12 453	-7 693	-
Avvecklingsresultat f.e.r.		90 179	-33 898	45 339	1 741	-6 601	78 399	84 980	5 199
<i>Avvecklingsresultat f.e.r. exkl. skadelivräntor</i>		116 132	-33 898	45 339	1 741	-6 601	96 431	103 012	13 120
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring									
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-765 521	-207 131	-191 402	-40 254	-221 723	-79 959	-740 469	-25 052
Avsättning för oreglerade skador		-2 802 281	-228 471	-414 917	-418 610	-114 400	-807 333	-1 983 731	-818 550
Avsättning för återbäring		-13 003	-2 974	-3 722	-656	-4 173	-1 478	-13 003	-
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring		-3 580 805	-438 576	-610 041	-459 520	-340 296	-888 770	-2 737 203	-843 602
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar									
Avsättning för oreglerade skador		427 937	0	96 195	16 169	859	314 714	427 937	-
NOTER TILL RESULTATANALYS									
NOT A									
Premieintäkt f.e.r.		1 611 599	397 479	415 491	80 089	466 839	164 948	1 524 846	86 753
Premieinkomst före avgiven återförsäkring		1 716 403	419 443	465 386	85 995	479 293	172 304	1 622 421	93 981
Premier för avgiven återförsäkring		-54 865	-5 906	-35 915	-890	-850	-11 302	-54 863	-
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-49 940	-16 058	-13 980	-5 016	-11 604	3 946	-42 712	-7 228
NOT B									
Försäkringsersättningar f.e.r.		-1 434 712	-396 768	-329 318	-96 076	-450 372	-70 030	-1 342 564	-92 148
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>		-1 394 005	-343 825	-366 602	-58 806	-427 418	-89 989	-1 286 640	-107 365
Före avgiven återförsäkring		-1 325 793	-308 678	-357 189	-50 489	-391 627	-110 445	-1 218 428	-107 365
Återförsäkrarens andel		68 808		18 422	951	5 541	43 894	68 808	-
Skaderegleringskostnader		-137 020	-35 147	-27 835	-9 268	-41 332	-23 438	-137 020	-
<i>Förändring i Avsättning för oreglerade skador f.e.r.</i>		-40 707	-52 943	37 284	-37 270	-22 954	19 959	-55 924	15 217
Före avgiven återförsäkring		-48 595	-52 943	-20 094	-39 216	-17 074	65 515	-63 812	15 217
Återförsäkrarens andel		7 888		57 378	1 946	-5 880	-45 556	7 888	-

* Bolaget tillämpar Lagbegränsad IFRS samt IFRS 9 i koncernen och moderbolaget från och med 1 januari 2023. Jämförelseinformation har räknats om på det sätt som beskrivs i not 1 Redovisningsprinciper.s

Noter till finansiella rapporter

Om inget annat anges, auser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget. Samtliga beloppsuppgifter anges i Tkr, om inte annat anges.

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

GRUNDERNA FÖR UPPRÄTTANDE AV DE FINANSIELLA RAPPORTERNA Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernens finansiella rapporter är upprättade i enlighet med 7 kap. 1-4 §§ i Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23) om Årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. De skillnader som förekommer mellan koncernen och moderföretagets redovisningsprinciper framgår av avsnitt Moderföretagets redovisningsprinciper.

Förutsättningar vid upprättande av moderföretagets och koncernens finansiella rapporter

Moderföretagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvaluta för moderföretaget och för koncernen. Det innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor, avrundade till tusen kronor om inte annat anges.

Koncernredovisningen har upprättats enligt anskaffningsvärdemetoden, förutom:

- vissa finansiella tillgångar och skulder (inklusive derivatinstrument) värderade till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde,
- rörelse- och förvaltningsfastigheter värderade till verkligt värde.

De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats på samtliga perioder som presenteras i den finansiella rapporten, om inte annat anges.

Uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna

Ledningen gör bedömningar och uppskattningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av de intäkter, kostnader, tillgångar, skulder, eventalförpliktelser och avsättningar som presenteras i redovisningen. Dessa uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och grundar sig på den bästa information som fanns tillgänglig på balansdagen. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar, men för att minska avvikelserna utvärderas uppskattningar regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Viktiga bedömningar vid tillämpning av koncernens redovisningsprinciper

Klassificering av finansiella tillgångar

Bedömning av affärsmodell och kassaflöden för finansiella instrument. Dessa beskrivs nedan i avsnittet Finansiella tillgångar och skulder.

Bedömning av betydande inflytande och redovisning av aktuell och uppskjuten skatt

Länsförsäkringsbolagen äger tillsammans 99,98 procent av aktierna i Länsförsäkringar AB. Styrningen av Länsförsäkringar AB medför att LF Dalarnas utövar ett betydande inflytande över Länsförsäkringar AB. LF Dalarnas klassificerar därför innehavet redovisningsmässigt som ett intresseföretag och skattemässigt som näringsbetingade andelar. Detsamma gäller innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB som under år 2021 fusionerades ned i dåvarande dotterbolag Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag (namnändrat till Länsförsäkringar AB).

En av länsförsäkringsbolagen gemensam utredning visade på att innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB borde ha klassificerats som intresseföretag under hela innehavstiden. LF Dalarnas rättade därav den redovisningsmässiga klassificeringen i årsredovisningen för år 2020 och begärde omprövning av 2018 års deklaration med yrkande om att yrka skattefrihet avseende då erhållen utdelning. Skatteverket beslutade den 22 juni 2021 att inte medge yrkandet. LF Dalarnas överklagade Skatteverkets beslut den 28

januari 2022. LF Dalarnas deklarerade även utdelning erhållen år 2021 och uppkommen vinst i samband med andelsbytet vid fusionen som ej skattepliktiga, i linje med den argumentation som förs i domstolsprocessen. Skatteverket vidhöll, i likhet med sin uppfattning i domstolsprocessen, att både utdelning och vinst var skattepliktiga men medgav uppskov med vinsten. Förvaltningsrätten beslutade den 8 november 2023 att bifalla LF Dalarnas överklagan utifrån att innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB alltid utgjort andelar i intresseföretag och ett näringsbetingat innehav. Skatteverket överklagade Förvaltningsrättens dom till Kammarrätten den 20 november 2023. Förvaltningsrätten beslut är i linje med det som LF Dalarnas vidhöllit, att det är sannolikt att en retroaktiv rättelse av den skattemässiga klassificeringen av innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB godtas. Samma bedömning gäller den fortsatta processen i Kammarrätten, varför ingen aktuell eller uppskjuten skatteskuld redovisas med avseende på innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB.

I det fall Kammarrätten skulle ändra Förvaltningsrättens dom och LF Dalarnas inte skulle nå framgång i domstolsprocessen, skulle det medföra att eget kapital per 31 december 2023 minskat med 349,8 Mkr (349,8 Mkr) samtidigt som aktuell och uppskjuten skatt justeras med motsvarande belopp.

Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar

Försäkringstekniska avsättningar är ett område som innebär en viss osäkerhet. Vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna görs en aktuariat uppskattning av förväntade tillkommande kostnader för redan inträffade skador och kostnader för skador som kan inträffa under försäkringarnas återstående löptid. Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringstekniska avsättningar samt i not 2 Risker och riskhantering.

Vid värdering av finansiella tillgångar för vilka det inte finns något observerbart marknadspris används värderingsmodeller och antaganden som beskrivs i not 22.

ÄNDRADE REDOVISNINGSPRINCIPER SOM TILLÄMPAS FRÅN OCH MED 1 JANUARI 2023

I början av 2021 publicerade IASB ändringar i IAS 1, Utformning av finansiella rapporter, vilket innebär att kravet i IAS 1 på upplysning om betydande redovisningsprinciper ersätts med ett krav på upplysningar om väsentlig information om redovisningsprinciper med det övergripande syftet att förbättra kommunikationen i de finansiella rapporterna genom att säkerställa mer företagsspecifika upplysningar och färre irrelevanta upplysningar. Ändringarna tillämpas från 1 januari 2023. Från och med 1 januari 2023 upprättar LF Dalarnas sin koncernredovisning i enlighet 7 kap. 1-4 §§ i ÅRFL och försäkringsföreskriften FFFS 2019:23 och IFRS 9 Finansiella instrument.

Effekter av ändrade redovisningsprinciper

Övergången till en koncernredovisning som upprättas enligt 7 kap. 1-4 §§ i ÅRFL och FFFS 2019:23, medför en mer likartad redovisning med moderföretaget och görs genom retroaktiv omräkning och medför en engångseffekt på ingångsbalansen för jämförelseperioden som redovisas i eget kapital. Motsvarande ändringar av redovisningsprinciper i intresseföretag redovisas mot eget kapital i samma period. Beloppsmässiga effekter av övergången framgår av tabell med övergångseffekter till följd av ändrade redovisningsprinciper. Jämförelsesiffror i koncernredovisningen har räknats om utifrån de nya redovisningsprinciperna. För övergången till IFRS 9 har koncernen valt att utnyttja undantaget att inte räkna om jämförande information för tidigare perioder. Övergången till IFRS 9 har inte medfört några väsentliga skillnader avseende värderingen mot tidigare redovisade värden enligt IAS 39. Se tabell på nästa sida samt längre fram i noten.

KONCERNEN

Rapport över finansiell ställning (utdrag) (Tkr)	2022-12-31	Byggnader och mark	Intresseföretag	2022-12-31 (omräknat)
<i>Tillgångar</i>				
Byggnader och mark	-	281 800	-	281 800
Rörelsefastigheter	281 800	-281 800	-	0
Aktier och andelar i intresseföretag	2 299 286	-	-39 279	2 260 007
Nettotillgångar	6 593 044	-	-39 279	6 553 765
Omvärderingsreserv	92 469	-92 469	-	0
Balanserade vinstmedel inkl. periodens resultat	6 593 044	92 469	-39 279	6 553 765
Totalt eget kapital	6 685 513	0	-39 279	6 646 234

KONCERNEN

Resultaträkning (utdrag)	2022-12-31	Byggnader och mark	2022-12-31 (omräknat)
Driftskostnader	-256 443	8 059	-248 384
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring	110 498	8 059	118 557
Kapitalavkastning	-33 261	-509	-33 770
Resultat före skatt	119 645	7 550	127 195
Skatt på årets resultat	43 045	-3 607	39 438
Årets resultat	162 690	3 942	166 632
Årets resultat	162 690	3 942	166 632
Övrigt totalresultat			
<i>Poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat</i>			
Andelar av övrigt totalresultat i intresseföretag	10 387		10 387
Omvärdering rörelsefastigheter	7 550	-7 550	0
Skatt hänförlig till komponenter avseende övrigt totalresultat	-3 607	3 607	0
<i>Poster som inte kan omföras till årets resultat</i>			
Andelar av övrigt totalresultat i intresseföretag	-425		-425
Summa övrigt totalresultat för året	13 905	-3 943	9 962
Årets totalresultat	176 595	0	176 595

KONCERNEN

Rapport över finansiell ställning (utdrag) (Tkr)	2022-01-01	Byggnader och mark	Intresseföretag	2022-01-01 (omräknat)
<i>Tillgångar</i>				
Byggnader och mark	0	280 300		280 300
Rörelsefastigheter	280 300	-280 300		0
Aktier och andelar i intresseföretag	2 255 563		-39 279	2 216 284
Nettotillgångar	6 508 919			2 496 584
Omvärderingsreserv	86 475	-86 475		0
Balanserade vinstmedel inkl. periodens resultat	6 422 444	86 475	-39 279	6 469 640
Totalt eget kapital	6 508 919	0	-39 279	6 469 640

Koncernredovisning enligt 7 kap. 1-4 §§ i ÅRFL och FFFS 2019:23

Genom ändring i FFFS 2019:23 Föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag tog Finansinspektionen bort kravet att tillämpa IAS förordningen (full IFRS) i koncernredovisning för onoterade försäkringsföretag, tjänstepensionsföretag och finansiella holdingföretag. Föreskrifterna anpassades till de koncernredovisningsbestämmelser för onoterade företag som gäller enligt Lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsutredningsföretag. LF Dalarnas har mot bakgrund till detta valt att upprätta sin koncernredovisning i enlighet 7 kap. 1-4 §§ i ÅRFL och försäkringsföreskriften FFFS 2019:23 från och med 1 januari

2023 när IFRS 17 försäkringsavtal trädde i kraft. Nedan beskrivs de väsentligaste effekterna som identifierats i samband med övergången.

Koncernens finansiella rapporter

Övergången innebär att det inte längre finns ett krav på att upprätta en kassaflödesanalys. I och med att kravet på att upprätta en kassaflödesanalys tagits bort upprättar bolaget inte längre en kassaflödesanalys. Övergången har inte fått någon ytterligare väsentlig påverkan på koncernens uppställningsformer av de finansiella rapporterna men innebär att benämning av resultat- och balansräkningen samt presentationen av enstaka balans- och

resultatposter förändrats för att vara förenlig med uppställningsformerna som framgår i ÅRFL och FFFS 2019:23.

Leasing

Försäkringsföreskriften FFFS 2019:23 ger onoterade försäkringskoncerner valmöjligheten att tillämpa IFRS 16 Leasingavtal även om standarden inte tillämpas i årsredovisning för juridisk person. LF Dalarnas har valt att inte tillämpa IFRS 16 i koncernredovisningen för att få en likartad redovisning i koncernen och moderföretaget. Valet innebär att samtliga leasingavtal redovisas, både som leasetagare och leasegivare, som om det vore ett operationellt leasingavtal även om leasingavtalet bedöms vara ett finansiellt leasingavtal.

Leasetagarens redovisning

För LF Dalarnas som leasetagare innebär den ändrade redovisningsprincipen att erlagda leasingavgifter kostnadsförs linjärt över leasingperioden istället för att i balansräkningen redovisas som en nyttjanderättstillgång och leasingkund. Det medför därmed att en avskrivningskostnad på nyttjanderättstillgången och en räntekostnad på leasingkulden inte heller redovisas.

Leasegivarens redovisning

För LF Dalarnas som leasegivare redovisas erhållna leasingavgifter fortsatt som intäkt linjärt över leasingperioden då samtliga leasingavtal klassificerades som operationella leasingavtal enligt IFRS 16,

Byggnader och mark

Byggnader och mark består av rörelsefastigheter. Övergången till lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen innebär att omvärderingseffekter på rörelsefastigheter presenteras i resultaträkningen istället för i rapport över övrigt totalresultat som ansamlats i omvärderingsreserven i Eget kapital. En övergångseffekt uppstod därför per 1 januari 2022 som en omföring av redovisade värden i omvärderingsreserven till balanserade vinstmedel. I och med övergången redovisas inte heller längre avskrivningar på rörelsefastigheter. Vidare presenteras rörelsefastigheter som Byggnader och mark under Placeringstillgångarna jämfört med tidigare presentation som Rörelsefastigheter under Materiella anläggningstillgångar.

Intresseföretag

För intresseföretag som redovisas enligt kapitalandelsmetoden ska intresseföretagets redovisningsprinciper anpassas till ägarföretagets redovisningsprinciper. Övergången till lagbegränsad IFRS medför därför att det uppstår en övergångseffekt vid justering av intresseföretagets redovisningsprinciper till ägarföretagets redovisningsprinciper som redovisas genom retroaktiv omräkning. Effekterna av ändringen framgår av tabellen med övergångseffekter till följd av ändrade redovisningsprinciper.

IFRS 9 Finansiella instrument

Klassificering och värdering

IFRS 9 innebär att de kategorier som finns i IAS 39 ersätts av tre värderingskategorier, där värdering antingen sker till upplupet anskaffningsvärde, till verkligt värde via övrigt totalresultat eller till verkligt värde via resultatet. Värderingen av finansiella tillgångar fastställs utifrån företagets affärsmodell för innehaven, respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till. Bolaget har valt affärsmodellen FVPL, Business Model Other. För eget kapitalinstrument är utgångspunkten värdering till verkligt värde via resultatet, med en valmöjlighet för aktier att redovisa värdeförändringar i övrigt totalresultat. Derivatinstrument redovisas även fortsättningsvis till verkligt värde via resultaträkningen om de inte är identifierade som säkringsinstrument i en formell säkringsrelation. Värderingen av övriga finansiella tillgångar fastställs utifrån företagets affärsmodell för innehaven respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till. Bolagets ledning och styrelse följer löpande upp portföljen på basis av Verkligt värde. Övergången till IFRS 9 har inte medfört några väsentliga skillnader avseende värderingen mot tidigare redovisade värden.

Nedskrivning

Nya principer introduceras för nedskrivning av finansiella tillgångar som utifrån företagets affärsmodell för innehaven respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till värderas till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via övrigt totalresultat. Nedskrivningsmodellen kräver redovisning av ett års förväntade kreditförluster och vid en väsentlig ökning av kreditrisken ska nedskrivningen baseras på de kreditförluster som förväntas uppkomma under den återstående löptiden. För övriga fordringar och kassa och bank som värderas till upplupet anskaffningsvärde har en metod tagits fram för beräkning av förväntade kreditförluster och detta bedöms inte ha någon väsentlig påverkan på bolagets finansiella rapporter.

RÄTTELSE AV FEL

Stöd- och serviceverksamhet

Stöd- och serviceverksamhet som inte är hänförlig till försäkringsavtal där LF Dalarnas bär risken redovisas som Övriga intäkter respektive Övriga kostnader i det Icke-tekniska resultatet. För räkenskapsåret 2023 har 1 587 Tkr flyttats från driftskostnader till Övriga intäkter med 5 289 Tkr respektive till Övriga kostnader med 3 702 Tkr. Jämförelsetalen har inte räknats om då omfattningen under föregående år inte var väsentlig.

NYA IFRS OCH TOLKNINGAR SOM ÄNNU INTE HAR BÖRJAT TILLÄMPAS

Nya eller ändrade standarder och tolkningsuttalanden träder ikraft för räkenskapsår som börjar efter den 1 januari 2024 eller senare och har inte för tidigt tillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nya eller reviderade IFRS och tolkningar som per bokslutsdagen är antagna av IASB, men som ännu inte trätt i kraft, bedöms inte få någon väsentlig effekt på de finansiella rapporterna.

BESKRIVNING AV VÄSENTLIGA REDOVISNINGSPRINCIPER

KONSOLIDERINGSPRINCIPER

Dotterföretag

Dotterföretag konsolideras in i koncernen enligt förvärvsmetoden från och med den tidpunkt som det bestämmande inflytandet erhålls och fram till den tidpunkt då det bestämmande inflytandet upphör. Samtliga av följande kriterier måste vara uppfyllda för att bestämmande inflytande i ett företag ska föreligga och att en konsolidering därmed ska vara aktuell. Företaget har inflytande över investeringsobjektet, företaget exponeras för, eller har rätt till, rörlig avkastning från sitt engagemang i investeringsobjektet och företaget kan använda sitt inflytande över investeringsobjektet till att påverka sin avkastning.

Intresseföretag

Intresseföretag är företag i vilka koncernen har ett betydande, men inte ett bestämmande, inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 och 50 procent av röstetalet. Ett betydande inflytande föreligger även vid ett röstetal under 20 procent när det klart kan påvisas att ett betydande inflytande finns utifrån en samlad bedömning av fakta och omständigheter i det enskilda fallet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Erhållna utdelningar från intresseföretaget minskar investeringsens redovisade värde.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till transaktionsdagens valutakurs. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till balansdagens valutakurs. Valutakursdifferenser som uppstår på grund av omräkning i balansräkningen i utländsk valuta redovisas i resultaträkningen.

PRINCIPER FÖR POSTER I RESULTATRÄKNINGEN

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas den totala bruttopremien för direkt försäkring och mottagen återförsäkring som förfallit till betalning eller kan tillgodoföras företaget för försäkringsavtal där försäkringsperioden påbörjats före räkenskapsårets utgång. Med bruttopremie menas den avtalsbestämda

premier för hela försäkringsperioden. De försäkringsavtal där LF Dalarnas mottar risker från andra företags försäkringsavtal klassificeras som mot-tagen återförsäkring.

Som premieinkomst redovisas också premier för försäkringsperioder som påbörjas först efter räkenskapsårets utgång, om de enligt avtal förfaller till betalning under räkenskapsåret. Premieinkomst redovisas exklusive skatter och andra offentliga avgifter som belastar försäkringspremien.

Förnyelsepremier för avtal med förnyelse före räkenskapsårets utgång men som inte är bekräftade av försäkringstagaren samt premier för nytecknade försäkringsavtal där försäkringsperioden börjar före räkenskapsårets utgång räknas in med de belopp som beräknas inflyta. Annulationer reducerar premieinkomsten så snart beloppet är känt. Tilläggspremier räknas in med de belopp som beräknas inflyta.

Augiven återförsäkring

Som premie för avgiven återförsäkring redovisas belopp som betalats ut under räkenskapsåret eller belopp som tagits upp som en skuld till försäkringsföretag som mottagit återförsäkring enligt ingångna återförsäkringsavtal. Premierna periodiseras så att kostnaden fördelas till den period som försäkringskyddet avser.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen redovisas som Försäkringstekniska avsättningar i balansräkningen. Beräkning av avsättningen för ej intjänade premier sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid. Även återförsäkrarens andel av premieinkomsten periodiseras och den del som hänför sig till efter balansdagen redovisas som en fordran. Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar motsvarar under redovisningsperioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. I försäkringsersättningarna ingår förutom skadeersättningar även kostnader för skadereglering. Återvinning av skador redovisas som en reduktion av skadekostnaden.

Kapitalavkastning

Kapitalavkastning består av posterna kapitalavkastning intäkter, kapitalavkastning kostnader, realiserade resultat på placeringstillgångar samt orealiserade resultat på placeringstillgångar.

Realiserat resultat beräknas som skillnaden mellan erhållet försäljningspris och tillgångens anskaffningsvärde. Orealiserade resultat består av årets förändring av skillnaden mellan verkligt värde och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet.

I försäkringsrörelsen diskonteras avsättning för oreglerade skador på skadelivräntor. Ränteomvärderingseffekten på skadelivräntor redovisas som Kapitalavkastning.

Kapitalavkastning, intäkter

Kapitalavkastning intäkter består av realisationsvinster (netto) per tillgångsslag, ränteintäkter, utdelning på aktier och andelar, hyresintäkter från byggnader och mark, valutakursvinster (netto) samt eventuellt återförda nedskrivningar.

Kapitalavkastning, kostnader

Kapitalavkastning kostnader består av kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, realisationsförluster per tillgångsslag (netto), valutakursförluster (netto), driftskostnader för byggnader och mark samt eventuella av- och nedskrivningar på placeringstillgångar.

Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar

Orealiserade vinster och förluster består av periodens förändring av verkligt värde. Orealiserade vinster och förluster redovisas (netto) per tillgångsslag. Valutakursförändringar redovisas som valutakursvinst eller valutakursförlust under posten Kapitalavkastning.

Driftskostnader

Driftskostnader i skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat består av funktionerna anskaffning, skadereglering och administration. Driftskostnader för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens försäkringsersättningar.

Nedskrivningar

Om indikation på nedskrivningsbehov finns beräknas tillgångens återvinningsvärde.

Nedskrivningsprövning för materiella och immateriella tillgångar samt intresseföretag

Om det inte går att fastställa väsentligen oberoende kassaflöden för en enskild tillgång ska tillgångarna vid prövning av nedskrivningsbehov grupperas till den lägsta nivå där det går att identifiera väsentligen oberoende kassaflöden, en så kallad kassagenererande enhet. En kassagenererande enhet är den minsta grupp tillgångar som ger upphov till inbetalningar som är oberoende av inbetalningar från andra tillgångar eller tillgångsgrupper. En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. Nedskrivningen redovisas i resultaträkningen.

Återföring av nedskrivningar på materiella och immateriella tillgångar samt intresseföretag

Nedskrivningar återförs när det inte längre finns någon indikation på att nedskrivningsbehovet fortfarande föreligger och då det skett en förändring i de antaganden som legat till grund för beräkning av återvinningsvärdet. En återföring görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning, om ingen nedskrivning gjorts. Återföring av nedskrivning redovisas i resultaträkningen.

Övriga intäkter och kostnader, Icke-tekniskt resultat

I det icke-tekniska resultatet under posterna Övriga intäkter respektive Övriga kostnader redovisas bland annat förmedlad bank- och försäkringsaffär samt hyresintäkter.

Intäkterna för förmedlad bank- och försäkringsaffär består av ersättning från Länsförsäkring AB och dess helägda dotterföretag. Kostnaderna består av driftskostnader för båda affärerna samt även provisionskostnader till franchisetagare.

Ersättningar till anställda (pensionsplaner)

Koncernens pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal. Koncernen betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har inte någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Koncernen följer FTP-planen i enlighet med bestämmelserna i kollektivavtal. Huvudprincipen innebär förmånsbestämd plan för alla födda 1971 eller tidigare och avgiftsbestämd plan för alla födda 1972 eller senare.

Företagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser.

Den förmånsbestämda planen är försäkrad genom försäkringsbranschens pensionskassa (FPK). Denna pensionsplan innebär ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner. För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information,

varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planen och om dessa i så fall skulle påverka kommande årsavgifter till den.

Leasing

Samtliga leasingavtal, både där LF Dalarnas är leasegivare och leasetagare, redovisas som om de utgör operationella leasingavtal även om leasingavtalet bedöms vara ett finansiellt leasingavtal.

Inkomstskatt

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat eller direkt mot eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i eget kapital.

Aktuell skatt

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, samt eventuella justeringar av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna nyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan nyttjas.

PRINCIPER FÖR POSTER I BALANSRÄKNINGEN

Byggnader och mark

Fastigheter delas upp på förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter. Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att generera hyresinkomster, värdestegring eller en kombination av dessa medan rörelsefastigheter är fastigheter som innehas för tillhandahållande av tjänster eller för administrativa ändamål. Bolagets fastigheter består av rörelsefastigheter vilka redovisas till verkligt värde med värdeförändring över resultaträkningen. Verkligt värde-värderingen utförs årligen med hjälp av en oberoende värderingsman. Värderingen sker genom en kombination av två metoder; marknadsanpassad flerårig kassaflödesanalys och ortsprismetod. Utifrån resultaten av dessa metoder görs en sammanfattande bedömning av marknadsvärdet. Orealiserade värdeförändringar från fastigheter redovisas under orealiserade vinster eller förluster på placeringstillgångar. Hyresintäkter från förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter redovisas under Kapitalavkastning, intäkter och hänförliga driftskostnader redovisas under Kapitalavkastning, kostnader.

Finansiella tillgångar och skulder

Redovisning i och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när företaget blir part till avtalet enligt instrumentets villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller företaget vid en överföring av tillgångarna inte längre har kvar betydande risker och fördelar från tillgångarna samt förlorar kontrollen över tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. För de fall när en modifiering görs av de avtalsenliga kassaflödena som en direkt konsekvens av en reform av en referensränta och de nya avtalsvillkoren är ekonomiskt likvärdiga med de ursprungliga, kommer någon bortbokning inte att göras och den ursprungliga effektivräntan kommer att justeras för att reflektera de nya kassaflödena. Affärstransaktioner på penning-, obligations- och aktiemarknaderna redovisas i balansräkningen per affärsdag vilket är den tidpunkt då

de väsentliga riskerna och rättigheterna övergått mellan parterna. Finansiella tillgångar och skulder värderas initialt till verkligt värde med tillägg av direkt hänförliga transaktionskostnader förutom för tillgångar och skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen vilka initialt redovisas till verkligt värde.

Kvittning av finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder kvittas och redovisas med ett nettobelopp i balansräkningen, endast när det finns en legal rätt att kvitta de redovisade beloppen och en avsikt att reglera dem med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden. Den legala rättigheten får inte vara beroende av framtida händelser och den måste vara rättsligt bindande för företaget och motparten både i den normala affärsverksamheten och i fall av betalningsinställelse, insolvens eller konkurs.

Klassificering och värdering

Efterföljande redovisning och värdering av finansiella tillgångar görs beroende på vilken värderingskategori det finansiella instrumentet hänförs till. Koncernens finansiella tillgångar består av:

- Derivatinstrument
- Egetkapitalinstrument
- Skuldinstrument

Derivatinstrument

Derivatinstrument redovisas till verkligt värde via resultatet såvida de inte omfattas av reglerna för säkringsredovisning. Derivat som har positiva värden redovisas om tillgångar i balansräkningen och de derivat som har negativa värden redovisas som skulder.

Finansiella tillgångar

Egetkapitalinstrument

Ett egetkapitalinstrument är varje form av avtal som innebär en residual rätt i ett företags tillgångar efter avdrag för alla dess skulder. Investeringar i egetkapitalinstrument redovisas till verkligt värde via resultatet förutom investeringar som vid första redovisningstillfället identifieras som investeringar i egetkapitalinstrument där värdeförändringarna redovisas i övrigt totalresultat. Dessa innehav utgör innehav av mer strategisk karaktär och innehas inte i kapitalavkastningssyfte. Resultat från försäljning av eget kapitalinstrument som redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat redovisas som en överföring inom eget kapital från verkligt värde reserven till balanserat resultat och påverkar således inte rapport över resultat.

Investeringar i skuldinstrument

Skuldinstrument är de finansiella tillgångar som inte uppfyller definitionen av egetkapitalinstrument eller derivatinstrument. Det som avgör klassificering av ett skuldinstrument är affärsmodellen för att förvalta instrumentet och egenskaperna i instrumentets avtalsenliga kassaflöden. Ett krav för att en finansiell tillgång ska kunna redovisas till upplupet anskaffningsvärde eller verkligt värde via övrigt totalresultat är att de avtalsenliga kassaflödena enbart utgörs av återbetalning på utestående kapitalbelopp och ränta på utestående kapitalbelopp. Skuldinstrument som inte uppfyller kravet ska värderas till verkligt värde via resultatet oavsett vilken affärsmodell tillgången är hänförlig till. Koncernen kontrollerar löpande att kassaflödena för de skuldinstrument som klassificerats till upplupet anskaffningsvärde och verkligt värde via övrigt totalresultat uppfyller kassaflödeskraven.

Upplupet anskaffningsvärde

Koncernen hanterar kundfordringar och övriga finansiella fordringar enligt en affärsmodell vars mål är att realisera tillgångarnas kassaflöden genom att erhålla avtalsenliga kassaflöden som endast utgörs av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet. Dessa tillgångar värderas därför till upplupet anskaffningsvärde. Med upplupet anskaffningsvärde avses det diskonterade nuvärdet av alla framtida betalningar hänförliga till instrumentet där diskonteringsräntan utgörs av tillgångens effektivränta vid anskaffningstillfället.

Verkligt värde via resultatet

Koncernens skuldinstrument som värderas till verkligt värde via resultatet består av innehav av räntebärande värdepapper och värdepappersfonder som återfinns i kapitalförvaltningsverksamheten. Värdepappersfonder klassificeras som antingen Aktier och andelar eller Obligationer och andra räntebärande värdepapper utifrån om fondens förvaltade tillgångar till minst hälften utgörs av aktier eller räntebärande värdepapper. Tillgångar som är skuldinstrument och hanteras enligt en affärsmodell som innebär en värdering till verkligt värde via resultatet är en följd av att tillgångarna förvaltas och utvärderas baserat på tillgångarnas verkliga värden och att det verkliga värdet utgör grunden för intern uppföljning och rapportering till ledande befattningshavare. Orealiserade förändringar i verkligt värde på dessa tillgångar redovisas i resultaträkningen som Orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar. I de fall en försäljning görs av en tillgång i denna kategori redovisas tidigare orealiserade resultat i resultaträkningen som Orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar samtidigt som realiserat resultat från försäljning av skuldinstrumentet redovisas i resultaträkningen som Kapitalavkastning, intäkter respektive Kapitalavkastning, kostnader.

Finansiella skulder

Koncernen värderar samtliga finansiella skulder som inte är derivat till upplupet anskaffningsvärde. Koncernens finansiella skulder till upplupet anskaffningsvärde består exempelvis av leverantörsskulder och som ingår i balansposten Övriga skulder.

Kreditförluster

Reserver för förväntade kreditförluster redovisas för finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde. Den initiala reserven för kreditförlust beräknas och redovisas redan vid det första redovisningstillfället och justeras sedan löpande över den finansiella tillgångens löptid. För kund- och hyresfordringar använder företaget den förenklade metoden som innebär att en förlustreservering alltid värderas till ett belopp som motsvarar de förväntade kreditförlusterna för den återstående löptiden. Reserv för finansiella tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde redovisas som en minskning av redovisat bruttovärde för tillgången. I resultaträkningen presenteras reserveringar för kreditförluster inom Kapitalavkastning, kostnader.

Konstaterade kreditförluster är sådana förluster som är beloppsmässigt slutgiltigt fastställda och där bedömningen gjorts att möjligheten till att få ytterligare betalningar är mycket liten. Fordran skrivs då bort från balansräkningen och redovisas som konstaterad förlust i resultaträkningen vid denna tidpunkt.

Jämförelsetal enligt IAS 39

Jämförelsetalen för 2022 och tidigare är redovisade enligt IAS 39 som från och med den 1 januari 2023 ersatts av IFRS 9. Nedan beskrivs hur koncernen klassificerat sina finansiella instrument samt hur nedskrivning för befärade kreditförluster beräknats enligt IAS 39. Se tabell nedan.

Materiella anläggningstillgångar

Koncernens materiella anläggningstillgångar består av inventarier och förbättringsutgifter på annans fastighet som redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt över tillgångarnas förväntade nyttjandeperiod med start då tillgången är tillgänglig för användning. Avskrivning samt resultatet av utrangeringar och avyttringar redovisas i Resultaträkningen. Avskrivningsmetoden, tillgångarnas restvärden och nyttjandeperiod omprövas vid varje årsslut. Nedskrivningsbehov prövas årligen enligt principer beskrivna under avsnitt Nedskrivning.

Inventarier

Nyttjandeperioden för kontorsinventarier, installationer och verktyg bedöms uppgå till 5-10 år.

Förbättringsutgifter på annans fastighet

Verksamhet som bedrivs på annans fastighet och där koncernen har utgifter för ny-, till- eller ombyggnad medför att fastighetsägaren omedelbart blir ägare till det som utförts och anskaffats. När förbättringsutgifter medför framtida ekonomiska fördelar för nyttjanderättshavaren aktiveras utgifterna. Ombyggnation av annans fastighet bedöms ha en ekonomisk nyttjandeperiod som motsvarar den kvarstående avtalstiden för hyresavtalet från tidpunkten för när tillgången är tillgänglig för användning.

Försäkringsavtal

Avtal om direktförsäkring och mottagen återförsäkring, som bolaget ger ut i egenskap av försäkringsgivare enligt bestämmelserna i försäkringsrörelselagen, har klassificerats och redovisats som försäkringsavtal.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Anskaffningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal aktiveras som Förutbetalda anskaffningskostnader i balansräkningen. En förutsättning för att aktivering kan ske är att anskaffningskostnaderna är hänförliga till ett visst försäkringsavtal, eller homogena och uppföljningsbara grupper av avtal, och bedöms generera en marginal som minst täcker de anskaffningskostnader som koncernen vill aktiveras. De anskaffningskostnader som aktiveras är provisionskostnader och kostnader

KONCERNEN

Klassificering av finansiella tillgångar och skulder enligt IFRS 9	Bokfört värde 2023-01-01	Kategorier enligt IAS 39	Kategorier enligt IFRS 9
<i>Finansiella tillgångar</i>			
Aktier och andelar	5 791 275	Finansiella tillgångar värderade enligt verkligt värde option	Verkligt värde via resultatet
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 291 311	Finansiella tillgångar värderade enligt verkligt värde option	Verkligt värde via resultatet
Derivat	28 145	Innehav för handelsändamål	Verkligt värde via resultatet
Övriga fordringar	187 619	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Kassa och bank	119 078	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader	133 484	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Summa finansiella tillgångar	7 550 911		
<i>Finansiella skulder</i>			
Derivat	-	Innehav för handelsändamål	Verkligt värde via resultatet
Övriga skulder	110 934	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Upplupna kostnader och upplupna intäkter	200 909	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Summa finansiella skulder	311 843		

för försäljning som direkt är relaterade till anskaffning eller förnyelse av försäkringsavtal. Inom skadeförsäkringsverksamheten periodiseras den aktiverade kostnaden baserat på försäkringsavtalens löptid. Avskrivningstiden överskrider inte 12 månader.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av Ej intjänade premier och kvardröjande risker, Oreglerade skador samt Återbäring och rabatter. Periodens förändring i försäkringstekniska avsättningar redovisas i resultaträkningen.

Ej intjänad premie och kvardröjda risker

Avsättningen för ej intjänade premier avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på redan ingångna försäkringskontrakt. Normalt beräknas avsättningen strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporisberäkning.

Om avsättningen bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna, ska avsättning för ej intjänade premier förstärkas med ett tillägg för kvardröjande risker. Beräkningen av avsättningen för kvardröjande risker ska även beakta ännu ej förfallen terminspremie.

Oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR-avsättning. I avsättningen för oreglerade skador ingår skadeersättningar inklusive samtliga kostnader för skadereglering. Avsättningen för oreglerade skador för direkt skadeförsäkring och återförsäkring beräknas med hjälp av statistiska metoder eller genom individuella bedömningar av enskilda skadefall. Avsättning för skadelivräntor beräknas och diskonteras enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder.

Återbäring

Avsättning för återbäring avser återbäring som tilldelats försäkringstagarna men vid bokslutstillfället ej förfallit till betalning.

Förlustprövning

Tillräckligheten i de försäkringstekniska avsättningarna prövas i samband med bokslut. De avsättningar som gjorts för oreglerade skador och ej intjänade premier prövas var för sig. Avsättningen för oreglerade skador grundar sig på beräknade framtida ersättningsutflöden. Som grund för prognoserna över avsättningsbehovet ligger vedertagna aktuariella metoder. Metoderna beaktar nulägesbedömningar av alla avtalsenliga kassaflöden och av andra hänförliga kassaflöden, exempelvis skaderegleringskostnader. De framtida kassaflödena har beräknats utan diskontering, med undantag för skadelivräntor. Om prövningen visar att avsättning inte är adekvat redovisas förändringen i resultaträkningen.

Tillräckligheten i avsättningen för ej intjänade premier testas på totalen för samtliga försäkringsprodukter. Eventuell otillräcklighet som iaktas i premieansvaret korrigeras genom att bokföra en avsättning för kvardröjande risker. Förändringen för kvardröjda risker redovisas över resultaträkningen.

Augiven återförsäkring

Avtal som ingåtts mellan LF Dalarnas och återförsäkrare genom vilka företaget kompenseras för förluster på avtal utfärdade av företaget och som uppfyller klassificeringskraven för försäkringsavtal, klassificeras som avgiven återförsäkring.

För avgiven återförsäkring redovisas de förmåner som koncernen har rätt till enligt återförsäkringsavtalet som Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. Fordringar på och skulder till återförsäkrare värderas på samma sätt som de belopp som är kopplade till återförsäkringsavtalet och i enlighet med villkoren för varje återförsäkringsavtal. LF Dalarnas bedömer nedskrivningsbehovet för tillgångar avseende återförsäkringsavtal löpande i samband med bokslut. Om återvinningsvärdet är lägre än redovisat värde på tillgången skrivs tillgången ned till återvinningsvärdet och nedskrivningen kostnadsförs i resultaträkningen.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser, och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas eller inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Eventualförpliktelser värderas till det belopp som motsvarar den bästa uppskattningen av vad som krävs för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Vid värderingen tas hänsyn till den förväntade framtida tidpunkten för reglering.

MODERFÖRETAGETS REDOVISNINGSPRINCIPER

Företagsinformation

Årsredovisningen för Dalarnas Försäkringsbolag, 583201-4905, avser räkenskapsår 1 januari–31 december 2023. Bolaget är ett svensktregistrerat ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Dalarnas Län, Falu kommun.

Adressen till huvudkontoret är Slaggatan 7, 791 71 Falun.

Normgivning och lag

LF Dalarnas årsredovisning har upprättats enligt Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag FFFS 2019:23 och Rådet för finansiell rapporteringens rekommendation RFR 2 Redovisning för juridisk person.

Ändrade redovisningsprinciper från och med 1 januari 2023

Från och med januari 2023 tillämpar bolaget IFRS 9 Finansiella instrument samt har moderföretaget valt att ändra princip för redovisning av byggnader och mark samt aktier i koncernföretag.

IFRS 9 Finansiella instrument

Moderföretaget tillämpar från och med 1 januari 2023 IFRS 9 Finansiella instrument. Övergången till IFRS 9 har inte medfört några väsentliga skillnader avseende värderingen mot tidigare redovisade värden enligt IAS 39.

Aktier och andelar i koncernföretag

Aktier och andelar i koncernföretag kategoriseras utifrån syfte med innehavet. Denna princip medför att innehavet i Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag och Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag 2 värderas till verkligt värde.

Koncernbidrag

Moderföretaget har valt att ändra princip för redovisning av koncernbidrag från alternativregeln till huvudregeln. Alternativregeln innebar att moderföretaget redovisade både mottagna och lämnade koncernbidrag i resultaträkningen som Bokslutsdispositioner. Nuvarande tillämpning av huvudregeln innebär att mottagna koncernbidrag redovisas som en finansiell intäkt inom Kapitalavkastning, intäkter och lämnade koncernbidrag redovisas som ökning av andelar i koncernföretag. Inga koncernbidrag har lämnats under rapporteringsperioden.

RÄTTELSE AV FEL

Stöd- och serviceverksamhet

Stöd- och serviceverksamhet som inte är hänförlig till försäkringsavtal där LF Dalarnas bär risken redovisas som Övriga intäkter respektive Övriga kostnader i det Icke-tekniska resultatet, i enlighet med IFRS 15. För räkenskapsåret 2023 har 1 587 Tkr flyttats från driftskostnader till Övriga intäkter med 5 289 Tkr respektive till Övriga kostnader med 3 702 Tkr. Jämförelsetalen har inte räknats om då omfattningen under föregående år inte var väsentlig.

Nya redovisningsregler som ännu inte börjat tillämpas

Nya eller reviderade standarder och tolkningar som per bokslutsdagen är antagna av IASB, men som ännu inte trätt i kraft, bedöms inte få någon väsentlig effekt på de finansiella rapporterna.

Skillnader mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper

Aktier och andelar i koncernföretag

Aktier och andelar i koncernföretag värderas till verkligt värde eller anskaffningsvärde utifrån syftet med dotterföretagets verksamhet. Dotterföretag som innehas med syfte att skapa kapitalavkastning genom kapitaltillväxt uteslutande genom att investera medel i kapitalplaceringstillgångar värderas till verkligt värde över resultaträkningen medan övriga dotterföretag värderas enligt anskaffningsvärdemetoden. Utdelning från dotterföretag redovisas som Kapitalavkastning, intäkter när rätten att få utdelning bedöms som säker och kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Moderbolagets innehav i Aktier och andelar i koncernföretag innehas i kapitalavkastningssyfte och värderas därav till verkligt värde.

Moderbolagets innehav i Aktier och andelar i koncernföretag värderas enligt anskaffningsvärdemetoden.

Nedskrivningsprövning för aktier och andelar i koncernföretag till anskaffningsvärde

Om indikation på nedskrivningsbehov finns, beräknas tillgångens återvinningsvärde, som utgörs av det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. En nedskrivning redovisas när en tillgångs redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Nedskrivningen redovisas i resultaträkningen inom kapitalavkastning, kostnader.

Återföring av nedskrivningar av aktier och andelar i koncernföretag till anskaffningsvärde

Nedskrivningar återförs när det inte längre finns indikation på att nedskrivningsbehovet fortfarande föreligger och då det skett en förändring i antaganden som legat till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. En återföring görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats om ingen nedskrivning gjorts. Återföring av nedskrivning av andelar i dotterföretag redovisas i resultaträkningen som kapitalavkastning, intäkter.

Aktier och andelar i intresseföretag

Aktier och andelar i intresseföretag redovisas till verkligt värde över resultatet. Utdelningar redovisas i resultaträkningen under Kapitalavkastning, intäkter.

Aktieägartillskott och koncernbidrag

Aktieägartillskott som företaget lämnar till dotterföretag och intresseföretag redovisas som en ökning av Aktier och andelar i koncernföretag respektive Aktier och andelar i intresseföretag.

Koncernbidrag redovisas enligt huvudregeln. Koncernbidrag som moderföretaget mottagit från dotterföretag redovisas som Kapitalavkastning, intäkter i resultaträkning. Koncernbidrag som lämnas till dotterföretag redovisas som en ökning av andelar i koncernföretag.

Obeskattade reserver

I moderföretaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skattekuld. Förändringar av obeskattade reserver redovisas som Bokslutsdispositioner i resultaträkningen.

Försäkringsföretagets resultat beror dels på försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels på placeringsverksamheten och finansiella risker. Risk och riskhantering är därför en central del av verksamheten i LF Dalarnas. Nedanstående not omfattar en beskrivning av bolagets riskhanteringsorganisation samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker och finansiella risker.

SYFTE, PRINCIPER OCH METODER FÖR BOLAGETS RISKHANTERING

Syftet med riskhanteringssystemet är att säkerställa solvens på lång sikt, minimera risken för oväntade förluster samt ge beslutsunderlag till styrelse, företagsledning och verksamhet genom att effekter på risk och kapital löpande beaktas.

För att uppfylla dessa mål gäller att:

- Identifiera och, i enlighet med interna och externa krav, sammanställa de kvantifierbara riskerna.
- Implementera effektiva processer för hantering av både kvantifierade och icke kvantifierade risker som påverkar bolaget.
- Formalisera och upprätta rapporteringsrutiner för att möta såväl regulatoriska som interna krav för riskrapportering.

Det yttersta ansvaret för riskarbetet ligger hos styrelsen som årligen fastställer risktolerans och övergripande styrdokument, som exempelvis affärsplan, riskpolicy och försäkringstekniska riktlinjer. Styrelsen får från riskhanteringsfunktionen löpande rapportering om hur bolagets risker och solvens utvecklas.

Operativt följer riskhanteringen roll- och ansvarsfördelning utifrån tre försvarslinjer:

- **Första försvarslinjen** avser alla riskhanteringsaktiviteter som utförs av linjeledning och anställda. Verksamheten som tar risken äger också risken, vilket innebär att den dagliga hanteringen av risker sker i verksamheten. Alla anställda har ett eget ansvar att bidra till en god riskkultur genom att efterleva interna regler avseende bolagets system för att hantera risk.
- **Andra försvarslinjen** avser funktionerna Riskhantering, Aktuariefunktionen och Regelefterlevnad, som sätter principer och ramverk för riskhantering. Riskhanteringsfunktionen kontrollerar att det finns en adekvat riskmedvetenhet och acceptans för att hantera risker på daglig basis. Funktionen är även stödjande och arbetar för att verksamheten har de rutiner, system och verktyg som krävs för att upprätthålla den löpande hanteringen av risker. Funktionen för Regelefterlevnad bistår organisationen vid utformning av interna regelverk och bevakar förändringar i externa regelverk. Båda funktionerna rapporterar kontinuerligt till styrelse och verkställande direktör.
- **Tredje försvarslinjen** avser Internrevision som genomför oberoende regelbunden granskning av förvaltning, system och interna kontroller.

Bolaget har vidare två riskbedömningskommittéer, Underwriting/Riskingenjörgruppen (UW/RI-gruppen) och Kreditdelegationen.

UW/RI-gruppen träffas varje månad och fastställer löpande det ramverk som tillsammans med tariffen används vid införsäkring inom sakförsäkringsverksamheten avseende företagsförsäkring. Gruppen är sammansatt av relevanta chefer, riskingenjörer, underwriters och systemansvarig. Vid behov kan särskilda kompetenser kallas till gruppens möten.

Kreditdelegationen har till uppgift att bedöma och ta beslut om nya och befintliga risker inom den förmedlade bankverksamheten. Kommittéen, som har rätt att fatta egna beslut inom fastställt kreditmandat, består av utsedda delegater med kreditbeviljningsmandat. För att fatta beslut krävs att minst tre delegater deltar.

Riskmått

Bolaget kvantifierar all risk enligt solvensregelverkets standardformel. I beräkningen ingår att beräkna skadeförsäkringsrisk, livförsäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk och operativ risk. Det totala riskbeloppet ställs sedan i relation till bolagets kapitalbas. Riskrapporten upprättas kvartalsvis och visar hur de olika riskerna utvecklats över tid, samt hur relationen mellan totalrisk och kapitalbas, den så kallade solvenskvoten, har utvecklats.

SKADEFÖRSÄKRINGSRISK

Skadeförsäkringsrisken består av premierisker, reservrisker och katastrofrisker. Innebörden i dessa begrepp och försäkringsföretagets generella metoder för att hantera riskerna beskrivs nedan.

Känslighetsanalys av skadeförsäkringsrisk (Tkr)	2023	2022
<i>Inverkan på vinst före skatt</i>		
Ökning 1 % i totalkostnadsprocent	-16 116	-14 993
Ökning 1 % i skadefrekvens	-14 347	-12 140
Ökning 10 % i premier för avgiven återförsäkring	-5 486	-7 174

Känslighetsanalys av skadeförsäkringsrisk (Tkr)	2023	2022
<i>Inverkan på eget kapital</i>		
Ökning 1 % i totalkostnadsprocent	-12 796	-11 904
Ökning 1 % i skadefrekvens	-11 392	-9 640
Ökning 10 % i premier för avgiven återförsäkring	-4 356	-5 696

Tabellen visar skadeförsäkringsriskers påverkan på vinst och kapital för ett antal centrala parametrar.

Premierisk

Premierisk är risken för oförutsedda förluster till följd av att det kommande årets skador blir större än förväntat. Det är alltså slumpmässigheten i kommande års skadeutfall som avses och inte underprissättning. För att reducera premierisken finns olika metoder. Återförsäkring är det viktigaste instrumentet för reducering av premierisk. Andra faktorer som påverkar premierisken, och som är en naturlig del av ett försäkringsbolags vardag, är portföljsammansättning inklusive diversifiering, villkorsutformning, riskurvalsregler och riskbesiktningar.

Länsförsäkringsbolagens lokalt baserade affärsidé innebär oundvikligen en regional koncentration avseende kundstocken. Nackdelen med koncentrationen motverkas av länsförsäkringsgruppens starka återförsäkringslösning, genom vilken större risker sprids över alla länsförsäkringsbolag.

Reservrisk

Reservrisk är risken för förluster till följd av negativt utfall vid avveckling av avsättningarna för oreglerade skador. Förutom den allmänna osäkerheten kring den slutliga skadekostnaden finns ett antal scenarion som riskerar att leda till en ogynnsam utveckling för bolaget på ett mer systematiskt sätt och därmed medföra risk för LF Dalarnas, exempelvis:

- förändringar i arbetsmarknadssituationen och/eller förskjutningar av ersättningar från socialförsäkringsystemet till privata försäkringen, som slår retroaktivt på redan reservsatta skador,
- ändrad domstolspraxis,
- ändrade livslängdsantaganden, vilket påverkar kostnaden för skadelivräntor,
- upptäckt av nya tidigare icke kända och reserverade skadetyper (ex. sjukdomar, asbest).

Osäkerheten är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid. Detta är särskilt märkbart inom trafik- och olycksfallsförsäkring, vilka tillsammans utgör 66,5 procent (68,0) av bolagets avsättning för oreglerade skador efter återförsäkring.

Reservrisken påverkas av de valda återförsäkringsarrangemangen, portföljsammansättning inklusive diversifiering, villkorsutformning, riskurvalsregler och riskbesiktningar. Detta är riskhanteringsåtgärder som sätts in före riskexponering. Tydliga reservsättningsrutiner och en över tiden stabil

Skador som har en avvecklingstid längre än ett år
Skadekostnad före återförsäkring avseende olycksfall- och trafikskador, Mkr

Skadeår	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Totalt
Uppskattad skadekostnad											
- i slutet av skadeåret	163	177	183	184	181	192	199	210	221	230	1 939
- ett år senare	164	172	186	181	183	187	185	197	204		
- två år senare	166	171	170	169	176	196	173	191			
- tre år senare	161	175	161	173	177	203	157				
- fyra år senare	158	168	158	175	182	194					
- fem år senare	149	167	157	169	169						
- sex år senare	146	162	147	161							
- sju år senare	143	148	137								
- åtta år senare	133	147									
- nio år senare	131										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	131	147	137	161	169	194	157	191	204	230	1 722
Totalt utbetalt	111	105	111	113	121	128	90	113	105	58	1 055
Summa kvarstående skadekostnad	20	42	27	48	48	66	67	78	99	171	666
Avsättning upptagen i balansräkningen	20	42	27	48	48	66	67	78	99	171	666
Avsättning avseende skadeår 2013 och tidigare											211
Total avsättning upptagen i balansräkningen exklusive skadebehandlingsreserv											877

Skadekostnad efter återförsäkring avseende olycksfall- och trafikskador, Mkr

Skadeår	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Totalt
Uppskattad skadekostnad											
- i slutet av skadeåret	149	150	155	155	148	158	148	176	208	217	1 665
- ett år senare	143	145	158	153	153	152	138	169	191		
- två år senare	133	141	153	146	152	157	139	163			
- tre år senare	128	139	145	148	156	169	130				
- fyra år senare	125	129	144	146	160	164					
- fem år senare	119	129	144	142	150						
- sex år senare	118	126	138	137							
- sju år senare	116	121	131								
- åtta år senare	109	119									
- nio år senare	109										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	109	119	131	137	150	164	130	163	191	217	1 512
Totalt utbetalt	99	100	111	110	119	125	90	107	105	58	1 024
Summa kvarstående skadekostnad	10	19	21	27	32	38	40	56	86	159	489
Avsättning upptagen i balansräkningen	10	19	21	27	32	38	40	56	86	159	489
Avsättning avseende skadeår 2013 och tidigare											57
Total avsättning upptagen i balansräkningen exklusive skadebehandlingsreserv											546

skadehantering på individuell skadenivå bidrar till att begränsa reservrisken. Värt att notera är även att riskmarginalerna, som tillsammans med den bästa skattningen utgör avsättningen, är ett sätt att från ett kundperspektiv hantera reservrisken, även om de på grund av sin utformning inte påverkar resultatet över tid.

Totalt uppgår avsättningarna för oreglerade skador efter återförsäkring till 2 374 Mkr (2 335).

Katastrofrisk

Katastrofrisk avser risken för förluster till följd av naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter som leder till mycket stora försäkringsersättningar. LF Dalarnas begränsar denna risk i stor utsträckning genom återförsäkring.

LIVFÖRSÄKRINGSRISK

Livförsäkringsrisk avser risken för förluster vid försäkring av enskilda personers liv och hälsa. För LF Dalarnas utgörs dessa risker av bolagets skadelivräntor, vilket medför att relevanta underkategorier i sin tur är livsfallrisk, kostnadsrisk och omprövningsrisk. Livsfallrisk är risken att vi använder felaktiga livslängdsantaganden. Kostnadsrisk är risken att administrationen av framtida utbetalningar blir större än förväntat. Omprövningsrisk är risken för att ny lagstiftning påverkar storleken på framtida utbetalningar. Dessa risker hanteras genom uppföljning av dödlighet inom skadelivräntebeståndet, kostnadsuppföljning, återförsäkring samt att som remissinstans ge lagstiftaren en korrekt bild av konsekvenser vid ny lagstiftning.

MARKNADSRISK

Marknadsrisk är risken för förluster till följd av förändringar i marknadsvärde på finansiella tillgångar och skulder. Inom marknadsrisk finns sex underkategorier: aktierisk, valutarisk, ränterisk, fastighetsrisk, spreadrisk samt koncentrationsrisk i placeringstillgångar.

Marknadsrisk uppstår genom beslut om hur bolagets placeringstillgångar förvaltas. Genom att fastställa policy för kapitalförvaltningen och placeringsriktlinjer fattar styrelsen beslut om vilka nivåer på marknadsriskerna som kan accepteras. Bolagets strategiska allokering sammanfattas i en normalportfölj, som ska säkerställa en väl diversifierad tillgångsportfölj där aktsamhet i kapitalförvaltningen uppnås och åtagandena mot försäkrings-tagarna alltid kan fullföljas. I regelverket tar bolaget även hänsyn till legala krav som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet.

Målet för bolagets kapitalförvaltning är att långsiktigt generera så hög avkastning som möjligt med hänsyn tagen till risk och tillgänglighet. I syfte att skapa meravkastning utöver vad normalportföljen ger har bolaget valt en aktiv förvaltning av tillgångarna, vilket i sin tur medför att den faktiska fördelningen av tillgångar kan avvika från normalportföljen. För att begränsa den risk det innebär att den faktiska avkastningen skall avvika väsentligt från normalportföljens avkastning har styrelsen beslutat om hur mycket den faktiska portföljen får avvika från normalportföljen. Styrelsen tar därmed ställning, dels till vilken risknivå som skall gälla för förvaltningen, dels till vilken frihet som ges till den operativa förvaltningsorganisationen att söka höja avkastningen genom att avvika från normalportföljen. Bolagets Risk- och kapitalutskott tar regelbundet beslut om den löpande förvaltningen. Den operativa förvaltningsorganisationen effektuerar besluten. Information om hur förvaltningen går, hur tillgångarna är placerade, hur den aktuella allokeringen förhåller sig till normalportföljens samt eventuella avvikelser från det mandat risk- och kapitalutskottet erhållit rapporteras till styrelsen inför varje sammanträde.

Aktierisk

Aktierisk är bolagets enskilt största marknadsrisk och avser risken för förlust till följd av ändringar av aktiekurser och priser på alternativa tillgångar. Bolagets totala aktieexponering uppgår till 8 126 Mkr (7 792). Beloppet inkluderar värdet på innehaven i strategiska placeringar, som exempelvis Länsförsäkringar AB. Aktieinnehaven utöver de strategiska aktieinnehaven, uppgår till 2 878 Mkr (2 975 Mkr) fördelat i aktiefonder. För att begränsa effekten av kraftiga fall i aktiekurser används olika typer av skyddsstrategier för att uppnå en ekonomisk säkring av tillgångarna. Bolaget försöker även minska risken i aktieportföljen genom att sprida risken på flera olika geografiska regioner, samt på flera olika förvaltare för att på så sätt minska effekten av att en enskild förvaltare tar felaktiga beslut.

Känslighetsanalys aktierisk, koncernen (Tkr)	2023	2022
<i>Inverkan på vinst före skatt</i>		
Kursnedgång på aktier med 10 %	-812 617	-799 213
Kursuppgång på aktier med 10 %	812 617	799 213

Känslighetsanalys aktierisk, koncernen (Tkr)	2023	2022
<i>Inverkan på eget kapital</i>		
Kursnedgång på aktier med 10 %	-645 218	-634 575
Kursuppgång på aktier med 10 %	645 218	634 575

Spreadrisk

Med spreadrisk avses väsentligen risken för förluster till följd av att företag går i konkurs där vi via räntefonder har investerat i obligationer.

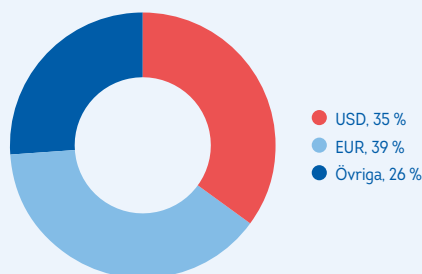
Bolaget hanterar risken genom att fastställa limiter avseende hur stor del av den totala portföljen som får utgöras av obligationer med kreditrisk samt vilken rating deras emittenter ska ha. Limiterna sätts mot bakgrund av rådande marknadsförutsättningar och önskad nivå på risktagandet i placeringsportföljen. Att limitnivåerna inte överträds följs upp löpande och rapporteras till styrelsen.

Valutarisk

Bolaget har tillgångar i utländsk valuta och är därmed exponerade för valutarisk. Bolaget har som strategi att endast använda valutasäkring när risken för en stärkt krona bedöms vara hög, på grund av den löpande kostnaden av att hålla valutaterminer.

Hösten 2023 gjordes bedömningen att risken för en stärkt krona var så pass hög att bolaget började valutasäkra 65 procent av innehaven i dollar och euro.

UTLÄNSK VALUTA 2023

Diagrammet visar bolagets exponering i utländsk valuta. Föregående år var fördelningen USD 39 %, EUR 29 %, ÖVR 32 %.

Känslighetsanalys valutarisk (Tkr)	2023	2022
<i>Inverkan på vinst före skatt</i>		
USD försvagas 10 % mot SEK	-31 370	-107 752
EUR försvagas 10 % mot SEK	-35 055	-82 142
<i>Inverkan på eget kapital</i>	2023	
USD försvagas 10 % mot SEK	-24 908	-85 555
EUR försvagas 10 % mot SEK	-27 834	-65 221

Valutarisken är symmetrisk. Vid en uppgång i kronkursen med 10 procent mot annan valuta ökar respektive minskar bolagets vinst och eget kapital på motsvarande vis.

Ränterisk

Ränterisk är risken för förluster till följd av ändring i marknadsräntornas nivå eller volatilitet.

Känslighetsanalys ränterisk (Tkr)	2023	2022
<i>Inverkan på vinst före skatt</i>		
Ränteuppgång med 1 %	-43 261	-36 363
Räntenedgång med 1 %	43 261	36 363

Känslighetsanalys ränterisk (Tkr)	2023	2022
<i>Inverkan på eget kapital</i>		
Ränteuppgång med 1 %	-34 349	-28 872
Räntenedgång med 1 %	34 349	28 872

Tabellen visar effekten på vinst och kapital från innehaven i räntebärande värdepapper vid upp- eller nedgång i räntenivån.

Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 1 291 Mkr (1 556), och utgörs av en blandning av statsobligationer, bostadsobligationer och företagsobligationer via innehav i räntefonder. Risken hanteras främst genom diversifiering avseende duration och geografisk spridning.

Några räntebärande finansiella skulder finns inte. En del av bolagets försäkringstekniska avsättningar består dock av skadelivräntor som diskonteras med marknadsränta. Per den sista december 2023 uppgick bolagets åtagande avseende skadelivräntor till 395 Mkr (376). Detta innehav medför i praktiken en liten hedge mot effekterna ovan.

Fastighetsrisk

Med fastighetsrisk avses risken för förluster till följd av ändring i priset på fastigheter. Bolagets exponering består dels av direkt ägande i rörelsefastigheter, dels indirekt genom att bolaget äger aktier i fastighetsbolagen Humlegården och Lansa. Sammanlagt utgör dessa tillgångar 2 688 Mkr (2 718), eller 25 procent (28) av bolagets placeringstillgångar.

Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk är risken för förluster till följd av att placeringstillgångar inte är väl diversifierade. Bolaget har i form av innehavet i LFAB en aktiepost som kan sägas utgöra en koncentrationsrisk, men LFAB utgör i sin tur en koncern med diversifierad verksamhet inom bank och försäkring. Bolaget äger vidare fastigheter via innehaven i fastighetsbolagen Humlegården och Lansa, samt skogsbolaget HT Skogar, vilka som enskilda innehav betraktat också kan sägas utgöra en koncentrationsrisk. Bolagets strävan avseende övriga innehav är att ha väldiversifierad placeringsportfölj och, vilken fastställs genom limitnivåer för respektive tillgångsslag, en god diversifiering mellan tillgångsslag, geografiska marknader och enskilda emittenter. Bolaget placerar inte direkt i noterade aktier, utan alla sådana innehav sker indirekt via fonder.

MOTPARTSRISK

Med motpartsrisk avses risk för förluster till följd av att motparter inte kan fullfölja sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. För att begränsa risken beslutar styrelsen vilken kreditvärdering (rating) en motpart lägst skall ha. Dessutom finns begränsningar om hur mycket man kan placera hos olika emittenter. Dessa begränsningar styrs med utgångspunkt från placeringspolicyn och utifrån gällande skuldtekniska regler.

Bolaget har inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som är nedskrivna. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna. Bolaget har inte några finansiella tillgångar som har ett nedskrivningsbehov eller är oreglerade.

De av bolagets tillgångar som är exponerade för motpartsrisk utgörs väsentligen av tillgodohavanden på bankkonton samt återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar.

LF Dalarnas köper all återförsäkring genom Länsförsäkringar AB, och länsförsäkringsgruppen har ett antal interna återförsäkringspooler där länsförsäkringsbolagen återförsäkrar varandra. Varje återförsäkringspool köper dessutom externt återförsäkringskydd för att täcka stora skador.

För att begränsa motpartsrisken avseende återförsäkring har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet är att återförsäkringsgivare ska ha lägst A-rating enligt Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och lägst BBB-rating på övrig affär. I detta avseende är en affär med lång avvecklingstid som beräknas ha en längre avvecklingstid än fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare. LF Dalarnas har på balansdagen en återförsäkringsfordran om 428 Mkr (420) avseende återförsäkrarens andel av oreglerade skador.

Kreditbetyg	Andel 2023	Andel 2022
AA	50,2 %	24,9 %
A	45,4 %	71,0 %
Lägre	3,6 %	3,3 %
Saknar rating	0,8 %	0,8 %

Tabellen ovan visar hur Länsförsäkringsgruppens återförsäkringsfordringar fördelas utifrån S&P kreditvärdering.

AFFÄRSRISK

Affärsrisk omfattar risk för förluster till följd av affärsstrategier och affärsbeslut som visar sig vara missriktade, konkurrenters åtgärder, omvärldsförändringar och negativa rykten om bolaget, liksom en oväntad nedgång i intäkter från exempelvis volymminskningar.

Affärsrisk hanteras på styrelse- och ledningsnivå genom analyser och beslut dels inför strategiska vägval om inriktningen av verksamheten, dels i den årliga egna risk och solvensanalysen samt affärsplaneringsprocessen och då utvecklingen på marknaden så kräver. De specifika affärsriskerna som vid var tid bedöms som viktigast följs fortlöpande upp på ledningsnivå.

LIKVIDITETSRISK INKLUSIVE FINANSIERINGSRISK

Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk är risken för att egna åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel eller för att de kan fullgöras endast genom upplåning till avsevärt högre kostnad än normalt eller genom avyttring av tillgångar till underpris.

För LF Dalarnas är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller. Bolaget har som riktlinje allt alltid ha en likviditet (kassa och bankmedel) som uppgår till minst 7 procent av totala ränteportföljen. Utöver detta finns alltid möjlighet att med några dagars varsel göra betydligt större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar.

OPERATIV RISK

Operativ risk är risk för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. I processen för hantering och kontroll av operativa risker ingår identifiering, mätning, övervakning, hantering och rapportering.

Analyser av operativ risk genomförs årligen i verksamheten. Operativa risker identifieras, potentiella konsekvenser värderas och sannolikheter att risker inträffar bedöms. För väsentliga risker utarbetas handlingsplaner som följs upp regelbundet. Bolagets kontinuitetsplan uppdateras och fastställs årligen. Inträffade incidenter registreras och rapporteras till styrelsen kvartalsvis. Incidentrapporteringen används också kontinuerligt som input i riskidentifieringsarbetet.

Uppföljning och kontroller genomförs i syfte att styra verksamheten i enlighet med god intern styrning och kontroll. De största riskerna och mest väsentliga kontrollerna i bolagets affärskritiska processer kategoriseras som nyckelkontroller, vilka dokumenteras och rapporteras till styrelsen kvartalsvis.

RISKER I ÖVRIG VERKSAMHET

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Liv respektive Länsförsäkringar Banks räkning. Som ersättning för detta erhåller LF Dalarnas en provision.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget skall ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att LF Dalarnas skall stå för 80 procent av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Det finns dock en begränsning i avtalet som innebär att bolagets ansvar maximalt kan uppgå till de framtida ackumulerade provisionsersättningarna från banken.

NOT 3 PREMIEINKOMST

	2023	2022
Direkt försäkring i Sverige	1 622 422	1 522 234
Mottagen återförsäkring	93 981	84 410
Summa premieinkomst	1 716 403	1 606 644

NOT 4 KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD FRÅN FINANSRÖRELSEN

	2023	2022
Överförd kapitalavkastning	118 005	30 242
<i>Räntesatser, procent</i>		
Avsättningar för trafikförsäkringar och mottagen återförsäkring med lång avvecklingstid	1,95 %	2,47 %
Avsättningar för olycksfallsförsäkringar med lång avvecklingstid	2,01 %	2,37 %
Avsättningar för försäkring med kort avvecklingstid	4,03 %	2,02 %

I den direkta försäkringen har den överförda kapitalavkastningen beräknats på halva premieintäkten samt på årets medelvärde av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador, efter avgiven återförsäkring.

NOT 5 UTBETALDA FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrares andel		Försäkringsersättningar f.e.r.	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Utbetalda försäkringsersättningar	-1 325 794	-1 016 344	68 808	8 354	-1 256 986	-1 007 991
Driftskostnader för skadereglering	-137 020	-121 055	-	-	-137 020	-121 055
Summa utbetalda försäkringsersättningar	-1 462 814	-1 137 399	68 808	8 354	-1 394 006	-1 129 046

NOT 6 DRIFTSKOSTNADER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Funktionsindelade				
Anskaffningskostnader	-155 418	-148 710	-155 418	-148 710
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	1 624	4 531	-1 624	4 531
Administrationskostnader*	-102 582	-102 872	-102 582	-102 872
Provisioner i avgiven försäkring	-1 179	-1 333	-1 179	-1 333
Summa driftskostnader*	-257 555	-248 384	-257 555	-248 385
<i>Totala driftskostnader före funktionsindelning</i>				
Kostnadsslagsindelade				
Personalkostnader	-396 499	-374 123	-396 499	-374 123
Lokalkostnader	-19 461	-14 689	-19 461	-14 689
Avskrivningar*	-5 423	-5 769	-5 423	-5 770
Övrigt (inkl. provisioner i mott ÅF)	-210 673	-188 237	-210 673	-188 237
Summa totala driftskostnader*	-632 056	-582 819	-632 056	-582 819
Avgår				
Driftskostnader i kapitalförvaltningen	-13 384	-13 556	-13 384	-13 556
Skaderegleringskostnader (not B i resultatanalysen)	-137 020	-121 055	-137 020	-121 055
Kostnader förmedlad affär	-224 096	-199 824	-244 096	-199 824
Summa avgående poster	-374 500	-334 434	-374 500	-334 434
Driftskostnader*	-257 556	-248 384	-257 556	-248 385

* Bolaget tillämpar Lagbegränsad IFRS samt IFRS 9 i koncernen och moderbolaget från och med 1 januari 2023. Jämförelseinformation har räknats om på det sätt som beskrivs i not 1 Redovisningsprinciper.

NOT 7 ÖVRIGA TEKNISKA KOSTNADER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Premier TFF	11 351	12 164	11 351	12 164
Skadekostnader TFF	-16 983	-19 111	-16 983	-19 111
Driftskostnader TFF	-681	-445	-681	-445
Ränteutgifter TFF	1 721	-461	1 721	-461
Totalt resultat TFF	-4 592	-7 853	-4 592	-7 853

Ansvarsförbindelse

Av trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen följer att försäkringsbolag som meddelar trafikförsäkring i Sverige är skyldiga att vara medlemmar i Trafikförsäkringsföreningen (TFF). Av reglerna följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten i TFF. Detta hanteras genom att det årliga nettounderskottet för TFF fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolymer för trafikförsäkring genom en årlig avräkning som fastställs av TFFs stämma. Av det solidariska ansvaret följer att det enskilda medlemsbolaget kan ha en eventuell tillkommande förpliktelse gentemot TFF i det fall något annat medlemsbolag inte kan fullgöra sina egna förpliktelser eller i det fall de reserver för oreglerade skador som hålls av TFF:en visar sig otillräckliga. Då en eventuell förpliktelse kan bero på en mängd olika variabler och situationer så är den i princip omöjlig att bestämma till ett storleksmässigt belopp.

NOT 8 KAPITALAVKASTNING, INTÄKTER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Hysesintäkter från byggnader och mark	4 226	3 924	4 226	3 924
Utdelning på aktier och andelar	82 343	147 398	19 267	8 817
Utdelning på aktier och andelar i intresseföretag	-	-	63 076	133 605
<i>Ränteutgifter m.m.</i>				
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	6 687	3 477	6 637	3 469
Valutakursvinst, brutto	6 071	9 762	6 071	9 762
<i>Realisationsvinster</i>				
- aktier och andelar	248 855	115 124	248 855	115 124
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	6 191	34 409	6 191	34 409
Summa kapitalavkastning, intäkter	354 373	314 094	354 323	309 110

NOT 9 KAPITALAVKASTNING, KOSTNADER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Driftskostnader för byggnader och mark	-11 272	-12 515	-11 272	-12 515
Kapitalförvaltningskostnader	-13 384	-13 556	-13 384	-13 556
<i>Räntekostnader</i>				
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	-1	-4	-1	-4
Valutakursförlust, brutto	-14 066	-5 897	-14 066	-5 897
<i>Realisationsförlust</i>				
- aktier och andelar	-13 599	-29 138	-13 599	-29 138
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	-18 241	-27 612	-18 241	-27 612
- fastigheter	-765	-	-765	-
Summa kapitalavkastning, kostnader	-71 328	-88 722	-71 328	-88 722

NOT 10 OREALISERADE VINSTER OCH FÖRLUSTER PÅ PLACERINGSTILLGÅNGAR

	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Orealiserade vinster				
- byggnader och mark	-	2 009	-	1 500
- aktier och andelar i intresseföretag*	-	-	63 993	43 723
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	84 902	-	84 902	-
- derivat	28 145	-	28 145	-
Summa orealiserade vinster	113 047	2 009	177 040	45 223
Orealiserade förluster				
- byggnader och mark	-3 985	-	-3 985	-
- aktier och andelar*	-262 984	-189 348	-219 473	-50 759
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-71 295	-	-71 295
Summa orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	-266 969	-260 641	-223 458	-112 054

Koncernen 2023	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet			Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat			Summa redovisat värde	Summa
	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Eget kapital-instrument	Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	Eget kapital-instrument			
Finansiella tillgångar								
Aktier och andelar i intresseföretag	-	-4 129	-	-	97 231	-	93 102	93 102
Aktier och andelar*	-	-46 645	-	-	-	-	-46 645	-46 645
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	75 141	-	-	-	-	-	-
Derivat	29 189	-	-	-	-	-	29 189	29 189
Övriga tillgångar	-	-	4 737	-	-	-	4 737	4 737
Summa finansiella tillgångar	29 189	24 367	4 737	-	97 231	-	155 524	155 524

Moderbolaget 2023	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet			Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat			Summa redovisat värde	Summa
	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Eget kapital-instrument	Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	Eget kapital-instrument			
Finansiella tillgångar								
Aktier och andelar i koncernföretag	-	-133 222	-	-	-	-	-133 222	-133 222
Aktier och andelar i intresseföretag*	-	-4 129	-	-	97 231	-	93 102	93 102
Aktier och andelar*	-	194 081	-	-	-	-	194 081	194 081
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	75 141	-	-	-	-	-	-
Derivat	29 189	-	-	-	-	-	29 189	29 189
Övriga tillgångar	-	-	4 688	-	-	-	4 688	4 688
Summa finansiella tillgångar	29 189	131 871	4 688	-	97 231	-	262 979	262 979

Koncernen 2022	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet			Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat			Summa redovisat värde	Summa
	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Eget kapital-instrument	Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	Eget kapital-instrument			
Finansiella tillgångar								
Aktier och andelar i intresseföretag	-	3 213	-	-	174 114	-	177 327	177 327
Aktier och andelar*	-	-127 214	-	-	-	-	-127 214	-127 214
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-62 282	-	-	-	-	-62 282	-62 282
Derivat	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga tillgångar	-	-	145	-	-	-	145	145
Summa finansiella tillgångar	-	-186 283	145	-	174 114	-12 024	-12 024	-12 024

Moderbolaget 2022	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet			Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat			Summa redovisat värde	Summa
	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Eget kapital-instrument	Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	Eget kapital-instrument			
Finansiella tillgångar								
Aktier och andelar i koncernföretag	-	179 133	-	-	-	-	179 133	179 133
Aktier och andelar i intresseföretag*	-	3 213	-	-	174 114	-	177 327	177 327
Aktier och andelar*	-	-129 012	-	-	-	-	-129 012	-129 012
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-62 282	-	-	-	-	-62 282	-62 282
Derivat	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga tillgångar	-	-	137	-	-	-	137	137
Summa finansiella tillgångar	-	-8 948	137	-	174 114	165 303	165 303	165 303

	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Övriga intäkter, förmedlad affär				
Liv	51 162	46 218	51 162	46 218
Bank	186 917	121 987	186 917	121 987
Länsförsäkringar Fastighetsförmedling	4 112	4 362	4 112	4 362
Agria	2 485	2 333	2 485	2 333
Gemensam Kundservice	65 407	57 001	65 407	57 001
Övrigt	5 289	-	5 289	-
Summa övriga intäkter	315 371	231 900	315 371	231 900
Övriga kostnader, förmedlad affär				
Liv	-38 138	-36 364	-38 138	-36 364
Bank	-115 656	-102 531	-115 656	-102 531
Länsförsäkringar Fastighetsförmedling	-3 822	-4 001	-3 822	-4 001
Agria	-2 242	-2 125	-2 242	-2 125
Gemensam Kundservice	-71 966	-62 741	-71 966	-62 741
Övrigt	-3 702	-	-3 702	-
Summa övriga kostnader	-235 526	-207 761	-235 526	-207 761
Summa övriga intäkter och kostnader	79 845	24 139	79 845	24 139

	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Aktuell skatt				
Periodens skattekostnad	-10	-2	0	0
Summa aktuell skatt	-10	-2	0	0
Uppskjuten skattekostnad				
Uppskjuten skatt på orealiserade vinster och förluster	-33 693	42 258	-11 540	61 735
Uppskjuten skatt avseende pensionskostnader	-382	-840	-382	-840
Uppskjuten skattekostnad avseende aktiverat värde i underskottsavdrag	-9 231	1 629	-9 231	603
Uppskjuten skatt till följd av ändrad redovisningsprincip	8 091	-	-	-
Summa uppskjuten skattekostnad*	-35 214	43 047	-21 153	61 497
Totalt redovisad skattekostnad	-35 224	43 045	-21 153	61 497
Avstämning av effektiv skatt				
Redovisat resultat före skatt	158 446	119 645	50 860	25 097
Skatt enligt gällande skattesats 20,6% (20,6)	-32 640	-24 648	-10 477	-5 170
<i>Skatteeffekt av:</i>				
- ej avdragsgilla kostnader	-2 194	-2 025	-2 194	-2 025
- ej skattepliktiga intäkter erhållna utdelningar	12 994	28 548	12 994	27 523
- ej skattepliktiga resultat på orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångar	-11 540	61 735	-11 540	61 735
- ej bokförda avdragsgilla kostnader	-3 734	661	-3 734	661
- ej bokförda skattepliktiga intäkter på obeskattade reserver	-8 598	-4 563	-8 598	-4 563
- ej bokförda skattepliktiga intäkter	11 960	-835	11 960	-835
- bokförda kostnader som inte ska dras av	-9 562	-15 827	-9 562	-15 827
- förändrad redovisningsprincip*	8 091	-	-	-
Redovisad skattekostnad*	-35 224	43 045	-21 153	61 497
Gällande skattesats	20,6 %	20,6 %	20,6 %	20,6 %
Effektiv skattesats	22,6 %	-36,0 %	41,6 %	-245,0 %

	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Uppskjuten skatt				
<i>Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader</i>				
Placeringstillgångar	161 351	145 580	158 249	146 709
Immateriella tillgångar	0	0	-	-
Obeskattade reserver	290 534	277 895	-	-
Skattemässiga avskrivningar fastigheter	18 943	18 282	18 943	18 282
Underskottsavdrag	0	-156	0	-156
Övriga temporära skillnader	-1 623	-1 344	-1 599	-1 320
Summa avsättning för skatter	469 205	440 257	175 593	163 515

* Bolaget tillämpar Lagbegränsad IFRS samt IFRS 9 i koncernen och moderbolaget från och med 1 januari 2023. Jämförelseinformation har räknats om på det sätt som beskrivs i not 1 Redovisningsprinciper.

NOT 14 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Koncernen	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	15 888	38 354
Årets utrangeringar	-	-22 466
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	15 888	15 888
Ingående ackumulerat avskrivningar	-15 888	-24 875
Årets avskrivningar enligt plan	-	-3 370
Årets utrangeringar	-	12 356
Utgående ackumulerade avskrivningar	-15 888	-15 888
Summa immateriella tillgångar	0	0

Posten har avsett övertagande av Olycksfalls- och sjukförsäkring för vuxna "OSV" beståndet 2017-01-01 och utvecklingskostnader för försäkringssystemet EttSAK, 2019-01-01. Ovanstående poster har avskrivits eller utranterats i sin helhet.

NOT 15 BYGGNADER OCH MARK

Byggnader och mark värderas till verkligt värde och utgörs av rörelsefastigheter. Värdering av byggnader och mark baseras på antaganden och bedömningar och kategoriseras därför som nivå 3 i värderingshierarkin. Se redovisningsprinciperna för information om klassificering av fastigheter samt värderingsmetod.

Marknadsvärde Rörelsefastigheter	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Redovisat värde vid årets ingång	281 800	280 300	281 800	174 190
Förvärv av fastigheter	-	-	-	-
Investeringar i beståndet	-	-	-	-
Avyttringar och utrangeringar	-7 500	-	-7 500	-
Orealiserade värdeförändringar	-4 000	-9 059	-4 000	107 610
Omklassificeringar	-	10 559	-	-
Redovisat värde vid årets utgång	270 300	281 800	270 300	281 800

Omvärderingsmetod

Fastigheter har värderats av externt värderingsföretag. Verligt värde har beräknats med användandet av en ortsprismetod och avkastningsbaserad kassaflödesmetod per senaste års-sifte. I värdet ingår två fritidsfastigheter som också har värderats externt. Dessutom ingår en förrådslokal i som har värderats internt. Under året har en fastighet avyttrats.

Rörelsefastigheter

Antagande vid värdering till verkligt värde	2023	2022
Aktuell hyresintäkt/marknadshyra	22 578/23 337	21 526/22 116
Kalkylränta vid diskontering, procent	8,4-9,1	8,1-9,1
Direktavkastningskrav, procent	6,3-7,0	5,4-6,8

NOT 16 MATERIELLA TILLGÅNGAR

	2023	2022
<i>Ack. anskaffningsvärden för maskiner, kontors- och fastighetsinventarier</i>		
Vid årets början	96 137	64 476
Nyanskaffningar	7 398	34 024
Avyttringar och utrangeringar	-16 260	-2 363
Vid årets slut	87 275	96 137
Akkumulerade avskrivningar enligt plan		
Vid årets början	-39 733	-35 774
Årets avskrivning enligt plan	-5 423	-5 770
Avyttringar och utrangeringar	16 260	1 811
Vid årets slut	-28 896	-39 733
Summa materiella tillgångar	58 379	56 404

NOT 17 AKTIER OCH ANDELAR I KONCERNFÖRETAG**Moderbolaget**

Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag, org. nr. 556683-6044, 1 000 aktier, ägarandel 100 procent.

Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag 2, org. nr. 559206-0890, 500 aktier, ägarandel 100 procent.

	2023	2022
Akkumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	990 304	834 342
Aktieägartillskott	142 723	360 793
Återbetalt aktieägartillskott	-	-204 831
Vid årets slut	1 133 027	990 304
Uppskrivning	140 345	140 345
Akkumulerade värdejusteringar		
Vid årets början	1 773 170	1 594 037
Värdejustering	-138 173	179 133
Vid årets slut	1 634 997	1 773 170
Totalt värde aktier och andelar i koncernföretag	2 908 369	2 903 819
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag	2 908 286	2 898 817
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag 2	83	5 002
Totalt värde aktier och andelar i koncernföretag	2 908 369	2 903 819

Koncernen

PE Secondary PE Investments S.A., reg. nr. B187873, 175 439 aktier, ägarandel 35,1 procent. Länsförsäkringar AB, org nr 556549-7020, 714 347 aktier, ägarandel 6,9 procent.

Samarbetet inom länsförsäkringsgruppen och för gruppen gemensamma styrningsfrågor regleras i ett antal strategi- och styrdokument. Ett av dessa styrdokument är det så kallade konsortieavtalet där länsförsäkringsbolagen gemensamt kallas konsortiet. Konsortieavtalet reglerar dels samarbetet mellan länsförsäkringsbolagen, dels länsförsäkringsbolagens ägande av Länsförsäkringar AB. I likhet med övriga länsförsäkringsbolag är LF Dalarnas representerat i konsortiet av bolagets styrelseordförande och vd. Genom konsortiet har LF Dalarnas inflytande över väsentliga beslut som rör Länsförsäkringar AB:s finansiella och operativa strategier och har därmed ett betydande inflytande över Länsförsäkringar AB.

	Koncernen*	
	2023	2022
Redovisat värde vid årets ingång*	2 260 007	2 255 563
Förvärv av intresseföretag		
Erhållen utdelning	-58 125	-133 605
Andel i årets resultat*	139 281	128 086
Andel i övrigt totalresultat	-6 899	9 962
Andra förändringar i intresseföretagets egna kapital	-	-
Avyttring av intresseföretag	-	-
Summa aktier och andelar i intresseföretag*	2 334 264	2 260 007

Finansiell information i sammandrag av koncernens intresseföretag

	Länsförsäkringar AB*		PE Secondary PE Investments S.A	
	2023	2022	2023	2022
Tillgångar	714 809 029	675 677 547	61 634	34 852
Skulder	678 825 010	640 975 302	6 897	-1 254
Eget kapital	35 984 019	34 702 242	54 737	93 770
Årets resultat	2 220 427	2 435 837	-10 184	-8 400
Årets övrigt totalresultat	-108 668	143 084	-	-
Totalresultat	-9 313	-4 312	-10 184	-8 400
Avstämning av redovisade värden				
Nettotillgångar vid årets ingång				
Årets resultat	152 099	166 855	-3 574	-2 984
Årets övrigt totalresultat	-7 444	9 801	-	-
Betalda utdelningar				
Nettotillgångar vid årets utgång	2 464 905	2 377 104	19 213	32 913
Ägarandel i intresseföretag	6,9 %	6,9 %	35,1 %	35,1 %
Redovisat värde vid årets utgång	2 315 058	2 226 409	19 206	33 598
Erhållen utdelning från intresseföretaget	47 861	120 010	10 264	13 594

Specifikation av aktier och andelar i intresseföretag

Företagets namn	Ägarbolag	Organisationsnummer	Säte	Antal aktier och andelar	Ägarandel, %		Röstandel, %		Bokfört värde	
					2023	2022	2023	2022	2023-12-31	2022-12-31
Länsförsäkringar AB*	Dalarnas Försäkringsbolag	502010-9681	Stockholm	714 347	6,90 %	6,90 %	6,90 %	6,90 %	2 315 058	2 226 409
PE Secondary PE Investments S.A	Dalarnas Försäkringsbolag	B187873	Luxemburg	175 439	35,10 %	35,10 %	35,10 %	35,10 %	19 206	33 598
Summa									2 334 264	2 260 007

	Verkligt värde		Anskaffningsvärde	
	2023	2022	2023	2022
Moderbolaget	2 883 536	2 789 023	2 338 055	2 190 501
Koncernen	5 791 275	5 687 309	3 611 883	3 321 606

LF Dalarnas har per 2023-12-31 ett utestående investeringsåtagande om 308,2 Mkr (334,8).

* Inom not 1 framgår detaljer gällande retroaktiv omräkning till följd av ändrad redovisningsprincip.

NOT 20 OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

Koncernen	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2023	2022	2023	2022
Svenska staten	158 650	171 669	157 720	184 799
Svenska bostadsinstitut	191 984	207 882	188 743	214 921
Övriga utländska emittenter, räntefonder	940 677	1 000 440	853 823	974 148
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 291 311	1 379 991	1 200 286	1 373 869
<i>varau noterade värdepapper</i>	<i>1 291 311</i>	<i>1 379 991</i>	<i>1 200 286</i>	<i>1 373 869</i>
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden*	350 634	379 551	259 609	373 429
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde understiger nominella värden*	-	-	-	-
Förfallostruktur				
Mindre än ett år	-	-	-	-
Mellan 1 och 5 år	1 291 311	1 379 991	1 200 286	1 373 869
Över 5 år	-	-	-	-
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 291 311	1 379 991	1 200 286	1 373 869

Moderbolaget	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2023	2022	2023	2022
Svenska staten	158 650	171 669	157 720	184 799
Svenska bostadsinstitut	191 984	207 882	188 743	214 921
Övriga utländska emittenter	940 677	1 000 440	853 823	974 148
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 291 311	1 379 991	1 200 286	1 373 869
<i>varau noterade värdepapper</i>	<i>1 291 311</i>	<i>1 379 991</i>	<i>1 200 286</i>	<i>1 373 869</i>
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden*	350 634	379 551	259 609	373 429
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde understiger nominella värden*	-	-	-	-
Förfallostruktur				
Mindre än ett år	-	-	-	-
Mellan 1 och 5 år	1 291 311	1 379 991	1 200 286	1 373 869
Över 5 år	-	-	-	-
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 291 311	1 379 991	1 200 286	1 373 869

* Räntefonder ej medräknat, nominellt värde erhålls ej.

NOT 21 DERIVAT

Placeringsstillgångar	Verkligt värde		Bokfört värde	
	2023	2022	2023	2022
Valutaterminer*	28 145	-	28 145	-
Summa derivat	28 145	-	28 145	-
Skulder				
Valutaterminer	-	-	-	-
Summa derivat	-	-	-	-

*Bolagens valutaterminer utgörs av OTC-derivat. Inga säkerheter har mottagits från motparten per balansdagen.

Förfallostruktur: terminer	Verkligt värde		Bokfört värde	
	2023	2022	2023	2022
Mindre än ett år	28 145	-	28 145	-
Mellan 1 och 5 år	-	-	-	-
Över 5 år	-	-	-	-
Summa terminer	28 145	-	28 145	-

Valutaterminer, fördelat på valuta	Verkligt värde		Nominellt värde	
	2023	2022	2023	2022
EUR/SEK-terminer	9 393	-	-	-
USD/SEK-terminer	18 752	-	-	-
Summa terminer	28 145	-	-	-

Koncernen 2023	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat			Verkligt värde
	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Eget kapital-instrument	Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	Eget kapital-instrument	Summa redovisat värde	
<i>Tillgångar</i>							
Aktier och andelar i intresseföretag	-	19 206	-	-	-	19 206	19 206
Aktier och andelar	-	5 791 275	-	-	-	5 791 275	5 791 275
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	1 291 311	-	-	-	1 291 311	1 291 311
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	1 223	-	-	1 223	1 223
Derivat	-	-	28 145	-	-	28 145	28 145
Övriga fordringar*	-	-	187 619	-	-	187 619	187 619
Upplupna intäkter*	-	-	133 484	-	-	133 484	133 484
Likvida medel	-	-	119 078	-	-	119 078	119 078
Summa finansiella tillgångar	-	7 101 792	469 549	-	-	7 571 340	7 571 340
Byggnader och mark	-	-	-	-	-	270 300	270 300
Summa tillgångar	-	7 101 792	469 459	-	-	7 841 640	7 841 640

Koncernen 2023	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	Summa redovisat värde	Verkligt värde
<i>Skulder</i>						
Övriga skulder*	-	-	-	114 222	114 222	114 222
Upplupna kostnader*	-	-	-	200 909	200 909	200 909
Summa finansiella skulder	-	-	-	315 131	315 131	315 131
Övriga icke finansiella skulder						
Summa skulder	-	-	-	315 131	315 131	315 131

Det redovisade värdet på tillgångar klassificerade som Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde samt skulder klassificerade som Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde utgörs av en rimlig approximation av verkligt värde utifrån tillgångarnas och skuldernas anskaffningsvärden då dessa tillgångar och skulder har korta löptider.

* Avser den del av posten som utgör finansiella tillgångar och finansiella skulder. Resterande del ligger under posten "Övriga icke finansiella tillgångar" samt "Övriga icke finansiella skulder".

Koncernen 2022	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat			
	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Eget kapital-instrument	Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	Eget kapital-instrument	Summa redovisat värde	Verkligt värde
<i>Tillgångar</i>							
Aktier och andelar intresseföretag	-	33 598	-	-	-	33 598	33 598
Aktier och andelar	-	5 687 309	-	-	-	5 687 309	5 687 309
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	1 379 991	-	-	-	1 379 991	1 379 991
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	272	-	-	272	272
Derivat	-	-	-	-	-	-	-
Övriga fordringar*	-	-	138 220	-	-	138 220	138 220
Upplupna intäkter*	-	-	132 768	-	-	132 768	132 768
Likvida medel	-	-	143 458	-	-	143 458	143 458
Summa finansiella tillgångar		7 100 898	414 719			7 515 617	7 515 617
Byggnader och mark	-	-	-	-	-	281 800	281 800
Summa tillgångar	-	7 100 898	414 719	-	-	7 797 417	7 797 417

Koncernen 2022	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde		Summa redovisat värde	Verkligt värde
<i>Skulder</i>						
Övriga skulder*	-			216 572	216 572	216 572
Upplupna kostnader*	-			170 794	170 794	170 794
Summa finansiella skulder	-			387 366	387 366	387 366
Övriga icke finansiella skulder	-			-	-	-
Summa skulder	-			387 366	387 366	387 366

Det redovisade värdet på tillgångar klassificerade som Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde samt skulder klassificerade som Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde utgörs av en rimlig approximation av verkligt värde utifrån tillgångarnas och skuldernas anskaffningsvärden då dessa tillgångar och skulder har korta löptider.

* Avser den del av posten som utgör finansiella tillgångar och finansiella skulder. Resterande del ligger under posten "Övrigt icke finansiella tillgångar" smt "Övriga icke finansiella skulder".

Moderföretaget 2023	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat			
	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Eget kapital-instrument	Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	Eget kapital-instrument	Summa redovisat värde	Verkligt värde
<i>Tillgångar</i>							
Aktier och andelar i koncernföretag	2 908 369	-	-	-	-	2 908 369	2 908 369
Aktier och andelar i intresseföretag	19 206	-	-	-	-	19 206	19 206
Aktier och andelar	2 883 536	-	-	-	-	2 883 536	2 883 536
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 291 311	-	-	-	-	1 291 311	1 291 311
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	1 223	-	-	1 223	1 223
Derivat	-	-	28 145	-	-	28 145	28 145
Övriga fordringar*	-	-	187 619	-	-	187 619	187 619
Upplupna intäkter*	-	-	133 484	-	-	133 484	133 484
Likvida medel	-	-	118 498	-	-	118 498	118 498
Summa finansiella tillgångar	7 102 422	-	468 969	-	-	7 571 391	7 571 391
Byggnader och mark	-	-	-	-	-	270 300	270 300
Summa tillgångar	7 102 422	-	468 969	-	-	7 841 691	7 841 691

Moderföretaget 2023	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	Summa redovisat värde	Verkligt värde
	<i>Skulder</i>					
Depåer från återförsäkrare	-	-	-	-	-	-
Derivat	-	-	-	-	-	-
Övriga skulder*	-	-	-	-	110 934	110 934
Upplupna kostnader*	-	-	-	-	200 909	200 909
Summa finansiella skulder	-	-	-	-	311 843	311 843
Övriga icke finansiella skulder	-	-	-	-	-	-
Summa skulder	-	-	-	-	311 843	311 843

Det redovisade värdet på tillgångar klassificerade som Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde samt skulder klassificerade som Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde utgörs av en rimlig approximation av verkligt värde utifrån tillgångarnas och skuldernas anskaffningsvärden då dessa tillgångar och skulder har korta löptider.

* Avser den del av posten som utgör finansiella tillgångar och finansiella skulder. Resterande del ligger under posten "Övriga icke finansiella tillgångar" samt "Övriga icke finansiella skulder".

Moderföretaget 2022	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat			
	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Eget kapital-instrument	Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	Skuldinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	Eget kapital-instrument	Summa redovisat värde	Verkligt värde
<i>Tillgångar</i>							
Aktier och andelar i koncernföretag	2 903 819	-	-	-	-	2 903 819	2 903 819
Aktier och andelar i intresseföretag	33 598	-	-	-	-	33 598	33 598
Aktier och andelar	2 783 033	-	-	-	-	2 783 033	2 783 033
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 379 991	-	-	-	-	1 379 991	1 379 991
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	-	-	-	-	-
Derivat	-	-	272	-	-	272	272
Övriga fordringar*	-	-	138 220	-	-	138 220	138 220
Upplupna intäkter*	-	-	132 768	-	-	132 768	132 768
Likvida medel	-	-	137 975	-	-	137 975	137 975
Summa finansiella tillgångar	7 100 441	-	409 236	-	-	7 509 677	7 509 677
Byggnader och mark	-	-	-	-	-	281 800	281 800
Summa tillgångar	7 100 441	-	409 236	-	-	7 791 477	7 791 477

Moderföretaget 2022	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde		Summa redovisat värde	Verkligt värde
<i>Skulder</i>							
Depåer från återförsäkrare	-	-	-	-	-	-	-
Derivat	-	-	-	-	-	-	-
Övriga skulder*	-	-	-	-	-	210 619	210 619
Upplupna kostnader*	-	-	-	-	-	170 794	170 794
Summa finansiella skulder	-	-	-	-	-	381 413	381 413
Övriga icke finansiella skulder	-	-	-	-	-	-	-
Summa skulder	-	-	-	-	-	381 413	381 413

Det redovisade värdet på tillgångar klassificerade som Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde samt skulder klassificerade som Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde utgörs av en rimlig approximation av verkligt värde utifrån tillgångarnas och skuldernas anskaffningsvärden då dessa tillgångar och skulder har korta löptider.

* Avser den del av posten som utgör finansiella tillgångar och finansiella skulder. Resterande del ligger under posten "Övriga icke finansiella tillgångar" samt "Övriga icke finansiella skulder".

I nedanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestäms för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestäms görs utifrån följande tre nivåer:

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden värderas aktier och andelar enligt nedanstående:

LFAB-aktien: Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB har i moderbolaget värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde och enligt kapitalandelsmetoden i koncern. Det förekommer transaktioner i Länsförsäkringarsfären. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet aktiernas verkliga värde.

Länsförsäkringar PE Secondary: Substansvärde för aktien beräknas utifrån att underliggande fonder värderas enligt följande: förvaltarnas senaste rapporterade NAV för respektive fond, de europeiska förvaltarna använder sig av fair value enligt IPEV Valuation Guidelines och de amerikanska förvaltarna använder sig utav US GAAP där fair value definieras i ASC Topic 820, justerat för efterföljande kassaflöden från Länsförsäkringar PE Secondary till fonderna respektive utbetalningar från fonderna till Länsförsäkringar PE Secondary. De parametrar som påverkar om värdet på aktierna ökar/minskar i Länsförsäkringar PE Secondary är dels, i vissa bolag som använder diskonterade kassaflödesmodellen för värdering av bolaget, om framtida vinstmarginaler förändras eller om räntan som används för diskontering förändras. I bolag som använder en multipelvärdering så påverkas värdet av förändringar i de multiplar som används men även av förändringar i de underliggande faktorerna i jämförbara bolag. Utöver detta så påverkas aktiekursen i Länsförsäkringar PE Secondary av förändringar i valutakursen på USD och EUR.

Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag (DFF) äger andelar i fastighetsbolag som i sin tur bokförs till verkligt värde. Värdet på aktierna i Humlegården och Lansa beräknas som ett substansvärde vilket består av respektive concerns egna kapital plus övervärdet i fastigheter. Övervärdet är lika med fastigheternas marknadsvärde minus koncernmässigt bokfört värde korrigerat för latent skatt, vilket är den värderingsmetod som bäst avspeglar värdet på DFF AB. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag och dessa görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas. Den största negativa påverkan på värderingen av fastigheterna är en ökning av avkastningskravet. Direktavkastningskravet för Humlegården ligger i spannet 3,6–6,2 procent med medelvärdet 4,4 procent. Direktavkastningskravet för Lansa ligger i spannet 3,9–4,1 procent med medelvärdet 4,0 procent. DFF AB äger även andelar i ett skogsbolag som i sin tur bokförs till verkligt värde. Värdet på aktierna i Hällefors Tierps Skogar AB beräknas till ett medelvärde av en ortprisivärdering (observerade priser vid försäljning av skogsfastigheter) och en avkastningsvärdering (diskonterat värde av framtida avverkningar).

Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag 2 består endast av likvida medel.

Övriga fastigheter har värderats av externt värderingsföretag som har tagit hänsyn till marknadsinformation och fastigheternas kassaflöde. De parametrar som främst påverkar värdet på fastigheterna är förändring i avkastningskravet och eventuell uppkomst av vakanser. Direktavkastningskravet ligger i spannet 2,0–2,2 procent med medelvärdet 2,0 procent. LF Dalarnas gör i vart och ett av fallen en bedömning av rimligheten i värdet och tar in underliggande värden i de innehav där så är möjligt. Där detta inte är möjligt finns en löpande kontakt med styrelsen i respektive bolag för att säkerställa riktigheten i värderingen av tillgångarna. Om misstankar finns att värdena i något av innehaven skulle vara inkorrekta så förmedlas detta till styrelsen som för detta vidare till respektive bolag.

Koncernen	2023				2022			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa redovisat värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa redovisat värde
<i>Tillgångar</i>								
Aktier och andelar	2 876 977	-	2 914 298	5 791 275	2 777 500	-	2 909 809	5 687 309
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 291 311	-	-	1 291 311	1 379 991	-	-	1 379 991
Övriga tillgångar	-	-	-	-	-	-	-	-
Derivat	-	28 145	-	28 145	-	-	-	-
Skulder								
Moderbolaget	2023				2022			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa redovisat värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa redovisat värde
<i>Tillgångar</i>								
Aktier och andelar i koncernföretag	-	-	2 334 264	2 334 264	-	-	2 299 286	2 299 286
Aktier och andelar i intresseföretag	-	-	2 908 369	2 908 369	-	-	2 903 819	2 903 819
Aktier och andelar	2 877 606	-	5 929	2 883 535	2 783 033	-	5 990	2 789 023
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 291 311	-	-	1 291 311	1 379 991	-	-	1 379 991
Övriga tillgångar	-	-	-	-	-	-	-	-
Derivat	-	28 145	-	28 145	-	-	-	-
Skulder								

Förändring nivå 3

Koncernen	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Ingående balans 2022-01-01	2 576 945	-	-	2 576 945
Överfört från nivå 3	-	-	-	-
Överfört till nivå 3	-	-	-	-
Anskaffningsvärde förvärv	155 962	-	-	155 962
Försäljningslikvid vid försäljning	-	-	-	-
Vinster och förluster som redovisats i årets resultat	176 902	-	-	176 902
Vinster och förluster som redovisats i övrigt totalresultat	-	-	-	-
Utgående balans 2022-12-31	2 909 809	-	-	2 909 809
Orealiserade vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen	176 902	-	-	176 902
Ingående balans 2023-01-01	2 909 809	-	-	2 909 809
Överfört från nivå 2 till 3	-	-	-	-
Anskaffningsvärde förvärv	144 339	-	-	144 339
Försäljningslikvid vid försäljning	-5	-	-	-5
Vinster och förluster som redovisats i årets resultat	-139 845	-	-	-139 845
Vinster och förluster som redovisats i övrigt totalresultat	-	-	-	-
Utgående balans 2023-12-31	2 914 298	-	-	2 914 298
Orealiserade vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen	-128 857	-	-	-128 857

Moderbolaget	Aktier och andelar i koncernföretag	Aktier och andelar i intresseföretag	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Ingående balans 2022-01-01	2 568 724	2 255 563	8 222	-	-	4 832 509
Anskaffningsvärde förvärv	155 962	-	-	-	-	155 962
Försäljningslikvid vid försäljning	-	-	-	-	-	-
Vinster och förluster som redovisats i årets resultat	179 133	33 760	-2 232	-	-	210 661
Vinster och förluster som redovisats i övrigt totalresultat	-	9 962	-	-	-	9 962
Utgående balans 2022-12-31	2 903 819	2 299 286	5 990	-	-	5 209 095
Ingående balans 2023-01-01	2 903 819	2 299 286	5 990	-	-	5 209 095
Anskaffningsvärde förvärv	141 627	-	2712	-	-	144 339
Försäljningslikvid vid försäljning	-	-	-5	-	-	-5
Vinster och förluster som redovisats i årets resultat	-137 077	41 877	-2768	-	-	-97 968
Vinster och förluster som redovisats i övrigt totalresultat	-	-6899	-	-	-	-6 899
Utgående balans 2023-12-31	2 908 369	2 334 264	5 929	-	-	5 248 562

Inga överföringar mellan nivåer har skett under året.

NOT 23 ÅTERFÖRSÄKRARES ANDEL AV FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

	2023	2022
Återförsäkrares andel i ingående avsättning för oreglerade skador	420 049	476 008
Återförsäkrares andel av förändring i avsättning för oreglerade skador*	7 889	-55 959
Summa återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	427 938	420 049

NOT 24 FÖRUTBETALDA ANSKAFFNINGSKOSTNADER

Moderbolaget	2023	2022
Föregående års avsättning av förutbetalda anskaffningskostnader	56 006	51 475
Årets avsättning	57 629	56 006
Årets avskrivning	-56 006	-51 475
Summa förutbetalda anskaffningskostnader	57 629	56 006
Anskaffningskostnad med avskrivningstid inom ett år	57 629	56 006

NOT 25 LIKVIDA MEDEL/KASSA OCH BANK

Koncernen	2023	2022
<i>Nedanstående delkomponenter ingår i likvida medel</i>		
Kassa och banktillgodohavanden	119 078	143 458
Summa enligt rapporten över finansiell ställning och enligt rapporten över kassaflöden	119 078	143 458
Beviljad checkkredit uppgick till	-	-
Utnyttjad del av checkkredit	-	-
Moderbolaget	2023	2022
<i>Nedanstående delkomponenter ingår i kassa och bank</i>		
Kassa och banktillgodohavanden	118 498	137 975
Summa enligt balansräkningen och enligt rapporten över kassaflöden	118 498	137 975
Beviljad checkkredit uppgick till	-	-
Utnyttjad del av checkkredit	-	-

NOT 26 EGET KAPITAL**Bundet eget kapital****Reservfond**

Syftet med reservfonden är att spara en del av nettovinsten, som inte går åt, för täckning av balanserad förlust.

Uppskrivningsfond

Posten omfattar belopp som satts av till en uppskrivningsfond enligt bestämmelserna i 4 kap 1-2 § ÅRFL.

Fritt eget kapital**Balanserade vinstmedel**

Utgörs av föregående års fria egna kapital efter en eventuell reservfondsavsättning och efter att eventuell vinstutdelning lämnats. Utgör, tillsammans med årets resultat, summa fritt eget kapital.

Ytterligare information om det egna kapitalet finns i Rapport över förändring i eget kapital.

NOT 27 AVSÄTTNING FÖR EJ INTJÄNADE PREMIER OCH KVARDRÖJANDE RISKER

	2023	2022
<i>Ausättning för ej intjänade premier</i>		
Vid årets början	720 185	695 815
Försäkring tecknad under perioden	1 716 403	1 606 644
Intjänade premier under perioden	-1 671 068	-1 582 274
Andra förändringar	-	-
Vid årets slut	765 520	720 185

NOT 28 AVSÄTTNING FÖR OREGLERADE SKADOR

Ausättning för oreglerade skador	2023			2022		
	Brutto	Återförsäkrares andel	Netto	Brutto	Återförsäkrares andel	Netto
Ingående balans rapporterade skador*	953 688	-171 526	782 162	843 223	-140 736	702 487
Ingående balans inträffade, men ej ännu rapporterade skador*	1 316 768	-248 524	1 068 244	1 439 238	-335 272	1 103 966
IB skadelivräntor	376 238	-	376 238	380 160	-	380 160
Ingående balans avsättning för skaderegleringskostnader*	108 024	-	108 024	96 828	-	96 828
Summa Ingående balans*	2 754 718	-420 050	2 334 668	2 759 449	-476 008	2 283 441
Förväntad kostnad för skador som inträffat under innevarande period	1 608 251	-69 004	1 523 862	1 391 871	153 001	1 544 872
Utbetalt/överfört till försäkringskulder eller andra kortfristiga skulder	-1 462 814	68 808	-1 394 006	-1 137 399	8 354	-1 129 045
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)*	-97 873	-7 693	-105 566	-259 203	-105 395	-364 598
Summa Utgående balans*	2 802 282	-427 939	2 358 958	2 754 718	-420 049	2 334 670
UB rapporterade skador*	1 086 679	-216 205	870 474	953 688	-171 526	782 162
UB inträffade, men ej ännu rapporterade skador*	1 211 550	-211 733	999 817	1 316 768	-248 524	1 068 244
UB skadelivräntor	394 830	-	394 830	376 238	-	376 238
UB avsättning för skaderegleringskostnader*	109 223	-	109 223	108 024	-	108 024

* Inom not 1 framgår detaljer gällande retroaktiv omräkning till följd av ändrad redovisningsprincip avseende att bolaget inte diskonterar avsättning för skador.

NOT 29 AVSÄTTNING FÖR ÅTERBÄRING OCH RABATTER

	2023	2022
Ingående balans återbäring och rabatter	14 534	362 640
Under perioden reglerad återbäring och rabatt	-1 531	-348 106
Årets avsättning för ej förfallen återbäring	-	-
Årets avsättning för återbäring och rabatter	13 003	14 534

NOT 30 AVSÄTTNING FÖR PENSION OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSER

Pensionsförpliktelser	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Avsättning för övriga pensionsförpliktelser	7 763	6 409	7 763	6 409
Summa avsättning för pension och liknande förpliktelser	7 763	6 409	7 763	6 409
Avsättning för åtagande enligt avtal				
Redovisat värde vid periodens ingång	6 409	7 104	6 409	7 104
Avsättningar som gjorts under perioden	1 354	-574	1 354	-574
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-	-121	-	-121
Outnyttjade belopp som har återförts under perioden	-	-	-	-
Redovisat värde vid periodens utgång	7 763	6 409	7 763	6 409
Pensionsförpliktelser			2023	2022
Kostnader för avgiftsbestämda pensionsplaner			22 764	24 222

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Dessa planer är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Bolagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period som de anställda utfört de tjänster avgiften avser. Här redovisas främst avgifter till Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda.

FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS 19, Ersättningar till anställda, att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner. För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt punkt 30 i IAS 19. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planer och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Avsättning för nuvarande vd, till en kapitalförsäkring, uppgår till 7 763 (6 409) Tkr.

NOT 31 ÖVRIGA SKULDER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Leverantörsskulder	11 770	10 811	11 770	10 811
Källskatter	5 314	5 169	5 314	5 169
Premieskatteskuld	36 102	37 819	36 102	37 819
Skuld till dotterbolag	-	-	-	82 289
Ej avropade teckningsrätter Lansa Fastigheter AB	-	82 289	-	-
Skuld till LFAB	32 408	50 225	32 408	50 225
Övriga skulder	28 629	30 259	25 341	24 306
Summa övriga skulder	114 222	216 572	110 934	210 619

NOT 32 ÖVRIGA UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	2023	2022
Förutbetalda premier	162 807	137 439
Semesterlöneskuld	18 850	18 090
Provisioner	1 079	1 002
Sociala kostnader	12 887	12 131
Övrigt	5 286	2 132
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	200 909	170 794

NOT 33 NÄRSTÅENDE

Sammanställning över närståendetransaktioner	År	Försäljning av	Inköp av varor/ tjänster från	Övrigt (utbetald skadeersättning)	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
		tjänster (inbetald försäkringspremie) till närstående				
Koncernen						
<i>Närstående relation</i>						
Intresseföretag						
Länsförsäkringar AB, se not 18	2023	2 223	146 604	-	478	32 408
Länsförsäkringar AB, se not 18	2022	1 769	122 222	-	1 156	1 022

NOT 33 NÄRSTÅENDE

Sammanställning över närståendetransaktioner	År	Försäljning av	Inköp av varor/ tjänster från	Övrigt (utbetald skadeersättning)	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
		tjänster (inbetald försäkringspremie) till närstående				
Moderbolaget						
<i>Närstående relation</i>						
Dotterföretag						
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag, se not 17	2023	-	-	-	-	-
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag, se not 17	2022	-	-	-	-	82 289
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag 2, se not 17	2023	-	-	-	-	-
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag 2, se not 17	2022	-	-	-	-	-

De 23 länsförsäkringsbolagen har valt att organisera den gemensamma verksamheten i Länsförsäkringar AB-koncernen. Länsförsäkringar AB har fått i uppdrag av länsförsäkringsbolagen att bedriva verksamhet inom områden där storskalighet är en avgörande konkurrensfördel och att tillhandahålla sådan service till länsförsäkringsbolagen, som av effektivitetsskäl ska produceras och tillhandahållas gemensamt inom länsförsäkringsgruppen.

Transaktioner av löpande karaktär är varor och tjänster som tillhandahålls gentemot länsförsäkringsbolagen avseende utförandet av utvecklingsprojekt och service. Transaktioner av denna karaktär ska följa fastställda rutiner enligt nedan.

Prissättning

Prissättningen för Länsförsäkringar AB-koncernens serviceverksamhet baseras på direkta och indirekta kostnader. Totalt sett syftar prissättningen till att fördela kostnader till länsbolagen utifrån förbrukning. Gemensamma utvecklingsprojekt och gemensam service är kollektivt finansierade och faktureras utifrån beslutad fördelningsnyckel.

Beredning och beslut

Företagsledningen inom Länsförsäkringar AB bereder tillsammans med ett servicerråd, med representanter från länsbolagen, servicenivå och prislista för försäljning av varor och tjänster till närstående bolag. Med utgångspunkt från denna beredning tar styrelsen för Länsförsäkringar AB beslut om servicenivå och prislista gentemot länsförsäkringsbolagen.

Närståendetransaktioner med Länsförsäkringar AB-koncernen 2023

Länsförsäkringar AB ägs till 100 procent av de 23 länsförsäkringsbolagen och 15 socken- och häradsbolag. En stor del av Länsförsäkringar AB-koncernens kundkontakt sker genom länsbolagen. I provisionsöverenskommelser mellan parterna regleras ersättning för förmedling av Länsförsäkringar AB-koncernens försäkringsprodukter. Provisioner utgår även till länsförsäkringsbolagen för arbetet med Länsförsäkringar Bank, Länsförsäkringar Hypotek och Länsförsäkringar Fondförvaltnings kundrelaterade frågor. Uppdraget och ersättning regleras i samarbetsavtal mellan parterna. Denna lösning skapar en unik lokal närvaro och marknadskännedom.

Länsförsäkringar AB-koncernen hanterar och avräknar länsförsäkringsgruppens interna och externa återförsäkring. Länsförsäkringar AB-koncernen utför även utveck-

lingsprojekt och service åt länsförsäkringsbolagen inom en rad områden, exempelvis personskadereglering, jurist- och aktuarietjänster, produkt- och konceptutveckling samt utveckling av IT-stöd och andra IT-tjänster.

Avtal

Väsentliga avtal utgörs i huvudsak av avtal mellan Länsförsäkringar AB-koncernens bolag och LF Dalarnas, som provisionsavtal, avtal om skadereglering samt avtal om utveckling och förvaltning. Transaktioner med närstående är prissatta på marknads-mässiga villkor.

Transaktioner med nyckelpersoner i ledande ställning**Resultatdelning**

De anställda inom LF Dalarnas har sedan flera år tillbaka ett resultatdelningssystem. Detta premierar produktivitet, effektivitet samt kundnöjdhet. Verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare omfattas av samma system. För 2023 bokades en avsättning på preliminärt 21 074 Tkr (16 680) inklusive löneskatt till resultatdelningen.

Pensioner

För samtliga befattningshavare undantaget verkställande direktören i bolaget gäller för försäkringsbranschen normala pensionsvillkor, vilket täckts genom försäkring. Den verkställande direktören har en pensionsavsättning om 35 procent, samt med tillägget att bolaget årligen erlägger ett basbelopp avseende kompletterade tjänstepension.

Avgångsvederlag

Till verkställande direktören utgår, vid uppsägning från bolagets sida, ett avgångsvederlag om en årslön.

Ställda säkerheter samt ansvarsförbindelser till förmån för närstående

Bolaget har tecknat en kapitalförsäkring, med verkställande direktören som försäkrings-tagare. Kapitalförsäkringen är pantsatt till verkställande direktören.

Upplysningar om löner och ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare lämnas i not 34.

NOT 34 ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER

Moderbolaget	2023	2022
Medelantal anställda*		
Kvinnor	224	206
Män	184	180
Summa medelantal anställda	408	386
Löner, andra ersättningar samt sociala kostnader Styrelse och ledande befattningshavare, 16 (18) personer		
Löner och ersättningar	14 337	14 965
Sociala kostnader	8 833	8 080
varav pensionskostnader	3 329	2 837
Summa styrelse och ledande befattningshavare	23 170	23 045
Övriga medarbetare		
Löner och ersättningar	223 916	206 525
varav rörlig ersättning	-	295
Sociala kostnader	94 644	90 287
varav pensionskostnader	25 713	27 566
Summa övriga medarbetare	318 560	296 812
Totalt, löner och andra ersättningar samt sociala kostnader		
Löner och ersättningar	238 254	221 490
varav rörlig ersättning	-	295
Sociala kostnader	103 477	98 366
varav pensionskostnader	29 043	30 403
Summa löner och andra ersättningar samt sociala kostnader	341 731	319 856

*Antal anställda omräknat till heltidstjänster.

NOT 34 ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER

Andel kvinnor bland ledande befattningshavare, %	2023	2022
Styrelseledamöter	50 %	50 %
Andra ledande befattningshavare, inkl vd	37 %	40 %

Ersättning till nyckelpersoner i ledande ställning	2023			2022		
	Grundlön styrelsearvoden	Rörlig ersättning	Summa	Grundlön styrelsearvoden	Rörlig ersättning	Summa
Styrelseledamöter						
Styrelsens ordförande, Maria Engholm	787	-	787	782	-	782
Styrelseledamot, vice ordf. Martin Moraeus	540	-	540	305	-	305
Styrelseledamot, Christer Rosén	-	-	-	100	-	100
Styrelseledamot, Susanne Ström	297	-	297	279	-	279
Styrelseledamot, Jörgen Isaksson	313	-	313	279	-	279
Styrelseledamot, Henrik Stigers	323	-	323	287	-	287
Styrelseledamot, Karin Svärd	301	-	301	294	-	294
Vd, Anders Grånäs	3 379	-	3 379	3 273	-	3 273
Övriga ledande befattningshavare	8 397	-	8 397	9 365	-	9 365
Summa ersättningar till nyckelpersoner i ledande ställning	14 367	-	14 367	14 965	-	14 965

Ersättning till de fackliga representanterna har ej utgått.

NOT 34 ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER**Ersättning till styrelsen**

Till styrelsen utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Fast arvode per år utgår med 5,0 inkomstbasbelopp till ordförande, 3,0 inkomstbasbelopp till vice ordförande och 2,0 inkomstbasbelopp till övriga ledamöter. Rörligt arvode, det vill säga dagarvode, utgår med 4 000 kronor per hel dag och 2 000 kronor per halv dag. Styrelsearvode utgår inte till personer anställda i bolaget. Ersättningsutskottet ger förslag till styrelsen som beslutar om lönenivån till vd. Ersättning till övriga anställda, som ingår i bolagets företagsledning och eventuella övriga anställda som rapporterar direkt till vd, ska beslutas av styrelsen efter beredning i Ersättningsutskottet, på förslag från vd. Styrelsens beslut sker på en övergripande nivå med angivande av procentuell löneökning totalt för gruppen.

Enligt bolagsstämans beslut utgår arvode till Risk & Kapitalutskott (RKU) och Revisionsutskott (RU) ledamöter som ingår i styrelsen (ej anställda), på 1,0 inkomstbasbelopp respektive 1,5 inkomstbasbelopp för ordförande, dessa redovisas som styrelsearvode. Av företagets pensionskostnader avser 0 (0) Tkr styrelsens ordförande och 1 944 Tkr (1 456) den verkställande direktören.

Ersättning till ledande befattningshavare

LF Dalarnas har endast fasta ersättningar till ledande befattningshavare. För samtliga befattningshavare i bolaget gäller för försäkringsbranschen normala pensionsvillkor vilket täckts genom försäkring.

Ledande befattningshavare erbjuds tjänstebil enligt vid var tid gällande villkor (dock utan bruttolöneavdrag).

Avgångsvederlag

För verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägning om sex månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett avgångsvederlag motsvarande en årslön.

Pensioner

Från 65 år följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och Forena/Saco-förbunden.

Berednings- och beslutsprocess, som tillämpas ifråga om ersättning till företagsledningen

Ersättning till verkställande direktören bereds av ersättningsutskottet och beslutas där efter i styrelsen. Ersättning till övriga ledande befattningshavare beslutas av verkställande direktören enligt principer för löner och villkor för ledande befattningshavare.

Principer för ersättning till ledande befattningshavare

Ledande befattningshavare i LF Dalarnas ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. Det är bolagets policy att ersättningarna ska vara i nivå med branschen i genomsnitt. Den totala ersättningen ska vara rimlig, präglad av måttfullhet och väl avvägd, samt bidra till en god etik och organisationskultur och präglas av öppenhet och transparens.

Fast ersättning

Fast ersättning utgår enligt ovanstående generella princip.

Rörlig ersättning

Rörliga ersättningar finns endast i vissa avtal för säljande personal och utgör mindre än 1 procent av företagets totala lönekostnader, från 2023 utgår inga rörliga ersättningar för säljande personal. Alla anställda inom LF Dalarnas har sedan flera år tillbaka ett resultatdelningssystem. Detta premierar produktivitet, effektivitet samt kundnöjdhet. Grunden i resultatdelningssystemet är att prestationer under året ska vara bättre än kalkylerat och baseras på det faktiska ekonomiska utfallet. I det fall resultatdelning utgår innebär det att ersättningen är lika oavsett befattning. Ersättningen betalas ut till en stiftelse, från vilken andelsägarna har rätt att göra uttag efter 55 års ålder.

Pension

Till förmån för den verkställande direktören har LF Dalarnas tecknat en kapitalförsäkring. Försäkringens marknadsvärde uppgår per 2023-12-31 till 6 247 Tkr (5 158). Under 2023 har totalt 745 Tkr (720) löpande satts av till kapitalförsäkring.

Övriga förmåner

Vid sidan av ovanstående förmåner erbjuds individuell sjukvårdsförsäkring samt övriga förmåner som erbjuds samtlig personal.

NOT 35 ARVODE TILL REVISORER

	2023	2022
Revisionsuppdrag Deloitte AB	851	1 124
Summa arvode och kostnadsersättningar till revisorer	851	1 124

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som för anleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

NOT 36 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR ANGÅENDE FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN**Försäkringsklasser**

Moderbolaget	Totalt 2023	Olycksfall och sjukdom	Motorfordon övriga klasser	Brand och annan egenomskada	Allmän ansvarighet	Rättsskydd	Motorfordon ansvar mot tredje man	Summa direkt försäkring	Mottagen återförsäkring
Premieinkomst, brutto	1 716 402	116 051	479 293	785 872	39 472	29 429	172 304	1 622 421	93 981
Premieintäkt, brutto	1 666 462	109 907	467 689	759 170	38 245	28 448	176 250	1 579 709	86 753
Försäkringsersättning, brutto	-1 511 408	-122 424	-450 033	-715 349	-33 896	-29 190	-68 368	-1 419 260	-92 148
Driftskostnad, brutto	-257 555	-17 090	-64 646	-130 206	-6 928	-4 941	-28 655	-252 466	-5 089
Resultat av avgiven återförsäkring	21 833	1 787	-1 189	31 257	2 426	516	-12 964	21 833	-
Skadeprocent, brutto (%)	90,7	111,4	96,2	94,2	88,6	102,6	38,8	89,8	106,2

Koncernen 2023	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	-	-	-
Materiella tillgångar	-	328 679	328 679
Aktier och andelar i intresseföretag	-	2 334 264	2 334 264
Aktier och andelar	2 537 639	3 253 636	5 791 275
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	1 291 311	1 291 311
Derivat	28 145	-	28 145
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	1 223	1 223
<i>Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	97 054	330 884	427 938
Skattefordran aktuell skatt	24 312	-	24 312
Övriga fordringar	652 904	-	652 904
Likvida medel	119 078	-	119 078
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	57 629	-	57 629
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	75 855	-	75 855
Summa tillgångar	3 592 615	7 539 997	11 132 612
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	765 519	-	765 519
- Oreglerade skador	607 648	2 194 634	2 802 282
- Återbäring och rabatter	-	13 003	13 003
<i>Andra avsättningar</i>			
- Pensioner och liknande förpliktelser	-	7 763	7 763
- Skatter	-	456 259	456 259
Övriga skulder	114 226	-	114 226
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	200 908	-	200 909
Summa skulder och avsättningar	1 688 302	2 671 659	4 359 961
Moderbolaget 2023	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	-	-	0
Byggnader och mark	-	270 300	270 300
Aktier och andelar i koncern- och intresseföretag	-	5 242 633	5 242 633
Aktier och andelar	2 538 269	345 267	2 883 536
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	1 291 311	1 291 311
Derivat	28 145	-	28 145
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	1 223	-	1 223
<i>Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	97 054	330 884	427 938
Fordringar avseende direkt försäkring	452 067	-	452 067
Fordringar avseende återförsäkring	6 971	-	6 971
Skattefordran aktuell skatt	24 313	-	24 313
Övriga fordringar	193 866	-	193 866
Materiella tillgångar	-	58 379	58 379
Likvida medel	118 498	-	118 498
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	57 629	-	57 629
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	75 855	-	75 855
Summa tillgångar	3 593 890	7 538 774	11 132 664
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	765 519	-	765 519
- Oreglerade skador	607 648	2 194 634	2 802 282
- Återbäring och rabatter	-	13 003	13 003
<i>Andra avsättningar</i>			
- Pensioner och liknande förpliktelser	-	7 763	7 763
- Skatter	-	162 647	162 647
- Övriga avsättningar	-	-	-
Skulder avseende återförsäkring	3 288	-	3 288
Aktuell skatteskuld	-	-	-
Övriga skulder	110 934	-	110 934
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	200 909	-	200 909
Summa skulder och avsättningar	1 688 298	2 378 047	4 066 345

Koncernen 2022	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	-	-	-
Materiella tillgångar	-	338 204	338 204
Aktier och andelar i intresseföretag	-	2 299 286	2 299 286
Aktier och andelar	2 777 500	2 909 809	5 687 309
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	1 379 991	1 379 991
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	272	272
<i>Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	45 572	374 493	420 065
Skattefordran aktuell skatt	18 990	-	33 559
Övriga fordringar	569 109	-	569 109
Likvida medel	143 458	-	143 458
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	56 006	-	56 006
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	76 763	-	76 763
Summa tillgångar	3 687 398	7 302 055	11 004 022
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	720 185	-	720 185
- Oreglerade skador	551 926	2 202 792	2 754 718
- Återbäring och rabatter	-	14 534	14 534
<i>Andra avsättningar</i>			
- Pensioner och liknande förpliktelser	-	6 409	6 409
- Skatter	-	440 257	440 257
Övriga skulder	211 597	-	211 597
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	170 793	-	170 794
Summa skulder och avsättningar	1 654 501	2 663 991	4 318 494
Moderbolaget 2022	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	-	-	0
Byggnader och mark	-	281 800	281 800
Aktier och andelar i koncern- och intresseföretag	-	5 203 105	5 203 105
Aktier och andelar	2 783 033	5 990	2 789 023
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	1 379 991	1 379 991
Derivat	-	-	0
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	272	-	272
<i>Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	45 556	374 493	420 049
Fordringar avseende direkt försäkring	409 386	-	409 386
Fordringar avseende återförsäkring	12 937	-	12 937
Skattefordran aktuell skatt	33 561	-	33 561
Övriga fordringar	151 762	-	151 762
Materiella tillgångar	-	56 404	56 404
Likvida medel	137 975	-	137 975
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	56 006	-	56 006
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	76 763	-	76 763
Summa tillgångar	3 707 250	7 301 783	11 009 033
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	720 185	-	720 185
- Oreglerade skador	551 926	2 202 792	2 754 718
- Återbäring och rabatter	-	14 534	14 534
<i>Andra avsättningar</i>			
- Pensioner och liknande förpliktelser	-	6 409	6 409
- Skatter	-	163 515	163 515
- Övriga avsättningar	-	-	0
Skulder avseende återförsäkring	5 953	-	5 953
Aktuell skatteskuld	-	-	0
Övriga skulder	210 619	-	210 619
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	170 794	-	170 794
Summa skulder och avsättningar	1 659 477	2 387 250	4 046 727

NOT 38 EVENTUALFÖRPLIKTELSER OCH STÄLLDA SÄKERHETER

	2023-12-31	2022-12-31
Panter för egna skulder		
Registerförda tillgångar (f.e.r.) avseende försäkringstekniska skulder	2 146 814	2 000 591
Kapitalförsäkring pantsatt till förmån för anställd	6 247	5 158
Eventualförpliktelser		
Garantiåtaganden	366 500	200 000

Enligt 6 kap 11 § Försäkringsrörelselagen 2010:43 (FRL) ska ett försäkringsföretag föra ett register, som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna (FTA) – ett förmånsrättsregister. Registerföringen innebär att försäkringstagarna har en förmånsrätt i tillgångarna enligt förmånsrättslagen. Tillgångarna kan tas i anspråk vid en eventuell insolvens hos bolaget.

Bolaget ställde under 2023 ut ett garantiåtagande motsvarande 366,5 Mkr mot Humlegården Fastigheter AB som bolaget, via det helägda dotterbolaget Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltnings AB, äger till 6,9 procent.

Bolaget har överklagat Skatteverkets beslut att inte bifalla den skattemässiga klassificeringen av innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB som näringsbetingade andelar. Om LF Dalarnas inte når framgång i domstolsprocessen skulle det medföra att redovisad aktuell och uppskjuten skatt justeras med 349,8 Mkr (349,8 Mkr). Se vidare not 1.

NOT 39 VINSTDISPOSITION

Moderbolaget	
Balanserad vinst	5 365 051 239
Årets resultat	29 707 980
Summa	5 394 759 219

Styrelsen föreslår att 5 394 759 219 kr överförs i ny räkning.

Falun den 12 mars 2024

Maria Engholm
Styrelseordförande

Martin Moraeus

Henrik Stigers

Susanne Ström

Jörgen Isaksson

Karin Svärd

Inge Gustafsson
Arbetstagarrepresentant

Fredrik Pöllänen
Arbetstagarrepresentant

Anders Grånäs
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avlämnats den 12 mars 2024

Deloitte AB

Emelie Lorentzson Lindholm
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Dalarnas Försäkringsbolag organisationsnummer 583201-4905

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Dalarnas Försäkringsbolag för räkenskapsåret 2023-01-01 - 2023-12-31. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 23-69 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med Lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden en rättvisande bild av moderbolagets och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat för året enligt Lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014/EU) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014/EU) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Försäkringstekniska avsättningar - inträffade men ej rapporterade skador

Per 31 december 2023 koncernens försäkringstekniska avsättningar för oreglerade skador brutto, före återförsäkrarens andel, till 2 802 282 Tkr och netto, efter återförsäkrarens andel till 2 358 958 Tkr. Av totala avsättningar för oreglerade skador utgörs avsätt-

ningar för inträffade men ännu ej rapporterade skador till brutto 1 316 768 Tkr och netto till 1 068 244 Tkr.

Dalarnas Försäkringsbolags avsättningar för ännu ej rapporterade skador är en väsentlig post i balansräkningen och den baseras på komplexa aktuariella beräkningar och antaganden. Resultatet av bolagets bästa bedömning avseende avsättningsbehovet för inträffade men ej rapporterade skador är beroende av historik och datakvalitet. De mest centrala antagandena med störst påverkan på posternas storlek är bedömningar av framtida ersättningsutflöden.

I not 1 framgår de väsentliga uppskattningar och bedömningar som beräkningarna av de inträffade men ej rapporterade skadorna bygger på och not 2 behandlar Dalarnas Försäkringsbolags risker och riskhantering kopplat till bedömningar av inträffade men ej rapporterade skador. Felaktiga bedömningar av ovanstående parametrar kan påverka värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna väsentligt och därför bedöms detta vara ett område av särskild betydelse i vår revision.

Våra revisionsåtgärder har omfattat men inte uteslutande bestått av:

- Vi har granskat utformningen och effektiviteten av de kontroller som vi bedömt vara mest relevanta såsom kontroller kopplat till val av beräkningsmodell, bedömning av antaganden samt utvärdering och analys av rimligheten i utfallen.
- Vi har involverat aktuariet specialister för att utföra kontrollberäkningar och utvärdera Dalarnas Försäkringsbolags modeller för beräkning av inträffade men ej rapporterade skador.
- Vi har även utvärderat om notupplysningarna kopplat till de oreglerade skadorna är rättvisande och fullständiga baserat på koncernens redovisningsprinciper.

Värdering av finansiella placeringstillgångar där noterade priser saknas (nivå 3)

Koncernens placeringstillgångar uppgår till 9 716 518 Tkr per 31 december 2023 och tillgångarna värderas till verkligt värde i balansräkningen, förutom innehavet i Länsförsäkringar AB och andra intresseföretag som redovisas med tillämpning av kapitalandelsmetoden. Värdet på mindre likvida finansiella placeringstillgångar i nivå 3, för vilka observerbar data saknas, uppgår till 2 914 298 Tkr och det redovisade värdet på innehavet i Länsförsäkringar AB uppgår till 2 315 058 Tkr.

Risken i samband med värdering av finansiella placeringstillgångar till verkligt värde är i huvudsak relaterade till tillgångar som ej handlas på en aktiv marknad och som därmed kräver bedömning av verkligt värde. Dessa tillgångar klassificeras som nivå 3 enligt IFRS 13 och värderas med hjälp av modeller som i hög utsträckning bygger på icke observerbara marknadspriser. I not 1 och 22 i årsredovisningen framgår det en redogörelse av tillämpade redovisningsprinciper vid värdering av Dalarnas Försäkringsbolags placeringstillgångar inom nivå 3. Not 2 behandlar Dalarnas Försäkringsbolags aktiekursrisk.

De antaganden och modeller som används vid beräkningen av värderingen av dessa tillgångar är föremål för uppskattningar och bedömningar och området är därmed av särskild betydelse i vår revision.

Våra revisionsåtgärder har omfattat men inte uteslutande bestått av:

- För innehavet i Länsförsäkringar AB har vi kontrollberäknat värdet utifrån bolagets ägarandel av substansvärdet i Länsförsäkringar AB.
- Verkliga värden på indirekta innehav i fastigheter har granskats mot externa rapporter över andelsvärde.
- Innehav i onoterade Private Equity-fonder har granskats mot värderingar erhållna från förvaltarna.
- Vi har utvärderat värderingskällornas uppgifter baserat på publik tillgänglig information om motpartens finansiella rapportering. I tillägg har vi även kontrollerat att använd värderingsmetod är i enlighet med normgivning och branschpraxis.
- Vi har även utvärderat om notupplysningarna kopplat till finansiella placeringstillgångar där noterade priser saknas är rättvisande och fullständiga.

Osäker skatteposition

I enlighet med vad som beskrivs i not 1, avsnitt Bedömning av betydande inflytande och redovisning av aktuell och uppskjuten skatt, har Dalarnas Försäkringsbolag ej redovisat någon uppskjuten skatt på orealiserade värdeförändringar och utdelning relaterat till innehavet i Länsförsäkringar AB då innehavet bedöms utgöra näringsbetingade andelar. En gemensam utredning för samtliga Länsförsäkringsbolag har genomförts avseende den skattemässiga och redovisningsmässiga klassificeringen av innehavet i Länsförsäkringar AB. Resultatet från denna utredning stödjer den bedömning som bolaget redan gjort varför företagsledningens bedömning är att det är mer sannolikt än inte att den skattemässiga hanteringen kommer att godtas efter att Skatteverkets överklagan av Förvaltningsrättens beslut har prövats av Kammarrätten. Beaktat detta har ingen temporär skillnad redovisats hänförlig till värdeförändringar på innehavet eller avsättning för skatteeffekten på utdelningen år 2018 och år 2021.

En annan bedömning än bolagets skulle medföra att uppskjuten och aktuell inkomstskatt skulle redovisas på temporära skillnader kopplade till innehavet och utdelningar från Länsförsäkringar AB. Med anledning av den ändrade klassificering av innehavet i Länsförsäkringar AB skulle bolaget få en negativ påverkan på eget kapital om 349 Mkr vid utfall som inte stödjer att innehavet är näringsbetingat.

Våra revisionsåtgärder har omfattat men inte uteslutande bestått av:

- Granskning av företagsledningens dokumenterade ställningstagande ifråga om graden av inflytande över Länsförsäkringar AB, den skattemässiga statusen på innehavet och utvärdering av det emot relevant vägledning och praxis, tillsammans med våra skattespecialister.
- Utvärdering av bolagets bedömningar kring redovisningen av uppskjuten och aktuell skatt kopplade till innehavet och tillhörande värderingar av inkomstskatten samt fullständigheten och ändamålsenligheten i upplysningar.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av

sidorna 1-12, 13-22 samt 74-84 men innefattar inte årsredovisningen och koncernredovisningen och vår revisionsberättelse avseende denna.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisions-

bevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall åtgärder som har vidtagits för att eliminera hoten eller motåtgärder som har vidtagits.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Dalarnas Försäkringsbolag för räkenskapsåret 2023-01-01 - 2023-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsred i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorsred i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att förlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsred i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föran-

leda ersättningskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

REVISORNS YTTRANDE AVSEENDE DEN LAGSTADGAD HÅLLBARHETSRAPPORTEN

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidorna 13-22 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Deloitte AB, utsågs till Dalarnas Försäkringsbolags revisor av bolagsstämman 2023-04-04 och har varit bolagets revisor sedan 2022-03-31.

Stockholm 12 mars 2024
Deloitte AB

Emelie Lorentzson Lindholm
Auktoriserad Revisor

Bolagsstyrningsrapport 2023

BOLAGSSTÄMMA

Bolagsstämman är bolagets högsta beslutande organ med ett antal formella uppgifter som regleras i lag och bolagsordning. Stämmans huvudsakliga uppgifter är att besluta om bolagsordning för LF Dalarnas, utse styrelse, revisorer och valberedning samt besluta om ersättning till dessa, besluta om årsredovisning samt om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören (vd). Vid bolagsstämman delas förslaget till ersättning till styrelseledamöterna upp mellan ordföranden, vice ordföranden och övriga stämموvalda ledamöter. Ordinarie bolagsstämma fastställer principer för ersättning till företagsledningen.

Bolagsstämman utgörs av fullmäktige, valda av försäkringstagararna. Antalet fullmäktige uppgår till 47. Bolagets fullmäktigeorganisation finns beskriven på bolagets hemsida. Kallelse till bolagsstämma ska ske genom e-post eller brev, tidigast sex och senast två veckor före bolagsstämman. Plats och tidpunkt för bolagsstämman publiceras även på bolagets hemsida. Protokoll från bolagsstämman publiceras på bolagets hemsida.

Valberedning

Bolaget har en av bolagsstämman utsedd valberedning med huvudsaklig uppgift att utarbeta förslag till val av styrelse och revisorer samt ersättning till dessa. Valberedningens ledamöter väljs för en mandattid om ett till tre år. Valberedningens uppgifter och arbetsformer framgår av Instruktion för valberedningen, fastställd av bolagsstämman. Aktuell instruktion finns publicerad på bolagets hemsida.

Valberedningen presenterar sina förslag för fullmäktige i kallelsen till ordinarie bolagsstämma. Vid bolagsstämman kommer valberedningen att presentera och motivera sina förslag och lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits.

Styrelse

Styrelsen består av sex bolagsstämموvalda ledamöter och två arbetstagarrepresentanter. Styrelsen har det övergripande ansvaret för bolagets organisation och förvaltning av bolagets angelägenheter. Detta innefattar:

- Handlägga och fatta beslut i frågor av väsentlig betydelse och av övergripande natur rörande bolagets verksamhet.
- Utse, entlediga och utvärdera vd.
- Upprätthållande av ett ändamålsenligt företagsstyrningssystem och riskhanteringssystem inklusive fastställande och godkännande av styrande dokument samt kontinuitetsplanering.
- Fastställa en ändamålsenlig operativ organisation för bolaget, verksamhetens mål och strategier samt se till att det finns effektiva system för intern kontroll och riskhantering.
- Upprätthållande av den interna styrningen och kontrollen inklusive förvaltningsmetoder samt rapporteringsrutiner.
- Säkerställa genomförande av ERSÄ (egen risk- och solvensanalys).
- Säkerställa att utlagd verksamhet sker förenligt med gällande regelverk.
- Ansvara för bolagets ersättningssystem.
- Tillsättande av utskott.
- Kontinuerligt hålla sig underrättad om bolagets utveckling för att fortlöpande kunna bedöma bolagets ekonomiska situation och finansiella ställning.
- Regelbundet behandla och utvärdera bolagets riskutveckling och riskhantering.

Bolagets styrelse och vd ska även säkerställa ett effektivt flöde av information inom bolaget samt att information från riskhanteringssystemet löpande beaktas i bolagets beslutsprocesser.

Den årliga utvärderingen av styrelsens arbete har genomförts och redovisats för styrelse och valberedning.

Arbetsfördelning inom styrelsen – stödjande utskott

Styrelsen har inrättat ett Revisionsutskott, ett Risk- och kapitalutskott samt ett Ersättningsutskott. Utskottens uppgifter fastläggs av styrelsen i särskilda instruktioner. Utskotten har inte något generellt beslutsmandat. Utskotten ska bestå av minst tre styrelseledamöter. Ordförande och/eller vice ordförande ska ingå i utskottet.

Revisionsutskottet är ett utskott till bolagets styrelse, vars ledamöter är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Minst en av ledamöterna ska ha redovisnings- eller revisionskompetens. Utskottet har utsetts av styrelsen i syfte att bereda i revisionsfrågor och för att kvalitetssäkra bolagets interna styrning och kontroll vad gäller finansiell rapportering, riskhantering och riskkontroll, regelefterlevnad och övrig intern styrning, enligt vad som följer av Lag (2018:672) om ekonomiska föreningar och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse. Revisionsutskottet ansvarar huvudsakligen för att behandla operativa risker och arbetar ur ett kvalitativt perspektiv.

Risk- och kapitalutskottet ansvarar för att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och fattar beslut om placeringar inom de ramar som styrelsen beslutat. Utskottet bereder även förslag till eventuella förändringar av normalportföljen och det regelverk som styr bolagets kapitalförvaltning. Utskottet granskar och bereder riskrapporten i syfte att säkerställa dess ändamålsenlighet och omfattning. Risk- och kapitalutskottet ansvarar för att behandla övriga risker än operativa risker och arbetar främst ur ett kvantitativt perspektiv. I den utsträckning operativa risker påverkar kapitalkraven, ska även dessa behandlas i utskottet.

Ersättningsutskottet bereder frågor om ersättning och övriga anställningsvillkor till vd och principer för ersättning och andra anställningsvillkor för övriga i företagsledningen, eventuella övriga anställda som rapporterar direkt till vd samt ansvariga för regelverksfunktionen respektive riskhanteringsfunktionen, inför behandling och beslut av styrelsen.

Samtliga utskott rapporterar sitt arbete, iakttagelser och ställningstaganden till styrelsen.

Vd

Vd ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget inom ramen för styrelsens instruktioner.

Vd ska i sitt arbete verka för att verksamheten bedrivs i enlighet med sunda ekonomiska principer och i överensstämmelse med god försäkringsstandard och affärssed i övrigt. Vd ska vidare tillse att

- medelsförvaltningen sköts på ett betryggande sätt
- bolagets överlevnad på lång sikt säkerställs
- bolaget tillförs nödvändig kompetens
- bolagets verksamhet i övrigt bedrivs i enlighet med lagar, förordningar, myndigheters föreskrifter och bolagsordningen
- vidta åtgärder för att bolagets bokföring skall fullgöras i överensstämmelse med lag

Deltagande i styrelse- och utskottsmöten

Styrelseledamot	Ordinarie styrsammanträde (7)	Extra styrsammanträde (2)	Ordinarie risk- och kapitalutskott (4)	Extra risk- och kapitalutskott (1)	Revisionsutskott (4)	Ordinarie ersättningsutskott (1)
Maria Engholm	7	2	4	1	1	1
Martin Moraeus	7	2	1	0	4	1
Susanne Ström	7	2	1	0	4	0
Jörgen Isaksson	6	2	4	1	1	1
Karin Svärd	7	2	1	0	3	0
Henrik Stigers	7	2	4	1	1	0
Inge Gustafsson, arbetstagarrepresentant	7	2	1	0	1	0
Fredrik Pöllänen, arbetstagarrepresentant	7	2	1	0	1	0

Verkställande direktör för bolaget är sedan 2012-02-01 Anders Grånäs (födelseår 1966).

Anders Grånäs har en bakgrund som riskkapitalist inom teknikinvesteringar. Han har under 15 år verkat som investeringsansvarig hos Investor Growth Capital, Industrifonden och Via Venture Partners (ATP, Danmark). Anders Grånäs är civilingenjör i teknisk fysik från Uppsala universitet samt har en MBA från Stanford University.

Anders Grånäs är styrelseordförande i Humlegården Fastigheter AB samt styrelseledamot i Länsförsäkringar Fondliv AB och Lansa Fastigheter AB.

Styrning inom Länsförsäkringsgruppen

Bolaget har genom medlemskap i länsbolagens förening samt ägandet av Länsförsäkringar AB (LFAB) ett samarbete med övriga länsförsäkringsbolag. Mot bakgrund av den federativa organisationen och utifrån avsikten med ägandet i LFAB, har länsbolagen tillsammans skapat gemensamma former för ägarstyrning. Samarbetet inom Länsförsäkringsgruppen och för gruppen gemensamma styrningsfrågor regleras i ett antal strategidokument och styrande dokument; den strategiska plattformen, konsortialavtalet och länsbolagens uppdrag till styrelsen för LFAB. Det innebär bland annat gemensamma övergripande strategier avseende varumärke, marknad och IT vilka ligger som grund för bolagets lång- och kortsiktiga affärsplanering. Dessutom har bolaget tillsammans med övriga länsförsäkringsbolag, för att vinna skalfördelar, gemensamt valt att lägga ut vissa delar av bolagets verksamhet till LFAB.

Företagsstyrningssystemets lämplighet

LF Dalarnas är ett ömsesidigt ägt bolag, vars ändamål och uppdrag är att främja försäkringstagarnas (ägarnas) ekonomiska intressen genom att erbjuda enkla och konkurrenskraftiga bank- och försäkringslösningar som möter kundernas behov av ekonomisk trygghet. För att erbjuda ett komplett försäkringsutbud erbjuder bolaget dels egna produkter, dels produkter som för medlas åt LFAB och dess dotterbolag.

Bolaget strävar efter att uppnå målen om tillväxt med lönsamhet inom samtliga affärer och ha de mest nöjda kunderna inom bank och försäkring inom ramen för bolagets riskfilosofi. Riskfilosofin bestäms genom att bolaget på ett strukturerat och disciplinerat sätt arbetar med riskhantering för att fatta medvetna beslut, understödja strategiska mål och undvika förluster.

Företagsövergripande kontroller genomförs årligen för att säkerställa att företagsstyrningssystemet och dess beståndsdelar existerar, är kompletta och efterlevs inom organisationen. Kontrollerna består av ett antal frågor som ska besvaras av ansvariga inom verksamheten

och genomförs av regelefterlevnadsfunktionen. Resultatet sammanställs, analyseras och rapporteras till styrelsens revisionsutskott.

Bolaget genomför årligen en egen risk- och solvensanalys (ERSA). Genom denna process utvärderas och bedöms bolagets riskhanteringssystem och lämplighet och effektivitet i de processer, system och kontroller som finns inom bolaget för att hantera och kontrollera bolagets riskexponering. Styrelsen ansvarar för utvärderingen. Styrelsen gör också en utvärdering av hela företagsstyrningssystemet inklusive riskhanteringssystemet. Styrelsens bedömning av företagsstyrningssystemet har bland annat baserats på granskningar genomförda av de centrala funktionerna internrevision, regelefterlevnad och riskhantering samt utvärderingen av riskhanteringssystemet. Styrelsen bedömer att bolagets företagsstyrningssystem är effektivt och lämpligt och att bolagets riskhanteringssystem är väl fungerande.

Ersättningsprinciper

LF Dalarnas Ersättningspolicy styr hur ersättningar till anställda ska fastställas, tillämpas och följas upp. Syftet med policyn är att den ska främja långsiktighet och inte uppmuntra till ett överdrivet risktagande som går utöver bolagets risktoleransgränser eller motverkar bolagets långsiktiga intressen. Ersättningar får inte begränsa bolagets förmåga att upprätthålla en lämplig kapitalbas. Policyn grundar sig på en av styrelsen godkänd riskanalys och ska tillämpas tillsammans med bolagets Riktlinje för hantering av intressekonflikter.

Utgångspunkten för ersättningsmodellen är att den ska bidra till att skapa goda förutsättningar för bolaget att på ett tillfredsställande sätt bedriva sin verksamhet. Anställda inom bolaget ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor för den lokala marknaden. Ersättningarna ska därigenom vara i nivå med branschen på den geografiska marknad där bolaget är verksamt. Utformning och nivå på ersättningar ska harmonieras och vara väl avvägda. Basen i ersättningsmodellen ska utgöras av fast ersättning, det vill säga fast månadslön. Bolaget tillämpar individuell lönesättning med tydlig koppling till tjänstens krav på kunskap och kompetens och beaktar även beteende och prestation i förhållande till krav i respektive rollbeskrivning samt följer gällande kollektivavtal.

Till anställda som distribuerar försäkringar kan provisionsbaserad ersättning lämnas, vilket regleras i lokalt kollektivavtal. Den provisionsbaserade ersättningen ska i förekommande fall uppmuntra och belöna goda prestationer, som långsiktigt leder till att bolaget utvecklas positivt. För närvarande tillämpar bolaget inget lokalt avtal om provisionsbaserad rörlig ersättning. Resultatdelning är ett komplement till den fasta ersättningen och ska uppmuntra och belöna gemensamma goda prestationer, som långsik-

tigt leder till att bolaget utvecklas positivt. Bolaget har beslutat att resultatdelning utgår till alla fast anställda med lika stort belopp. Pengarna avsätts till en stiftelse, LF Dalarnas Resultatdelningsstiftelse, som är en särskild juridisk enhet och regelverket har förhandlats med lokala fackliga organisationer.

Pensions- och avgångsvillkor för bolagets anställda följer av kollektivavtal. Bolaget kan inom ramen för av bolagsstämman fastställda principer för ersättning till ledande befattningshavare, avtala om särskilda pensions- och avgångsvillkor.

LÄMPLIGHETSKRAV

För att säkerställa att bolaget besitter den kunskap och erfarenhet samt anseende och integritet som krävs för att bedriva verksamheten genomförs lämplighetsprövningar. Prövningarna avser kompetens och erfarenhet samt gott anseende hos styrelse, vd, företagsledning, medarbetare som direkt deltar i distributionen av försäkringar och deras chefer, samt ansvariga personer för bolagets centrala funktioner: internrevision, regelefterlevnad, riskhantering och aktuarie. Personen ska vid varje tidpunkt besitta den kompetens och erfarenhet som krävs för verksamhetsområdet samt ha gott anseende och god integritet. Vid utvärdering av lämplighet tas hänsyn till mångfald av kvalifikationer, kunskap och relevant erfarenhet.

Vid utläggning av en funktion, som omfattas av kraven på lämplighet enligt bolagets riktlinjer, kvarstår bolagets ansvar för att kraven på lämplighet är uppfyllda av den person hos leverantören som ska utföra arbetsuppgifterna. Även den person hos bolaget som har kvar ansvaret för den utlagda verksamheten ska lämplighetsprövas.

För styrelsen ska lämplighetsprövningen säkerställa styrelsens samlade kompetens och förståelse för försäkrings- och finansmarknaden, affärsstrategi och affärsmodell, företagsstyrningssystemet, finansiella och aktuariella analyser samt regelverk och lagstadgade krav. Lämplighetsprövning utförs årligen, vid bemaningsförändringar eller vid oförutsedda omständigheter som kan påverka efterlevnad av kraven. Valberedningen ansvarar för att lämplighetsprövningen av styrelsens ledamöter genomförs. Styrelsens ordförande ansvarar för lämplighetsprövning av vd och centrala funktioner. Valberedningens ordförande ska göra lämplighetsprövningen i de fall som styrelsens ordförande ansvarar för någon eller några av de centrala funktionerna. Vd ansvarar för lämplighetsprövning av företagsledningen och övrig personal i nyckelroller. HR-chef ansvarar för lämplighetsprövning av personer som omfattas av kraven på lämplighet enligt lagen om försäkringsdistribution.

Bolaget har en process för lämplighetsprövning, där risken för intressekonflikter till följd av exempelvis bisysslor eller andra uppdrag särskilt beaktas. Processen finns beskriven i riktlinjer och arbetsinstruktioner.

RISKHANTERINGSSYSTEMET INKLUSIVE EGEN RISK- OCH SOLVENSBEDÖMNING

Beskrivning av riskhanteringssystemet

Syftet med riskhanteringssystemet är att säkerställa att bolagets åtaganden gentemot försäkringstagarna kan uppfyllas vid alla tidpunkter, där bolagets styrelse är ytterst ansvarig och årligen fastställer en policy för bolagets riskhantering.

Riskhanteringssystemet stödjer bolaget i att hantera och medvetet styra de risker bolaget utsätts för, så att onödiga risker undviks eller inte på något sätt uppmuntras. Riskhanteringssystemet är en företagsgenomgripande gemensam ansats, varigenom samtliga risker beaktas sammantaget och i relation till varandra.

Riskstrategi

Bolaget klassificerar och hanterar riskerna efter i vilken grad de är önskvärda i form av önskade, nödvändiga eller icke önskvärda risker. Önskade risker är de risker bolaget medvetet tar i försäkringsaffären och kapitalförvaltningen. Nödvändiga är de risker som inte skapar direkt avkastning, men som inte går att undvika, och icke önskvärda är slutligen de risker som innebär en negativ inverkan på bolagets möjlighet till måluppfyllnad.

Bolagets övergripande risktolerans

För bolaget bestäms den övergripande risktoleransen årligen av styrelsen. Risktoleransen uttrycks som den lägsta nivå vilken bolagets solvenskvot (kapitalbas i relation till kapitalkrav) aldrig får gå under.

Riskhanteringsprocessen

Riskhanteringsprocessen fungerar generellt sett genom att styrelsen fastställer strategi och tolerans för riskerna, via styrdokument och limiter, och verksamheten återkopplar via rapporter.

Riskhanteringsfunktionen

Riskhanteringsfunktionen tillhör den andra försvarslinjen. Funktionen är oberoende gentemot bolagets affär och är fri från påverkan från andra funktioner inom bolaget. Funktionen övergripande mål är att ge en allsidig och saklig bild av bolagets risker och analysera utvecklingen av riskerna samt agera rådgivare till vd och styrelse i riskhanteringsfrågor.

Riskhanterings- och regelefterlevnadsfunktionerna utvärderar utformning och effektivitet av riskhanterings-systemet samt företagsstyrningssystemet och rapporterar resultatet till styrelsen en gång per år. Utöver detta rapporterar riskhanteringsfunktionen löpande till styrelse och vd.

En samlad bild av bolagets risker rapporteras kvartalsvis till styrelsen, via riskhanteringsfunktionen. Marknadsrisker och operativa risker rapporteras direkt till styrelsen av verksamheten, i samråd med riskhanteringsfunktionen.

Information om ERSA

Som ett stöd och kontroll av bolagets affärsplaner genomförs varje år en ERSA. Processen är indelad i fem huvudsteg:

- Utveckla övergripande förutsättningar,
- Genomför basscenario,
- Genomför alternativa scenarier och stresstester,
- Uppdatera scenarier,
- Sammanställ ERSA-rapport.

I bolaget finns en arbetsinstruktion med syfte att beskriva hur de olika aktiviteterna i bolagets ERSA-process ska genomföras och vilket ansvar respektive roll inom bolaget har. Beskrivningen ska ses som ett komplement till den process som finns för bolagets affärsplaneringsprocess där ERSA-processen är en del.

ERSA-processen genomförs minst årligen, men om väsentliga förändringar i bolagets riskprofil inträffar ska bolaget utan dröjsmål genomföra en ny analys. Alternativa scenarier, stresstester och omvända stresstester utvecklas, beslutas och rapporteras.

Genom den egna risk- och solvensanalysen bedöms det sammantagna kapitalbehovet, det totala solvenskapitalkravet och bolagets kapitalbehov med hänsyn tagen till bolagets specifika riskprofil, risklimiter och fastställda affärsstrategi.

Förvaltning av intern modell

Bolaget använder ingen intern modell för kapitalkravsberäkningar, utan beräkning sker utifrån standardformeln.

INTERNKONTROLLSYSTEM

Ett företags interna styrning och kontroll definieras som en process som utförs på alla nivåer i bolaget, såsom styrelse, företagsledning och medarbetare. Styrningen och kontrollen utformas så att styrelsen i rimlig mån säkerställer att verksamhetens syfte och mål uppfylls inom följande områden:

- Verksamhetens effektivitet och ändamålsenlighet.
- Den finansiella rapporteringens tillförlitlighet.
- Efterlevnad av tillämpliga lagar och bestämmelser samt interna regelverk.

För att uppnå verksamhetens syfte och mål och säkerställa en god riskhantering och regelefterlevnad kan bolagets interna styrning och kontroll betraktas som bestående av tre försvarslinjer:

1. Verksamhetens operativa enheter ska hantera sina risker och se till att följa de regler som gäller för sin verksamhet genom ett väl utvecklat system för egenkontroll och nyckelkontroller.
2. Funktionerna för riskhantering och regelefterlevnad ansvarar inför vd för att stödja verksamheten och säkerställa riskhantering och regelefterlevnad.
3. Internrevision ansvarar inför styrelsen för att granska hela bolagets system för intern styrning och kontroll.

Incidentrapportering

Medarbetare i bolaget rapporterar och dokumenterar inträffade incidenter. Syftet är att säkerställa att incidenter hanteras, men även att samla kunskap om verksamhetens operativa risker och avhjälpa strukturella fel i processer och rutiner.

Compliancefunktionen (regelefterlevnad)

Compliancefunktionen tillhör andra försvarslinjen och har en självständig ställning gentemot den direkt affärsdrivande verksamheten. Funktionens övergripande mål är att säkerställa att affärsverksamheten bedrivs i enlighet med externa och interna regelverk.

Compliancefunktionen rapporterar skriftligt till styrelse, revisionsutskott samt vd minst fyra gånger per kalenderår samt om allvarigare brister upptäcks. Rapporten omfattar bland annat inträffade händelser och myndighetsärenden, omvärldsbevakning (nya/förändrade regelverk och praxisbeslut), allvarigare brister och risker avseende regelefterlevnad, det vill säga betydande brist och väsentlig brist att verksamheten inte följer gällande regelverk, utfallet från kontrollerande aktiviteter inkluderande iakttagelser med en beskrivning av risk och gradering samt rekommendationer, uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer, pågående och kommande aktiviteter enligt årsplanen.

Dessutom lämnas en årsrapport till styrelse, revisionsutskott och vd. Rapporten sammanfattar compliancefunktionens arbete under året och omfattar en utvärdering av regelefterlevnaden utifrån funktionens iakttagelser och en samlad bild över företagsövergripande kontroller.

INTERNREVISIONSFUNKTION

Styrelsen har inrättat en funktion för oberoende granskning, internrevisionsfunktionen, direkt underställd styrelsen. Internrevision är en objektiv och oberoende funktion inom organisationen som granskar

och utvärderar ändamålsenlighet i företagsstyrningssystemet och den interna styrningen och kontrollen, med uppgift att tillföra värde och förbättra verksamheten. Funktionen hjälper därmed organisationen att nå sina mål genom att systematiskt och strukturerat värdera och öka effektiviteten i riskhantering, styrning och kontroll samt ledningsprocesser. Funktionen granskar och utvärderar även de centrala funktionerna compliance och riskhantering.

Internrevision kan, efter styrelsens beslut, även genomföra rådgivningstjänster för bolaget om dessa inte påverkar internrevisions oberoende eller objektivitet.

Internrevision utförs i enlighet med vid var tid gällande riktlinjer, framför allt Riktlinje för internrevisionsfunktionen, vilken säkerställer oberoendet och objektiviteten från den verksamhet man granskar. Internrevision följer gällande lagar och regler som reglerar bolagets verksamhet. Internrevision följer även god internrevisor sed enligt internationellt ramverk för internrevision (IPPF) från Institute of Internal Auditors (IIA).

Internrevisionsfunktionens rapporter av granskade områden lämnas löpande till verksamheten och styrelsens revisionsutskott. Rapporter där den övergripande bedömningen visar ett större utvecklingsbehov eller är otillfredsställande samt rapporter som innehåller kritiska rekommendationer, oavsett övergripande bedömning, rapporteras löpande till styrelsen. Styrelsen eller revisionsutskottet bestämmer vilka åtgärder som ska genomföras med hänsyn till resultat och rekommendationer samt säkerställer att åtgärderna genomförs.

Internrevisionsfunktionen sammanställer och rapporterar observationer i en årsrapport till styrelsen.

Revisionsutskottet utvärderar kvartalsvis den loggbok, som bolaget för över lämnade rekommendationer och dess åtgärdande för samtliga kontrollfunktioner.

AKTUARIEFUNKTION

I LF Dalarnas utförs aktuariefunktionen av en aktuarie som har tillräckliga kunskaper och erfarenheter av funktionens uppgifter. Aktuariefunktionen utförs i enlighet med vid var tid gällande riktlinjer, framför allt Riktlinje för aktuariefunktionen och Försäkrings- tekniska riktlinjer.

Den som ansvarar för aktuariefunktionen ska uppfylla de villkor som uppställs i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse (FFFS 2015:8) avseende språkkunskaper, utbildning och erfarenhet.

Aktuariefunktionen är organisatoriskt direkt underställd verkställande direktör och har en självständig ställning i förhållande till affärsverksamheten.

DATASKYDDSOMBUD

Dataskyddsombudet har en självständig roll i förhållande till den affärsdrivande verksamheten. Funktionens uppgift är att stödja bolaget i efterlevnaden av Dataskyddsförordningen.

Dataskyddsombudet genomför granskningar, lämnar råd och rekommendationer, genomför omvärldsbevakning och är bolagets kontaktperson mot tillsynsmyndigheten. Dataskyddsombudet rapporterar till styrelsen minst årligen.

Bolagsstyrningsrapporten har inte granskats av bolagets revisor.

Styrelse

MARIA ENGHOLM, ORDFÖRANDE

Styrelseordförande, ordförande i RKU och EU. Född 1967. Bostadsort: Borlänge. Invald 2003. Mandattid: 2023–2026. Oberoendeförhållande: Ja. Vd/koncernchef HSB Mälardalarna AB.

Huvudsaklig utbildning: Civilekonom.

Övriga styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Länsförsäkringar AB och styrelseordförande i HSB Hyresrätt Mälardalarna AB.

Arbetslivserfarenhet: Styrelseledamot HSB Projektpartner AB (2014–2018), styrelseledamot HSB Riksförbund ek. för (2014–2018), vd Triple Steelix (2006–2013), kommunalförbundsdirektör Region Siljan (2002–2006), vd Folke i Borlänge AB (1998–2002) och vd Folke Perforering AB (1994–1998).

MARTIN MORAUEUS

Vice ordförande i styrelsen, ordförande RU och ledamot i EU. Född 1979. Bostadsort: Orsa. Invald 2012. Mandattid: 2023–2025. Oberoendeförhållande: Ja.

Styrelseuppdrag, jordbruk.

Huvudsaklig utbildning: Civilingenjör.

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i LRF Riksförbundsstyrelse, styrelseordförande i Orsa Besparingsskog och styrelseledamot i Försäkringsbolaget Agria (publ).

Arbetslivserfarenhet: Egen företagare.

SUSANNE STRÖM

Ledamot i styrelsen och RU. Född 1957. Bostadsort: Falun. Invald 2016. Mandattid: 2021–2024. Oberoendeförhållande: Ja.

Egenföretagare som konsult inom risk och försäkring.

Huvudsaklig utbildning: Samhällsvetenskaplig gymnasieutbildning, allmän handelsrätt och försäkringsutbildningar.

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i Försäkringsaktiebolaget Vattenfall Insurance, Sappisure Försäkrings AB, Volvo Car Försäkrings AB och Rostudden konsult AB (även vd).

Arbetslivserfarenhet: Risk Manager Stora Enso (1995–2013), vd Stora Enso Försäkringsaktiebolag (2005–2014) och försäkringskonsult på Vattenfall (2016–2023).

JÖRGEN ISAKSSON

Ledamot i styrelsen, RKU och EU. Född 1974. Bostadsort: Borlänge. Invald 2017. Mandattid: 2023–2026. Oberoendeförhållande: Ja.

Vd Fastighets AB Hushagen.

Huvudsaklig utbildning: Ekonomprogrammet, Högskolan Dalarna och internutbildningar inom Ledarskap, Bank- och Finans via Swedbank AB samt Nordea.

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseordförande i Stiftelsen Dalarna Science Park.

Arbetslivserfarenhet: Företagsrådgivare Föreningssparbanken (1998–1999), controller Bygg-Partner i Dalarna AB (1999–2004), klubbchef/klubbdirektör IK Brage (2004–2006), privatmarknadschef Nordea Falun (2006–2007), biträdande kontorschef/privatchef Swedbank AB Borlänge (2007–2011), kontorschef Swedbank AB Borlänge (2011–2015) och företagschef Swedbank AB Dalarna (2015–2016).

KARIN SVÄRD

Ledamot i styrelsen och RU. Född 1964. Bostadsort: Mora. Invald 2019. Mandattid: 2022–2025. Oberoendeförhållande: Ja.

Administrativ chef Vasaloppsföreningen Sälen-Mora (2009–).

Huvudsaklig utbildning: Civilekonom.

Arbetslivserfarenhet: Revisor och godkänd revisor KPMG (1990–2000) och godkänd revisor Mora Revisionsbyrå (2000–2009).

HENRIK STIGERS

Ledamot i styrelsen och RKU. Född 1969. Bostadsort: Hedemora. Invald 2019. Mandattid: 2022–2025. Oberoendeförhållande: Ja.

Marknadsansvarig Dalforsån (2020–).

Huvudsaklig utbildning: Maskintekniskt gymnasium och diverse ledarskaps- och styrelseutbildningar.

Arbetslivserfarenhet: Konstruktör Komposit-produkter (1994–1997), produktionschef Bernos Nergeco (1997–2001), produktionschef LC-Tec Sweden (2001–2002), produktionschef Dalforsån (2002–2004) och vd Dalforsån (2004–2019).

INGE GUSTAFSSON

Arbetsstagarrepresentant. Född 1965. Bostadsort: Borlänge. Invald 2013. Mandattid: 2023-2024. Oberoendeförhållande: Nej.

Underwriter LF Dalarnas.

Huvudsaklig utbildning: Förskollärare, Liv-, sak- och UW-diplomutbildning (IFU).

Andra väsentliga uppdrag: Ordförande Forena LF Dalarnas och styrelseledamot Forena Länsförsäkringar.

Arbetslivserfarenhet: LF Dalarnas (1990-).

FREDRIK PÖLLÄNEN

Arbetsstagarrepresentant. Född 1969. Bostadsort: Borlänge. Invald 2020. Mandattid: 2023-2024. Oberoendeförhållande: Nej.

Skadereglerare Bygg Företag LF Dalarnas.

Huvudsaklig utbildning: Gymnasial utbildning inom skog, eftergymnasial utbildning fiskodling och vattenvård samt företagsekonomi och utbildning Skadetekniker (utbildning genom Länsförsäkringar).

Arbetslivserfarenhet: Fukttekniker och sanering, Polygon (1990-2008) och skadereglerare bygg företag/privat, LF Dalarnas (2008-).

Styrelse och revisorer

Ordinarie styrelseledamöter	Invalda i styrelsen	Mandattid
Maria Engholm, ordförande, Borlänge	2003	2023-2026
Martin Moraeus, vice ordförande, Orsa	2012	2023-2025
Susanne Ström, Falun	2016	2021-2024
Jörgen Isaksson, Borlänge	2017	2023-2026
Karin Svärd, Mora	2019	2022-2025
Henrik Stigers, Hedemora	2019	2022-2025
Inge Gustafsson, arbetsstagarrepresentant, Borlänge	2013	2023-2024
Fredrik Pöllänen, arbetsstagarrepresentant, Borlänge	2020	2023-2024
Styrelsesuppleanter (arbetsstagarrepresentanter)		
Ulla-Carin Engel, Ludvika		2023-2024
Johan Morell, Mora		2023-2024
Ordinarie revisor		
Deloitte AB med auktoriserad revisor Emelie Lorentzson Lindblom, Stockholm, som huvudrevisor		2023-2024
Verkställande direktör		
Anders Grånäs, Falun		2012-
Valberedning		
Monica Rönnlund, ordförande, Borlänge		2023-2026
Mats Reyier, Borlänge		2021-2024
Ruben Forslund, Hedemora		2023-2024
Malin Höglund, Mora		2021-2024
Johan Pellas, Leksand		2022-2025

Fullmäktige 2023

LF Dalarnas ägs av sakförsäkringskunderna. Det innebär att våra kunder är med och påverkar bolagets framtid. Det gör man genom att vara ledamot i fullmäktige, vilket är bolagets högsta beslutande organ. Fullmäktige väljer styrelse, dess ordförande, vice ordförande och revisorer samt tar beslut om deras ersättningar.

Fullmäktiges ledamöter väljs var tredje år i respektive kommun vid möten, dit alla sakförsäkringskunder är välkomna. Valmötena annonseras såväl i lokalpress som i sociala medier. Inför valmötena nomineras kandidater digitalt (under oktober månad) eller genom att kontakta valberedningen.

Förutom att fullmäktige deltar vid bolagsstämman bjuder LF Dalarnas styrelse och ledning in ledamöterna till dialogträffar för information och diskussion kring aktuella frågor som berör bolaget.

Kommun		Mandattid
AVESTA	Kajsa Petersson, Horndal	2021-2024
	Helena Bergkvist, Avesta	2021-2024
	Henrik Schef, Krylbo	2021-2024
BORLÄNGE	Mats Reyier, Borlänge	2023-2026
	Eva Bylander, Borlänge	2023-2026
	Monica Rönnlund, Borlänge	2023-2026
	Anders Tunestam, Borlänge	2023-2026
	Rickard Lindberg, Borlänge	2023-2026
	Anna Rosengren, Borlänge	2023-2026
FALUN	Mohamed Abdi Abdalla, Borlänge	2023-2026
	Jan Blomqvist, Falun	2023-2026
	Martin Bengtsson, Sundborn	2023-2026
	Mathias Bergqvist, Falun	2023-2026
	Henrik Belin, Falun	2023-2026
	Kristina Kallur, Falun	2023-2026
	Elin Holst Granlund, Falun	2023-2026
	Erik Foberg, Falun	2023-2026
	Ulrika Swan	2023-2026
	Anders Skogqvist	2023-2026
GAGNEF	Hampus Olofsson	2023-2026
	Nagla Negm el Din, Djurås	2022-2025
	Johan Peters, Gagnef	2022-2025
HEDEMORA	Ruben Forslund, Hedemora	2021-2024
	Maria Ersson, Hedemora	2021-2024

Kommun		Mandattid
LEKSAND	Christina Sjöberg Leander, Siljansnäs	2022-2025
	Johan Pellas, Leksand	2022-2025
	Jenny Thörn, Leksand	2022-2025
LUDVIKA	Lars Lindblom, Ludvika	2021-2024
	Lars Göran Ivansson, Ludvika	2021-2024
	Lena Hjalmarsson, Grängesberg	2021-2024
	Jessica Rosengren, Ludvika	2021-2024
MALUNG	Maria Wiklund, Malung	2022-2025
	Jonas Melin, Malung	2022-2025
	Per Granås, Sälen	2022-2025
MORA	Marie Rapp, Mora	2022-2025
	Malin Höglund, Mora	2022-2025
	Mats Rylander, Färnäs	2022-2025
	Johan Frost, Mora	2022-2025
ORSA	Erik Bergkvist, Orsa	2022-2025
RÄTTVIK	Bengt Samuelsson, Vikarbyn	2022-2025
	Jan Suther, Rättvik	2022-2025
SMEDJEBACKEN	Fredrik Remes, Smedjebacken	2021-2024
SÄTER	Anders Åkerberg, Stora Skedvi	2021-2024
	Joakim Borgs, Gustafs	2021-2024
VANSBRO	Elisabeth Säljgård, Dala Järna	2022-2025
ÄLVDALEN	Johanna Petersson, Älvdalen	2022-2025
	Marie-Louise Knuts, Älvdalen	2022-2025

Företagsledning

ANDERS GRÅNÄS

Verkställande direktör

ANDERS SAETER

CIO Kapitalförvaltning

ANETTE NELEFELT

HR-chef

JOHAN HELLRUP

Affärsrådeschef Försäkring

MARIA FREIHOLTZ

Chef Ekonomi & Affärsstöd

MARIE ERIKSSON

Kommunikationschef

MATS JOHANSSON

Affärsrådeschef Bank & Liu

OLA BERGLUND

Skadechef

Ordlista

Allmänt

Affär för egen räkning, f e r

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag själv står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag. Affär för egen räkning är med andra ord bruttoaffär minskat med avgiven återförsäkring.

Bruttoaffär

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

Direkt försäkring

Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare (försäkringsbolag) och försäkringstagare. Försäkringsbolaget är, till skillnad från vid mottagen återförsäkring, direkt ansvarigt gentemot försäkringstagarna.

Kombinerad försäkring

All egendomsförsäkring exklusive motorfordonsförsäkring.

Mottagen återförsäkring

Med mottagen återförsäkring förstås återförsäkringsaffär som mottages från andra försäkringsföretag. Mottagande bolag har i detta fall inget direkt ansvar gentemot försäkringstagarna.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagare, återförsäkras bolaget de tecknade försäkringarna, helt eller delvis, hos andra bolag. Man talar här om avgiven återförsäkring (indirekt försäkring) hos de sistnämnda bolagen.

Termer i resultaträkning och rapport över finansiell ställning, kassaflödes- och resultatanalys

Avsättning för ej intjänade premier

En skuldpost, som i princip motsvarar den del av premieinkomsten, som vid bokslutet hänförs till nästkommande år.

Avsättning för oreglerade skador

De skador som inträffar under räkenskapsåret hinner av olika skäl (tidskrävande utredningar m.m.) inte alltid slutregleras före årets utgång. I bokslutet måste därför en avsättning göras för beräknade, ännu inte utbetalda försäkringsersättningar.

Avsättning för återbäring

Reserv för återbäring, som tilldelats kunderna, men vid bokslutstillsfället ännu inte förfallit till betalning.

Avvecklingsresultat

I årsbokslutet reserveras medel, för skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång, i Avsättning för oreglerade skador. Den bedömning av kommande utbetalningar som gjorts kan av olika skäl visa sig felaktig. Inflationstakten kan bli en annan än den som förutsattes när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personskador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetalningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden.

Om det beräknade ersättningsbeloppet för en skada visar sig vara övervärderat, uppstår en avvecklingsvinst när ersättningsbeloppet bedöms på nytt eller när skadan slutregleras. Om beloppet undervärderats blir det på motsvarande sätt en avvecklingsförlust.

Diskonterad reserv

Diskontering innebär att reserven beräknas som framtida utbetalningar med avdrag för förväntad framtida avkastning på reserven.

Driftskostnader i försäkringsrörelsen

Driftskostnader är en sammanfattande benämning på kostnader för anskaffning, försäljning och administration. Kostnader för skadebehandling inkluderas i Försäkringsersättningar.

Försäkringsersättningar

Utbetalda försäkringsersättningar plus Avsättning för oreglerade skador vid årets slut minus Avsättning för oreglerade skador vid årets början. En del av försäkringsersättningarna utgörs av reserv-avvecklingsresultat.

Försäkringstekniska avsättningar

Sammanfattade benämningar på gjorda avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker, oreglerade skador och återbäring. Avsättning för ej intjänade premier motsvarar i princip den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänförs till nästkommande år.

Immateriella tillgångar

Utgifter för utveckling, där forskningsresultat eller annan kunskap tillämpas för att åstadkomma nya eller förbättrade produkter eller processer, redovisas som en tillgång i balansräkningen, om produkten/processen är tekniskt och kommersiellt användbar och företaget har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Den immateriella tillgången ska vara identifierbar och förväntas ge framtida ekonomiska fördelar.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Premier betalas i förskott, medan drifts- och skadekostnader betalas i efterskott. De medel som inte betalats ut placerar bolaget, så att det ger en avkastning. Den beräknade räntan, kalkylräntan, på dessa placeringar förs över från kapitalförvaltningen till försäkringsrörelsen.

Kvardröjande risker

Om Avsättning för ej intjänade premier bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftkostnader för det gamla försäkringsbeståndet fram till nästa förfalldag, skall denna ökas med avsättning för kvardröjande risker.

Premieinkomst

Under året influtna premier med förfalldag under det aktuella året, fordringar avseende pågående försäkringsavtal samt förskottsbetalda premier med förfalldag under det aktuella året.

Premieintäkter

Avser den premieinkomst som avser räkenskapsåret.

Premierna inbetalas vid skilda förfalldagar under året och avser som regel en försäkringstid av ett år. Vid räkenskapsårets slut har bolaget således erhållit premier som till större eller mindre del avser närmast följande år. Skatteskuld på realiserade vinster, på skillnaden mellan bokfört och skattemässigt värde på fastigheter, samt på andra temporära skillnader.

Denna del av premieinkomsten redovisas i bokslutet som en skuldpost: Avsättning för ej intjänade premier (utgående premiereserv). Motsvarande skuldpost vid räkenskapsårets början frigörs och är en intäkt för det aktuella året (ingående premiereserv). Se även kvardröjande risker ovan. Premieintäkten för året består av följande poster: Avsättning för ej intjänade premier vid årets början plus Premieinkomst under året minus Avsättning för ej intjänade premier vid årets slut.

Uppskjuten skatt

Skatteskuld på realiserade vinster, på skillnaden mellan bokfört och skattemässigt värde på fastigheter, samt på andra temporära skillnader.

Övriga termer och nyckeltal

Direktavkastningsprocent

Nettot av ränteintäkter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar och över-/underskott på egna fastigheter i procent av tillgångarnas utgående marknadsvärden inklusive upplupen ränta plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsen under året uppkomna kassaflödesnetto.

Kapitalbas

Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas består av eget kapital och öppet redovisade övervärden (netto) i tillgångar, exklusive värdet av immateriella tillgångar samt skillnaden mellan odiskonterade och diskonterade avsättningar för oregerade skador.

Kapitalbas SII

Kapitalbasen SII (Solvens II) är skillnaden mellan de marknadsvärderade tillgångarna och skulderna i solvensbalansräkningen.

Konsolideringsgrad

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning. Uttrycks i procent och används inom skadeförsäkring.

Konsolideringskapital

Sammanfattade benämning på summan av beskattat eget kapital, obeskattade reserver, uppskjuten skatt samt övervärden i dotterföretag.

Skadeprocent, direkt försäkring

Försäkringsersättningarna i direkt försäkring dividerade med premieintäkterna i direkt försäkring.

Solvensmarginal

Erforderlig solvensmarginal är ett mått på lägsta nivå på kapitalbasen, som tillåts enligt gällande lagstiftning. Beräkningen av den görs dels utifrån bolagets premieinkomster, dels utifrån dess skadeersättningar. Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena.

Totalavkastningsprocent

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt realiserade värdeförändringar under året i relation till under året genomsnittligt förvaltad kapital, det vill säga ingående marknadsvärde plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsens under året uppkomna kassaflödesnetto.

Totalkostnadsprocent, direkt försäkring

Summan av försäkringsersättningar och driftskostnader i direkt försäkring dividerad med premieintäkterna i direkt försäkring.

SCR

Förkortning av engelskans Solvency Capital Requirement. Ett regulatoriskt krav på kapitalbasens storlek, framräknat som det kapital som krävs för att täcka förluster på grund av händelser som inte bedöms inträffa oftare än en gång på 200 år.

MCR

Förkortning av engelskans Minimum Capital Requirement. Ett regulatoriskt krav på kapitalbasens storlek, och utgör den nivå på kapitalbasen under vilken ett försäkringsbolag förlorar tillståndet att bedriva verksamhet.

Vi är alltid med dig!

Vem vet ditt bästa, om inte de som står dig närmast? Vi som jobbar på LF Dalarnas bor där du bor, handlar i samma butiker, läser troligen samma tidningar och har samma väder som du. Vi är övertygade om att den som finns nära har lättare att engagera sig, förstå och hjälpa till. LF Dalarnas är banken och försäkringsbolaget som kan ta hand om hela din ekonomi. Allt samlat på ett ställe. Dessutom är vi kundägda. Det betyder att kundernas bästa och ägarnas bästa är exakt samma sak för oss.

Avesta Kungsgatan 27, 774 30 Avesta
Borlänge Häradsvägen 18, 781 27 Borlänge
Falun Slaggatan 7, 791 21 Falun
Leksand Torget 4, 793 31 Leksand
Ludvika Engelbrectsgatan 9, 771 30 Ludvika
Malung Moravägen 4, 782 31 Malung
Mora Strandgatan 6A, 792 30 Mora

